

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Jarmo Ruuth	Suomi.fi	28.03.2024 15:28:16 UTC+02:00
Sanna Karppinen	Suomi.fi	28.03.2024 20:16:12 UTC+02:00
Fuat Wafin	Suomi.fi	29.03.2024 07:31:19 UTC+02:00
Mika Mäentalo	Suomi.fi	29.03.2024 15:11:52 UTC+02:00
Jouko Rajajärvi	Suomi.fi	01.04.2024 11:14:09 UTC+03:00
Jari Parkkonen	Suomi.fi	02.04.2024 08:29:34 UTC+03:00
Kimmo Huvinen	Suomi.fi	02.04.2024 13:05:18 UTC+03:00
Kirsi Lehtimäki	Suomi.fi	04.04.2024 09:41:04 UTC+03:00
Hanna-Liisa Endén	Suomi.fi	06.04.2024 15:37:29 UTC+03:00
Venla Väli-Torala	Suomi.fi	29.04.2024 17:32:28 UTC+03:00

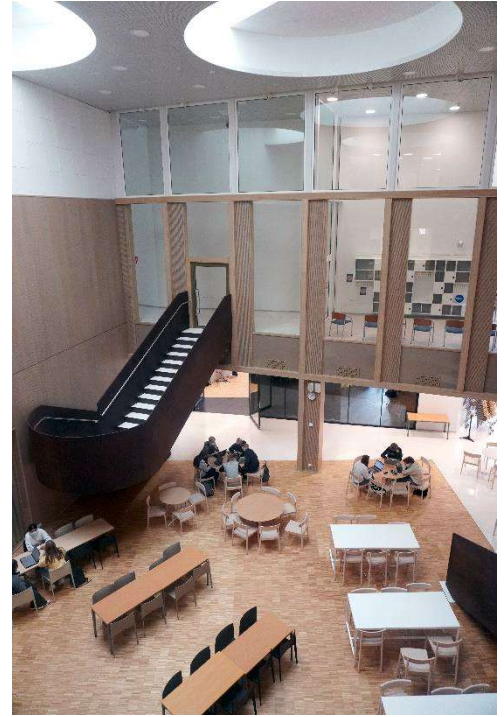

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (118 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Heinola

TILINPÄÄTÖS 2023

Kaupunginhallitus 25.3.2024

Sisällys

1. TOIMINTAKERTOMUS 2023.....	2
1.1 Yleistä.....	2
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus	2
1.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	4
1.1.3 Yleinen ja alueen taloudellinen kehitys	7
1.1.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa.....	14
1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	21
1.1.6 Kaupungin henkilöstö	22
1.1.7 Ympäristöasiat	23
1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	25
1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	25
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	28
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	28
1.3.2 Toiminnan rahoitus.....	31
1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	33
1.4 Kokonaistulot ja -menot.....	36
1.5 Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	36
1.5.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen kuuluvista yhteisöistä.....	37
1.5.2 Konsernin toiminnan ohjaus.....	37
1.5.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	37
1.5.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	37
1.5.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	38
1.5.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	38
1.6 Tilikauden tuloksen käsittely.....	42
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	43
2.1 Käyttötalouden toteutuminen.....	44
2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	64
2.3 Investointiosan toteutuminen	66
2.4 Rahoitusosan toteutuminen	71
2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	73
3 KONSERNIYHTIÖIDEN TAVOITTEET	76
3.1 Heinolan vuokra-asunnot Oy.....	76
4 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	78
4.2 Rahoituslaskelma	79
4.3 Tase.....	80
4.4 Konsernilaskelmat.....	82
5 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	87
6 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET.....	104
7 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	115
8. LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITTEIDEN LAJEISTA	116

1. TOIMINTAKERTOMUS 2023

1.1 Yleistä

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Muutoksen tuomia haasteita

Muistan virkamiesurani alussa, kun minua valistettiin kuntajohtamisen arjesta ja sen keskeisistä työvälaineistä, joista tärkeimmäksi nostettiin talousarvion laadinta ja sen seuraaminen, sekä tilinpäätöksen laatiminen. Minua opastettiin tuolloin, että asiat, joita ei saanut leivottua talousarvion sisään, ei oikeastaan ollut olemassakaan, koska silloin kuin päätetään rahojen käytöstä, päätetään myös asioiden hoidosta. Tämä pitää edelleen hyvin paikkansa. Tilinpäätöksessä sitten otetaan pulssi siitä, onko suunta oikea ja kuinka matkalla on onnistuttu. Vaikkakin olen huomaavinani päätöksenteon pulssin usein noussevan korkeimmilleen niiden asioiden osalta, joissa talousvaikutus saattaa olla hyvinkin pieni. Esimerkiksi kun keskustellaan koulujen kasvisruokapäivistä, uimahallin järjestysäännöistä, vesilintujen ruokinnasta tai Pride-päivän liputuksesta.

Toiminnan ja talouden lukujen seuranta tilinpäätöksen tai talousarvion laadinnan yhteydessä on viime vuosina ollut varsin haastavaa lukuisista muutoksista johtuen. Viimeisin ns. normaali talousarviovuosi taitaa olla vuodelta 2018, jolloin ei ollut merkittäviä toimintaympäristön muutoksia, verotulojen rytmitysongelmia, pandemiaa, sotatoimien välillisiä tai välittömiä vaikutuksia. Nyt kuin kenties pisteenä i-kirjaimen päälle, Suomen kunnallishallinnon suurin muutos; sosiaali- ja terveystoimen uudistus toteutettiin keskellä tätä sekasortoa. Ja kun kerran olemme aloittaneet, vuoden 2025 alusta tullaan toteuttaa mittakaavassaan historian toiseksi suurin muutos, TE-uudistus.

Viime vuosien talousluvuista varmasti löytyy jokaiselle jotain lukuja, joiden pohjalta voi saada tietoa oman julkisen talouden kokonaiskuvan hahmottamiseksi, mutta tosiasias-
assa ennustettavuus liene heikointa, mitä se koskaan on ollut. Ja tupla-rosvo-sektorina hämmöttää valtion jo aloittama kuntien valti-
onosuuden tai rahoitusjärjestelmän uudistustyö, joka tulee muuttamaan kuntien rahoitus-
pohjaa jo seuraavan kunnallisvaalikauden aikana. Jos joku väittää tietävänsä, mitä kuntataloudessa ja -politiikassa tapahtuu
seuraavan kahden vaalikauden aikana, ensimmäisenä tarjoaisin kättä pientä vedon-
löyntiä varten.

Keskeinen kuntasektorin haaste on uusiutuminen. Vaikka ennustettavuus on heikkoa, on pystyttävä lähtemään liikkeelle. Heinolan kaltaisen peruskunnan ympärillä kiihtyvä toimintaympäristön muutos muuttaa myös meitä, yritämme tai haluamme me uudistua itse tai emme.

Viime vuonna saimme päätökseen kenties lähihistorian tärkeimmän päätöksen, muutoshjelman, jossa asetettiin taloudelle ja toiminnalle tavoitteita. Talouden osalta tasa-
painottamistavoitteeksi määriteltiin vuositasolla 4–5 milj. euroa ja tavoitteet määriteltiin toimialoittain jo vuoden 2024 talousarvion laadinnassa. Lisäksi muutoshjelmassa linjattiin johtamisjärjestelmään, palveluiden järjestämistapoihin ja organisaatioon liittyviä muutoksia. Nämä yhdistettynä valtuuston laajaan yksituumaisuuteen, muutoshjelma on mittakaavassaan varsin kunnianhimoinen hanke suomalaisessa kuntakentässä, jolla yhdessä tuoreen strategian kanssa pyritään vaikuttamaan omaan asemaan suomalaisessa kuntakentässä.

Tilinpäätökseen vuodelta 2023 syytä olla tyytyväinen

Heinolan kaupungin tilinpäätös kertoo kuitenkin (kaikesta tästä riippumatta) varsin hyvin, miten eri asioiden suhteen toimintaa on kehitetty ja kuinka laadukasta toimintaa on. Toimintaa ja palveluita on kehitetty systemaattisesti. Vaikeasta ennustettavuudesta huolimatta, vuosittain suunnittelu ja toiminta, sekä niiden seurauksena taloudellinen tulos on ollut tavoitteiden mukainen.

Vuonna 2023 nettomenot toteutuivat n. 2,6 milj. euroa muutettua talousarviota alhaisempana ja toimintakulut jäivät n. 400 t euroa alle budjetoidun. Tilinpäätös toteutui 280 t euroa ylijäämäisenä tilikauden tuloksen ollen n. 3,8 milj. euroa positiivinen. Tilikauden tuloksen avulla pystytään varautumaan tuleviinkin investointeihin. Toiminnalliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

Investointimenot vuonna 2023 olivat yhteensä n. 13,1 milj. euroa, joista suurimmat olivat infraan liittyviä kuntatekniikan investointeja. Kiinteistöjä myös myytiin n. 6,9 milj. euron arvosta ja käyttöomaisuuden myyntituottoja kirjattiin 6,0 milj. euroa, mikä vahvisti investointien rahavirtaa. Heinola on viimeisten vuosien aikana investoinut kuntakokoonsa nähden merkittävästi. Investointimenot viimeiseltä viideltä vuodelta ovat yhteensä n. 113 milj. euroa. Vuoden 2023 investointimenoissa on jo nähtävissä taittumista, investointimenojen ollen n. 13,1 milj. euroa. Kouluinvestointien loppusuora häämöttää ja kaupungin on syytä hylätä lähivuosien investointitahtia. Muutosohjelma pitää sisällään tavoitteellisen investointitason, joka on myös keskeinen välinen kaupungin lainatason hillitsemiseen. Tässä suunta on nyt oikea; lainakanta pieneni hieppaan edellisestä vuodesta ja oli vuoden 2023 lopussa yhteensä n. 113 milj. euroa (6 294 eur/asukas).

Vuoden 2023 tavoitteiden toteutumisen ja tuloksen osalta on syytä olla tyytyväinen. Tilinpäätös toteutui ylijäämäisenä. Taloudellinen tulos sisältää myös varauksia tulevaisuuden talouden hillintään. Tilikauden tuloksesta on tehty kaksi varausta tuleviin investointimenoihin: kaupungintalon peruskor-

jaukseen sekä Prisman kierto-liittymän rakentamisesta syntyviin kustannuksiin. Heinolan kaupungin palvelutaso on ollut hyvä ja kilpailukykyinen suhteessa muuhun suomalaiseen kuntakenttään ja se tulee olemaan sitä muutosohjelman jälkeenkin, vaikka on ennustettava, että osa muutoksista voi aiheuttaa kovaakin keskustelua. Kuitenkin Heinolan yksi keskeinen tavoite tulee olla vetovoiman lisääminen. Olemme viime vuosina saaneet nauttia positiivisesta nettomuutosta, joka tulee kuitenkin hiipumaan, ellei asumiseen ole tarjolla uusia ratkaisuja.

Kiitos kuuluu kaikille

Kiitän sydämeni pohjasta Heinolan kaupungin koko henkilöstöä, jota liian harvoin julkisuudessa kehuaan. Eriyisen haastava vuosi on ollut niille, jotka ovat olleet muutosohjelman valmistelun ja toimeenpanon keskiössä. Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty. Kiitän myös päätöksenteossa olevia heinolalaisia, jotka uhraavat paljon vapaa-aikaa perehtymään varsinkin monimutkaisiin ilmiöihin ja ovat pystyneet säilyttämään päätöksentekokykynsä. Samoin on syytä myös kiittää heitä siitä, että pääosin poliittista keskustelukulttuuria on pystytty viemään ratkaisukeskeisempään suuntaan, syyllisten etsimisen sijaan, sekä he osin ymmärtävät virkahenkilökunnan haasteellisen roolin monimutkaisessa maailmassa.

Tämän kaiken sanottuani, 2020-luvun jälkimmäinen vuosikymmen tulee olemaan vedenjakaja suomalaisessa kuntakentässä ja nyt valveutuneet kunnat tekevät päätöksiä pärjätäkseen siinä vertailussa. Työ on vasta aluillaan, mutta olen tyytyväinen siitä mitä kaikkea näen. Menestys tulee ennen työtä vain sanakirjassa, ja tässä hetkessä olevien tehtävä on nyt viedä Heinolaa isossa kuvassa eteenpäin, kiitoksien aika tulee varmaan sitten myöhemmin niille, jotka niistä hedelmistä sitten nauttivat.

Heinolassa 20. maaliskuuta 2024

Jari Parkkonen, kaupunginjohtaja

1.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Valtuuston puheenjohtajat 2021-2025

- Puheenjohtaja Niina Varjo (Kok)
- I varapuheenjohtaja Heimo Riutta (SDP)
- II varapuheenjohtaja Mikko Rautkoski (PS)

Kaupunginhallitus 1.8.2021-31.5.2025

- Puheenjohtaja Kirsi Lehtimäki (SDP)
- I varapuheenjohtaja Fuat Wafin (KOK)
- II varapuheenjohtaja Sanna Karppinen (Pahe)
- Jäsen Hanna-Liisa Endén (KD)
- Jäsen Marko Heino (PS) 15.5.2023 asti, Jarmo Ruuth (PS) 16.5.2023 alkaen
- Jäsen Kimmo Huvinen (SDP)
- Jäsen Mika Mäentalo (KESK)
- Jäsen Jouko Rajajärvi (SDP)
- Jäsen Venla Väli-Torala (KOK)

Poliittiset voimasuhteet valtuustossa ja kaupunginhallituksessa 31.12.2023

<i>valtuustoryhmä</i>	<i>valtuusto 2021-2025</i>	<i>kaupunginhallitus 2021-2025</i>
Heinolan Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä, SDP	12	3
Kansallinen Kokoomus, KOK	7	2
Parempi Heinola valtuustoryhmä, PaHe	7	1
Heinolan Keskustan valtuustoryhmä, KESK	3	1
Heinolan Perussuomalaisten valtuustoryhmä, PS	7	1
Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä, KD	4	1
Heinolan kansallisseura	2	-
Vasemmistoliitto, Vas	1	-
<i>Yhteensä</i>	43	9

Poliittiset voimasuhteet valtuustossa ja kaupunginhallituksessa 31.12.2022

<i>valtuustoryhmä</i>	<i>valtuusto 2017-2021</i>	<i>kaupunginhallitus 2019-2021</i>
Heinolan Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä, SDP	13	3
Kansallinen Kokoomus, KOK	10	2
Parempi Heinola valtuustoryhmä, PaHe / Liike Nyt - Heinola, LiNy 20.8.2018-19.8.2019	9	1
Heinolan Keskustan valtuustoryhmä, KESK	4	1
Heinolan Perussuomalaisten valtuustoryhmä, PS	3	1
Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä, KD	3	1
Heinolan vihreät ry:n valtuustoryhmä, VIHR	1	-
<i>Yhteensä</i>	43	9

Heinolan kaupungin luottamushenkilöorganisaatio vuonna 2023

Heinolan kaupungin tilivelvolliset vuonna 2023

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsen ja toimielimen tehtäväalueen johtava viranhaltija; kaupunginhallitus, lautakunnat ja johtokunnat sekä niiden jaostot ja toimikunnat. Kuntalaissa ei ole tarkemmin määritelty johtavia viranhaltijoita, vaan kunnan tulisi määritellä ne itse.

Johtavina/tilivelvollisina viranhaltijoina voidaan pitää toimielimen esittelijöitä ja toimielimen tehtäväalueella itsenäisestä tehtäväkokonaisuudesta vastaavia viranhaltijoita. Laki ei vaadi tilivelvollisten viranhaltijoiden

määrittelemistä ennakolta, mutta tilivelvollisten ja muiden vastuullisten kannalta on kuitenkin selkeämpää, jos he tietävät, keitä vastuuvapauslausuma koskee.

Tilivelvollisella on vastuu johtamansa toiminnan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä ja niiden jatkuvasta ylläpidosta. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että tilivelvollisen toiminta tulee valtuuston arvioidtavaksi, häneen voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaisensa tekemisestä tai tekemättä jättämisestä.

Viranhaltijat

- **Jari Parkkonen**, kaupunginjohtaja

Yhteiset palvelut

- **Hurmola-Remmi, Hanna**, toimialajohtaja, hallinto- ja kehitysjohtaja, talous- ja kehittämispalveluiden palvelualuejohtaja, ota 1.3.2023 alk
- **Blom Annika**, palvelualuejohtaja, henkilöstöpäällikkö
- **Kekkonen Sanna**, palvelualuejohtaja /talousjohtaja 28.2.2023 asti, 1.-31.3.2023 talouspalvelupäällikkö
- **Huttunen Vesa**, palvelualuejohtaja/digi- ja tietohallintopäällikkö 3.2.2023 asti
- **Kinnunen Jari**, palvelualuejohtaja/digi- ja tietohallintopäällikkö 27.3.2023 alk.
- **Joentausta Teppo**, palvelualuejohtaja/kaupunginlakimies

Hyvinvointi

- **Hepo-oja Pirjo**, toimialajohtaja / hyvinvointijohtaja
- **Mäkilä Kirsi**, palvelualuejohtaja / hyvinvointipäällikkö
- **Salminen Päivi**, palvelualuejohtaja / varhaiskasvatusjohtaja
- **Andersson Anne**, palvelualuejohtaja / virikkeellinen elämä
- **Helander Piia**, palvelualuejohtaja / koulutusjohtaja

Tekniikka

- **Houhala Keijo**, toimialajohtaja / teknisen toimen johtaja
- **Kuosa Jari**, palvelualuejohtaja, kiinteistöpäällikkö
- **Matteinen Ari**, palvelualuejohtaja / rakennuspäällikkö
- **Lääveri Elsi**, palvelualuejohtaja / palvelupäällikkö

Elinvoima

- **Koski-Lukkari Liisa**, toimialajohtaja, elinvoimajohtaja
- **Malin Netta**, palvelualuejohtaja / elinkeinopäällikkö
- **Kuivalainen Harri**, palvelualuejohtaja / kaupunginarkkitehti
- **Ruutu Mirja**, palvelualuejohtaja / maankäyttöinsinööri
- **Jäppinen Saija**, palvelualuejohtaja / kulttuurisihteeri

Lupa- ja valvontatoimiala

- **Houhala Keijo**, toimialajohtaja / ympäristöpäällikkö
- **Mara Juha**, palvelualuejohtaja / johtava rakennustarkastaja
- **Laitinen Tarja**, palvelualuejohtaja / vastaava ympäristönsuojelutarkastaja

1.1.3 Yleinen ja alueen taloudellinen kehitys

Taloukasvu oli Suomessa alkuvuonna 2023 yllättävän hyvä palveluiden kasvun ansiosta. Teollisuuden tilanne oli kuitenkin selvästi heikempi ja rakentaminen syvässä laskussa. Loppuvuonna korkojen ja hintojen nousun vaikutus on ollut talouteen edelleen negatiivinen ja tuotanto vähentynyt. Koko vuoden tasolla Suomen bruttokansantuote (BKT) ei kasvanut vuonna 2023, vaan pysyteli edellisen vuoden tasolla.

Valtionvarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talous ei kasvanutkaan arvioidun mukaisesti vuonna 2023 edellisvuoteen verrattuna. Hintojen ja korkojen nousu on vähentänyt kotitalouksien kulutusta ja investointeja vuonna 2023. VM:n arvion mukaan vuonna 2024 hintojen nousu on kotitalouksen tulojen kasvua hitaampaa ja korkojen nousu on ohi. Kotitalouksien ostovoiman kohentuminen lisää kulutusta ja BKT kasvaa 1,2 prosenttia. Taloukasvua heikentää kuitenkin edelleen rakentamisen heikko tilanne. Investointinäkyvät ovat kuitenkin muuten valoisat, erityisesti tuulivoimainvestointisuunnitelmia on erittäin paljon.

Tulevia vuosia arvioitaessa VM arvioi, että vuonna 2025 kasvu nopeutuu 1,8 prosenttiin, kun kulutuksen kasvu lisäksi investoinnit lisäävät kotimaista kysyntää. Työllisyys notkahtaa, mutta kasvaa taas ensi vuodesta lähtien ja vuonna 2025 työllisyysaste on 74,3 prosenttia ja työttömyysaste 7 prosenttia.

Julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan olevan 2,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 ja hallituksen päättämistä sopeutustoimista huolimatta kasvaa yli kolmen prosentin vuosina 2024 ja 2025. Julkisyhteisöjen alijäämä supistuu hieman ennustejakson loppua kohden, kun taloukasvu kiihtyy ja hallituksen toimet alkavat purra. Alasektoreista suurinta alijäämää tekee valtionhallinto, jossa ei ole odotettavissa merkittävää kohenemistä koko ennustejaksolla. Lisäksi ilman hyvinvointialueiden tai kuntien omia toimia paikallishallinnon alijäämä kasvaa ennustejakson loppua kohti. Sosiaaliturvahastot ovat ylijäämäisiä.

Sopeutustoimista huolimatta julkinen velkasuhde kasvaa hiljalleen ennustejaksolla. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon yhteenlaskettu mittava alijäämä, väestön ikääntyminen, sekä kasvavat velanhoitokustannukset pitävät velkasuhteen nousevalla uralla jatkossakin. Julkisyhteisöjen velkasuhde kasvoi viime vuonna 72,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Velan määrä kasvoi 13,8 mrd. euroa ja oli 195,8 mrd. euroa. Velkasuhteen kasvu jatkuu tänä vuonna mittavaksi arvioidun alijäämän ja hitaan taloukasvun myötä. Velkasuhteen kasvu jatkuu koko ennustekauden. Velkasuhde on noin 81,6 prosenttia vuonna 2027. Velka kasvaa tulevina vuosina erityisesti valtionhallinnossa, yli 10 mrd. euroa vuosittain, mutta myös kuntahallinto ja hyvinvointialueet velkaantuvat edelleen yhteensä noin 2-3 mrd. euroa vuosittain.

Julkisyhteisöjen velka

Lähde: Tilastokeskus, VM

Kuntarahoituksen joulukuun suhdannekatsauksen mukaan korkotason nousu on jähdyttänyt Suomen taloutta muita euromaita nopeammin. Taantuma jatkuu vielä talven yli, mutta vuoden 2024 kuluessa elpyminen käynnistyy kotimarkkinoiden vedolla. Kuntien talous on kestänyt vuonna 2023 yllättävän vahvana, mutta sote-uudistuksen loppulaskusta aiheutuva valtionosuusleikkaus nolaa näitä hyötyjä tulevina vuosina.

KUNTARAOHITUS: SUOMEN TALOUDEN ENNUSTE, JOULUKUU 2023

Määrän muutos, %

		2022	2023e	2024e	2025e
Tarjonta	Bkt	1,6	↓ -0,5	→ -0,3	→ 2,0
	Tuonti	8,5	↓ -6,0	→ -1,0	↑ 3,0
Kysyntä	Yksityinen kulutus	1,7	↓ -0,8	→ 0,5	↑ 1,3
	Julkinen kulutus	0,8	↓ 3,5	↓ -1,0	→ 0,5
	Investoinnit	3,2	→ -6,0	↓ -1,5	→ 3,5
	Vienti	3,7	↑ -0,5	→ -1,5	↑ 4,0
Muut ennusteet*	Työttömyysaste (15–74 v.)	6,8	→ 7,2	→ 7,7	→ 7,4
	Kuluttajahintainflaatio	7,1	↓ 6,3	↓ 2,0	↓ 1,7

Nuolet: ennustetta ↑ nostettu ↓ laskettu → säilynyt ennallaan.

*Ennuste vuosikeskiarvoina. Lähde: Tilastokeskus, Kuntarahoitus

Alueelliset kehitysnäkymät

Työ- ja elinkeinoministeriön laatima Alueelliset kehitysnäkymät -raportti julkaistaan kaksi kertaa vuodessa. Syksyllä 2023 julkaistun raportin mukaan Päijät-Hämeen väkiluku on ollut pienessä kasvussa. Suurimpina syinä vaikuttavat maahanmuutto ja ukrainalaisten asettuminen. Lahden ja Helsingin muuttoliikenteessä on tapahtunut muutos. Koronapandemian aikaan Lahti sai muuttovoittoa Helsingistä, mutta viime vuonna muuttotappio pääkaupunkiin yli kolmenkertaistui. Edelleen muuttotappio Helsinkiin on kuitenkin pienempi kuin ennen pandemiaa. Lähtökohtaisesti maakunnan tilanne on monilla aluelauden mittareilla edelleen haastava. Alueella näkyy korostuneesti rakennemuutoksen, matalan koulutustason, väestön ikääntymisen ja ylisukupolvisen syrjäytymisen vaikutukset.

Vuoden 2023 aikana on raportin mukaan tehty merkittäviä investointeja ja investointipäätöksiä esim. sähköisessä liikenteessä, elintarviketeollisuudessa ja kiertotalouudessa/uusiutuvassa energiassa. Investoinnit ja erikoistuva huippuosaaminen luovat kysyntää ja työtä. Myönteiset tapahtumat vahvistavat yritysten toimintaympäristöä. Maakunta jatkaa sumuisessa tilanteessakin kasvun tiellä ja asema suhteessa muihin alueisiin tulee paranemaan. Alueen vahvuuksia ja vetovoimatekijöitä ovat vahvat kärkialat, pannotukset ympäristöosaamiseen, sijainti ja yliopiston kasvu. Kärkialat liittyvät sähköiseen liikenteeseen, ruoan ja juoman valmistukseen, kiertotalouteen, ympäristösektoriin sekä liikunnan ja hyvinvoinnin edistämiseen. Kärkiklusterit ovat vetäneet alueelle yritystoimintaa, ja niiden varassa sitä löytyy myös jatkossa. Lahden kaupunkiseudun kunnat luovat uusia edellytyksiä yritystoiminnalle seudun ja valtion MAL-sopimuksen mukaisilla toimenpiteillä. Alueen yritysdynamiikka on hyvä: perheyrityksiä on paljon sekä pienten ja keski suurten yritysten kanta on vahva.

Alueelle sijoittuminen kiinnostaa edelleen yrityksiä. Lahden seudun kehityksen (LADEC) uusien sijoittumisasiakkaiden määrä on jatkanut kasvua myös ennätysellisen vuoden 2022 jälkeen. Alueen vetovoiman kasvu näkyy myös tulevien yhteydenottojen määrässä. Lopullisten sijoittumis- ja investointipäätösten aikataulu on kuitenkin joidenkin yritysten osalta tällä hetkellä viivästynyt johdettujen markkina- ja rahoitustilanteesta. Uusiin yritysalueisiin investoidaan edelleen.

Yritykset ovat edelleen kiinnostuneita kehittämään toimintaansa, mikä näkyy yritystukien ja avustusten kysyntänä. Vaikka hankevalmisteluja tehdään, ei valmisteltuja hankkeita viedä enää samoissa määrin varsinaiseen hankehakuun asti. Yleinen taloustilanne ja epävarmuus yrityksissä näkyy niin, että hankkeita laitetaan jäihin ja oma riskinotto kynnys on kohonnut. Yritysten talous- ja käyttöpääomahaasteet näkyvät neuvontatarpeissa jonkin verran, mutta toisaalta Team Finland -palveluihin ohjattujen, kasvua ja kansainvälistymistä hakevien yritysten määrä on kasvanut selvästi. Lahden seudun kehityksen (LADEC) yrittäjyysneuvonnan asiakasmäärä on noussut noin neljänneksen vuoden takaiseen ja neuvontakäyntien määrä peräti 40 %. ELY-keskuksen yritysrahoitukselle on ollut kysyntää.

Nostoina investoinneista sahatteollisuudessa Koskisen Oy:n uusi tuotantolaitos otettiin käyttöön syyskuussa ja tuotantokapasiteetti nousee merkittävästi. Teräsjalostaja Weckman Steel on aloittanut Vierumäen tehtaalla uuden maalauslinjaston asennustyöt, mikä lisää merkittävästi tuotantokapasiteettia. Stora Enson Heinolan Fluting -tehtaalla on käynnissä suurinvestointi yksikön energiankäytön ja siihen liittyvän prosessin uudistamiseksi. Investointi valmistuu tämän vuoden aikana ja tähtää kestävään kehitykseen ja biopolttoaineen tehokkaaseen hyödyntämiseen ollen yksi merkittävimmistä investoinneista tehtaalla historiassa. Investoinnilla ei ole henkilöstövaikutuksia. Viking Maltin uusi mallastamo valmistui toukokuussa.

Päijät-Häme on saanut tunnustusta matkailukohteena ja investointeja on käynnissä. Varsinkin kotimaanmatkailu on kasvanut, mutta myös ulkomaiset vierailijat ovat palaamassa. Kuitenkin Aasian ja Venäjän matkailijoiden puute näkyy. Holiday Club kylpylähankkeen rakentaminen Heinolaan Vierumäelle käynnistyi heinäkuussa. Kylpylä avautuu vuoden 2024 loppupuolella. Vierumäen urheiluopiston vetovoiman uskotaan jatkuvan suhdanteista riippumatta. Myös Pajulahden urheiluopiston tilauskirjat ovat täyttyneet. Maataloudessa on ollut haastava kasvukausi. Tilojen lopettamisvauhti on entisellään ja investointitahti on hiljentynyt. Perusparannuksia ja energiainvestointeja tehdään energiainvestointien ollessa myös kasvussa.

Hyvän työllisyyskehityksen myötä työllisten määrä ylitti viime vuonna pandemiaa edeltäneen tason. Alkuvuoden vahva työllisyys näkyi erityisesti nuorten työllisyyden kasvuna.

Työllisyysaste (15–64-vuotiaat) ei noussut, koska työikäisen väestön määrä kasvoi jonkin verran. Työllisyysaste oli vuoden toisella neljänneksellä Päijät-Hämeessä 71,0 % ja koko maassa 75,1 %. Koko maasta poiketen työvoiman ulkopuolisten määrä kasvoi viime vuoteen asti, mutta alkuvuoden aikana työvoiman ulkopuolisten määrä väheni. Työvoimaosuus on kuitenkin edelleen keskimääräistä matalampi ja tämä näkyy erityisesti nuorilla. Työttömyysaste (TEM) on laskusta huolimatta edelleen maakuntien ja keskustaajamien Lahden työttömyysaste suurten taajamien korkeimpia. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä on maakuntien korkein. Vähintään kolme vuotta työttömänä olleiden osuus työttömistä on Päijät-Hämeessä 19 % ja maassa keskimäärin 13 %. Joukossa on heitä, joilla työttömyys on alkanut tai pitkittynyt koronapandemian vaikutusten seurauksena. Korona lisäsi entisestään mielenterveydellisiä haasteita ja osa työnhakijoista on huonokuntoisia. Päihde- ja mielenterveyspalvelut eivät pysty vastaamaan haasteeseen. Haasteena on ylisukupolvinen työttömyys, joka vaivaa erityisesti Lahtea. Tilastollisesti matala koulutus, työttömyyden pitkittyminen, korkea ikä, sairaus tai vamma ja ulkomaan kansalaisuus pidentävät keskimääräistä työllistymiseen kuluva aikaa. Päijät-Hämeessä 9 %:lla työttömistä, joilla on tilastoitu hakuammatti, on riskeistä vähintään kolme. Osuus on maan korkein.

Työvoimaa kysytään edelleen. Julkisessa työnvälityksessä kysyntää on ollut vuoden aikana eniten sote-alalla, myynnissä, ravitsemusalalla, varastoinnissa ja kuljetuksessa. Rakentamisen paikat ovat vähentyneet selvästi. Ammateissa, joissa palkkataso tukee tulkintaa korkeasta kysynnästä, työvoimapula keskittyy Päijät-Hämeessä erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ammatteihin. Sote-alan työvoimasta on pulaa koko maassa, joten alueellinen liikkuvuus ei juuri tarjoa ratkaisua. Työvoimapulaa on myös mm. opetus- ja koulutus- ja osaamisen turvaamisessa yritysten ja oppilaitosten yhteistyö on keskeisessä roolissa. Tätä tehdään paljon jo nyt ja eri tavoin, mutta yhteistyötä voidaan edelleen tiivistää.

Lähde: Valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus joulukuun 2023, Alueelliset kehitysnäkymät syyskuun 2023, Kuntarahoitus suhdanne-ennuste 3/2024.

Kuntien talouskehitys

Valtiovaraministeriön taloudellisen katsauksen (syyskuu 2023) mukaan

kansantalouden tilinpidon mukaan paikallishallinnon alijäämä suhteessa BKT:hen pieneni viime vuonna 0,2 prosenttiin. Myös vuosi 2023 näyttää kuntahallinnossa kohtuullisen hyvältä, mutta sote-uudistuksen vuoksi siihen liittyy edelleen epävarmuutta. Käänteeseen on kuitenkin edessä alkuvuoden suotuisan tulokehityksen hiipuessa. Kuntahallinnossa paineita aiheuttaa etenkin kustannusten nopea nousu, sillä henkilöstökulut muodostavat kuntahallinnon suurimman kuluerän ja vuoden 2023 sopimuskorotukset kertaerineen nostivat palkkoja tavallista enemmän.

Kuntahallinnon kulutusmenot kasvavat vuosina 2024–2027 pääasiassa hintojen kasvun vuoksi, sillä koulutuksen (ml. varhaiskasvatus) palvelutarve pysyy painelaskelmassa kehysvuosina laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pienenemisen vuoksi. Poikkeuksen tähän muodostaa ainoastaan vuosi 2025, jolloin kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla niiden rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan.

Kunta-alan sopimuskorotukset nostavat henkilöstökustannuksia n. 3 prosenttia vuonna 2024. Sopimuskorotusten kasvu jää vuonna 2024 kuluvaan vuoteen huomattavasti maltillisemmalle tasolle kunta-alan henkilöstölle vuonna 2023 maksettujen kertaerien poistumisen vuoksi. Henkilöstökustannusten kasvua hillitsee vuonna 2024 työttömyysvakuutusmaksun merkittävä alentaminen, jonka vaikutus ulottuu myös verotuloihin positiivisesti. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokorotuksen oletetaan olevan nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2027.

Kokonaisuudessaan mittaviin julkisen talouden sopeutustoimiin tähtäävän hallitusohjelman vaikutuksia kuntahallintoon voidaan pitää toistaiseksi varsin maltillisina. Hallituksen päätösten merkittävimmät suoraan kuntiin vaikuttavat panostukset kohdistuvat mm. perusopetuksen vahvistamiseen ja tasa-arvon edistämiseen opetuksessa. Lisäksi hallituksen päätös kiinteistöveron alarajan korotuksesta lisää kuntien verotuloja n. 108 milj. euroa

vuodesta 2024 alkaen. Suurin hallituksen suoraan kuntiin kohdistama leikkaus on valtionosuuksien yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024–2027, jonka vaikutus kumuloituu vuoteen 2027 mennessä 111 milj. euroon.

Kuntaliiton tilinpäätösanalyysien pohjalta voidaan todeta, että vaikka kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvotiedot vuodelta 2023 jäivät hieman odotuksista, kokonaisuutena kuntatalouden tunnuslukuja voidaan pitää vahvoina. Kuntatalous saavutti viiden vuoden tauon jälkeen tasapainon, kun investoinnit huomioiva rahoitusjäämä nousi 200 miljoonan euron ylijäämään. Sitä aikaisemmin kuntatalous oli tasapainossa vuonna 2006. Myös tilikauden tulos nousi poikkeuksellisen vahvalle tasolle: 1,8 miljardiin euroon. Tiedot käyvät ilmi kuntatalouden tilaa arvioivasta Kuntaliiton tilinpäätösanalyysistä vuodelta 2023.

Valitettavasti kuntatalouden vahvat tunnusluvut saavutettiin sote-uudistukseen liittyneiden kertaluonteisten poikkeuserien avulla. Ilman niitä kuntien ja kuntayhtymien talous olisi ollut viime vuonna 1,9 miljardia euroa heikompi. Poikkeuserien taustalla vaikuttivat muun muassa vuodelta 2022 vuodelle 2023 siirtyneet 1,4 miljardin euron suuruisiksi arvioidut verotilitykset eli niin sanottu sote-uudistuksen verohäntä.

Kuntien talouden rahavirrat muuttuivat vuonna 2023 voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistä vastaavat nettokustannukset sekä niitä vastaavat verotulot, investointivastuu ja osa lainakannasta siirtyivät hyvinvointialueille. Kuntaliiton arvion mukaan verohäntä yltää jopa 1,4 miljardiin euroon vuonna 2023. Kunnille maksettiin ennakkollisen sote-siirtolaskelman mukaan myös noin 500 miljoonaa euroa liikaa valtionosuuksia, jotka ovat määrää perä takaisin valtiolle lähivuosina.

Rahoitusmarkkinoiden kireä tilanne heijastui kuntasektorin korkokuluihin, jotka kasvoivat noin 150 miljoonalla. Kuntien lainakannan keskimääräiset korkokulut kasvoivat kuitenkin huomattavasti markkinakorkoa hillitymmiin.

Kuntien toimintamenot supistuivat sote-muutoksen vuoksi arviolta 50–60 prosenttia, mutta verotuloissa muutos oli verohäntien vuoksi pienempi. Soten taloudelliset

vaikutukset alkavat selkeytyä vasta vähitellen, mutta tilinpäätösarvot kertovat kuntakentän taloudellisen eriytyneen jatkumisesta viime vuonna. Tilikauden tulos oli paras yli 100 000 asukkaan ja 20 000–100 000 asukkaan kunnissa, kun taas pienemmissä kunnissa tulos oli selkeästi heikompi. Aivan pienimmässä, alle 5 000 asukkaan, kunnissa tilikauden tulos jopa heikkeni vuodesta 2022. Näin tapahtui vuoteen 2023 kohdistuneesta poikkeuksellisen suuresta verohäntästä huolimatta.

Lähde: www.kunnat.net

Työllisyys

Hämeen ELY-alueella työttömien määrä kasvoi vuodentakaisesta eniten Forssan (+28 %) ja Hämeenlinnan (+19 %) seutukunnissa, mutta työttömyys lisääntyi myös Riihimäen (+12 %) ja Lahden (+9 %) seutukunnissa.

Hämeen ELY-keskusalueen kunnissa oli joulukuun lopussa 20 939 työttömää työnhakijaa. Tämä on 2377 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kasvu oli lähes kokonaan kokoaikaisesti lomautettujen määrän kasvua (+1560). Myös marraskuuhun verrattuna sekä lomautettujen (+916) että muiden työttömien määrä (+2153) TE-toimistossa ja kunta-kokeiluissa kasvoi.

Nuoria alle 25-vuotiaita oli joulukuun lopussa työttömänä 2271, mikä on 321 enemmän (16,5 %) kuin vuosi sitten. Pitkäaikaisesti työttömiä eli yhdenjaksoisesti vähintään vuoden työttömänä työnhakijana olleita oli 968 vähemmän (-13,1 %) kuin vuosi sitten eli 6437.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Hämeen ELY-keskusalueella joulukuun lopussa 12,2 prosenttia, mikä on 1,4 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuosi sitten. Alle 25-vuotiaiden nuorten työttömien osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta oli 15,6 prosenttia ja ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden osuus ulkomaalaisesta työvoimasta 36,1 prosenttia.

Päijät-Hämeessä työttömien määrä lisääntyi vuodentakaisesta kaikissa muissa kunnissa paitsi Hartolassa; suhteellisesti eniten Asikkalassa (+38 %) ja Orimattilassa (+20 %). Marraskuusta työttömien määrä kasvoi myös kaikissa kunnissa; eniten Asikkalassa (+23

%) ja Hartolassa (+20%). Työttömistä lomautettuja oli kaikissa kunnissa enemmän kuin vuosi sitten (pl. Hartola ja Sysmä). Määrällisesti suurin kasvu oli Lahdessa (+491). Maakunnassa lomautettuna oli 1853 henkilöä, mikä on 718 enemmän kuin vuosi sitten.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli korkein Heinolassa (15,0 %) ja Lahdessa (14,9 %). Matalimmat osuudet olivat

Hollolassa (8,3 %) ja Kärkölässä (10,7 %). Työttömyysaste oli vuodentakaista korkeampi kaikissa kunnissa paitsi Hartolassa (-2,5 %-yks.). Maakunnassa työttömien osuus työvoimasta oli 13,6 % eli 1,2 %-yksikköä korkeampi kuin vuosi sitten.

Heinolan osalta työttömyysaste kasvoi 0,6 %-yksikköä edelliseen vuoteen nähden ja aktivointiaste puolestaan laski.

Työttömien osuus työvoimasta kk lopussa (12/2023)

KUNTA	12/2023	11/23	12/22	muutos 11/23	muutos 12/22
Asikkala	11,8	9,6	8,5	2,2	3,3
Hollola	8,3	7,3	7,5	1,0	0,8
Iitti	10,9	9,6	9,5	1,3	1,4
Kärkölä	10,7	10,1	9,7	0,6	1,0
Lahti	14,9	13,4	13,9	1,5	1,0
Orimattila	12,4	11,3	10,3	1,1	2,1
Padasjoki	12,8	12,2	11,6	0,6	1,2
Lahden seutu	13,5	12,1	12,2	1,4	1,3
Hartola	13,5	11,2	16,0	2,3	-2,5
Heinola	15,0	13,2	14,4	1,8	0,6
Sysmä	11,1	9,4	10,7	1,7	0,4
Heinolan seutu	14,3	12,5	14,1	1,8	0,2
PÄIJÄT-HÄME	13,6	12,1	12,4	1,5	1,2

Aktivointiaste kuukauden lopussa (12/2023)

KUNTA	12/2023	11/23	12/22	muutos 11/23	muutos 12/22
Asikkala	24,9	31,3	30,4	-6,4	-5,5
Hollola	26,8	31,1	28,2	-4,3	-1,4
Iitti	25,2	28,4	27,9	-3,2	-2,7
Kärkölä	34,1	34,8	35,6	-0,7	-1,5
Lahti	25,4	29,3	25,2	-3,9	0,2
Orimattila	20,2	23,5	24,4	-3,3	-4,2
Padasjoki	20,9	23,2	19,0	-2,3	1,9
Lahden seutu	25,3	29,1	25,8	-3,8	-0,5
Hartola	25,7	30,7	22,1	-5,0	3,6
Heinola	21,8	24,9	20,7	-3,1	1,1
Sysmä	25,8	30,0	33,0	-4,2	-7,2
Heinolan seutu	22,6	26,0	22,3	-3,4	0,3
PÄIJÄT-HÄME	25,0	28,8	25,4	-3,8	-0,4

Väestö

Väkiluku kasvoi vuonna 2023 koko Suomessa määrällisesti eniten Uudellamaalla, jossa väestö kasvoi 27 111 hengellä. Seuraavaksi eniten väkiluku kasvoi Pirkanmaalla, 6 668 hengellä. Väkilukuun suhteutettuna väestönkasvu oli myös suurinta Uudellamaalla, 15,5 %, ja Pirkanmaalla, 12,5 %. Varsinais-Suomen suhteellinen

väestönkasvu oli kolmanneksi suurinta, 10,7 %.

Määrällisesti suurin väestötappio oli Kymenlaaksossa, joka menetti väestöstään 852 henkeä. Satakunnan väkiluku väheni 802 hengellä, mikä oli toiseksi suurin väestötappio. Suhteellisesti suurimman väestötappion, 5,4 %, koki Kymenlaakso.

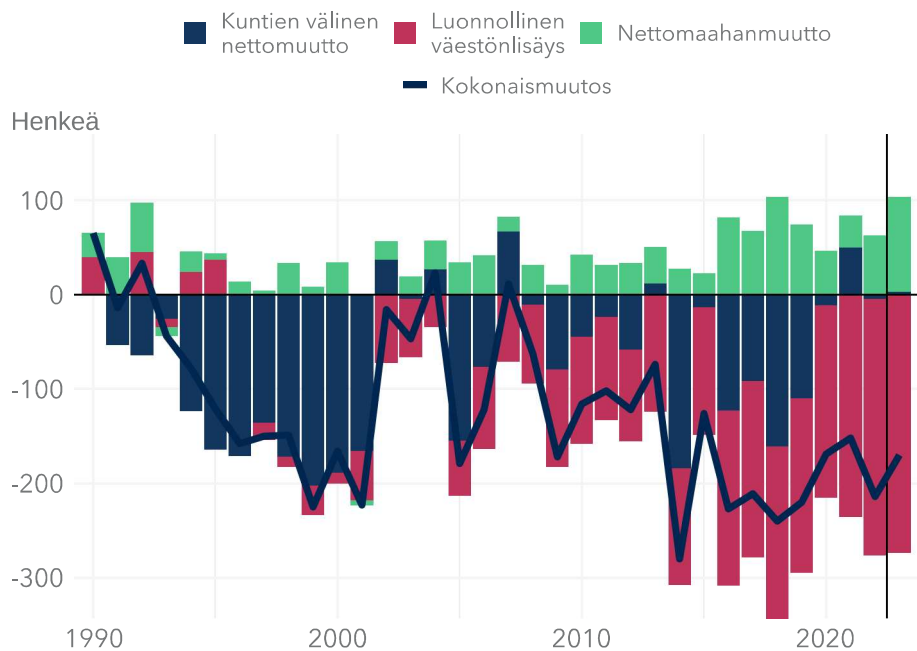
Väestön kehitys Päijät-Hämeessä 2018–2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023*	Muutos 22–23	Muutos 18–23
Lahti	119 951	119 823	119 984	120 027	120 175	120 700	0,4 %	0,6 %
Asikkala	8 149	8 083	8 059	8 033	8 014	7 970	-0,5 %	-2,2 %
Orimattila	16 091	16 003	15 882	15 808	15 735	15 669	-0,4 %	-2,6 %
Hollola	23 602	23 410	23 251	23 090	22 943	22 887	-0,2 %	-3,0 %
Iitti	6 765	6 711	6 625	6 559	6 504	6 446	-0,9 %	-4,7 %
Heinola	18 889	18 667	18 497	18 344	18 131	17 963	-0,9 %	-4,9 %
Sysmä	3 753	3 657	3 631	3 584	3 504	3 496	-0,2 %	-6,8 %
Kärkölä	4 451	4 368	4 326	4 245	4 198	4 111	-2,1 %	-7,6 %
Padasjoki	2 963	2 896	2 861	2 813	2 750	2 724	-0,9 %	-8,1 %
Hartola	2 780	2 697	2 655	2 621	2 574	2 529	-1,7 %	-9,0 %
Päijät-Häme	207 394	206 315	205 771	205 124	204 528	204 495	0,0 %	-1,4 %

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Päijät-Hämeen väestön määrä pysyi vuonna 2023 vuoden 2022 tasossa. Maakunnan väestön määrä on vähentynyt vuosien 2018–2023 aikana -1,4 %:ia. Heinolassa oli vuoden 2023 lopussa 17 963 asukasta mikä on -0,9 %:ia vähemmän kuin vuoden 2022 lopussa. Vuosien 2018–2023 aikana Heinolan väestön määrä on vähentynyt -4,9 %:ia. Päijät-Hämeen kunnista ainoastaan Lahti pystyi kasvattamaan väkilukuaan vuoden 2023 aikana (+0,4 %).

Luonnollinen väestön muutos oli negatiivinen vuonna 2023. Kuntien välinen nettomuutto käytännössä +/-0. Luonnollisen väestön muutoksen tuomaa väkiluvun vähentymistä paikkasi hieman nettomaahanmuutto.

Heinolan väestön muutokset

1.1.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Toiminta ja strategian toteuttaminen

Vuosi 2023 on sisältänyt paljon muutoksia. Vuoden 2023 tavoitteita on pystytty toteuttamaan hyvin muutostilanteesta huolimatta. Vuosi 2023 on ollut ensimmäinen vuosi hyvinvointialueuudistuksen jälkeen. Muutosta on tehty vielä vuonna 2023 ja muutos on ollut merkittävä sekä talouden, toiminnan että päätöksenteon näkökulmasta. Toimintamenot vähenivät merkittävästi hyvinvointialueuudistuksen johdosta, mutta myös tulopohja väheni merkittävästi. Taloudessa muutoksen realisoituminen näkyy kuitenkin vasta vuosina 2024-2027 kun lopullinen valtionosuuspohja varmistuu uudistuksen jälkeen.

Vuonna 2023 on toteutettu myös iso ja kokonaisvaltainen talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmä- ja palveluntuottajamuutosprojekti. Muutos on ollut Heinolan kaupungille todella suuri; meillä on vaihtunut vuoden 2024 alusta palveluntuottaja, kaikki talouden ja hr:n käytössä olevat järjestelmät, tähän liittyen myös laskentatunnistemalli ja tilikartta. Taloussuunnittelujärjestelmä otettiin käyttöön jo kesäkuussa 2023. Osana muutosta olemme myös käyneet läpi

talouden ja hr:n prosesseja ja tehneet muutoksia toimintatapoihin kaupungin sisällä. Kyseessä on siis ollut kokonaisvaltainen muutos.

Muutosta on tehty myös muutosohjelmapirosessin muodossa koko kevät 2023. Sen tuloksena syntyi valtuuston kesäkuussa hyväksymä muutosohjelmasuunnitelma, jonka linjauksia on toteutettu talousarviovalmistelussa vuodelle 2024 ja toteutetaan edelleen mm. erilliselvitelyjen ja johtamisjärjestelmämuutosten muodossa vuosina 2024-2025.

Strategian toteutuminen

Vuosi 2023 on ollut myös ensimmäinen, jolle on asetettu v. 2022 päivitetystä strategiasta johdetut tavoitteet eli voidaan arvioida päivitetyn strategian toteutumista. Strategian toteutumisen arviointi toteutuu parhaiten toimialojen toiminnallisten tavoitteiden kautta.

Toiminta on ollut pääosin strategisten linjausten mukaista. Kaikkia mittareita ei kuitenkaan ole pystytty käyttämään toteutumisen seurannassa, ja osin mittareista onkin saatavilla tietoa vasta myöhemmin.

Hyvinvoinnin kasvu

- » Hyvinvointi lisääntyy (hyvinvointi-indeksi, HYTE-kerroin)
- » Toimiva arki (asukkaan hyvinvointikokemus -kysely)
- » Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola (CO₂-päästöt, kestävän kasvun indeksi)

Uudistuva työ ja asuminen

- » Muuttovoiton vahvistaminen (työikäisten nettomuutto)
- » Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä (työpaikkojen määrä, elinvoimaindeksi)
- » Monipaikkainen Heinola (yöpymiset, matkailun tulo- ja työllisyys selvitys, asukaskokemuskysely)

Vahva kaupunkiyhteisö

- » Laadukas päätöksenteko (valtuuston ja johtoryhmien päätöksenteon itsearviointi)
- » Osallisuuden vahvistaminen (asukaskokemuskysely)
- » Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen (työtyytyväisyys, esihenkilöarvioinnit)

Kestävä talous

- » Velkamäärän vähentäminen (konsernin velat ja vastuut per asukas)
- » Käyttötalouden tasapaino (vuosikate/investoinnit, toimintakate)
- » Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit (vipuvaikutus, investointilaskelmat)

Kestävän kasvun indeksi kasvoi vuoden 2022 indeksiluvusta (122,67) siten, että oli vuonna 2023 143. Kasvu johtuu pääosin siitä, että hiilijalanjälki on laskenut hiukan, kestävän liikkumisen kulkutapaosuus on noussut ja myös LSL matkustajamäärät taas ovat noussee merkittävästi.

v. 2023 hyvinvointikysely toteutettiin kohdennettuna 65 vuotta täyttäneille henkilöille. Kyselyn tulokset ja niiden jatkotoimet käsiteltiin vanhusneuvostossa ja hyvinvointilautakunnassa. Hyvinvointi-indeksiä koskeva arvo oli 96,34 vuonna 2023 (Edellinen vuosi 94,45) eli arvo parani edellisestä vuodesta. Hyvinvointi-indeksi on yksi kolmesta strategian toteutumista kuvaavista indekseistä. Indeksistä koostuu 12 erillisestä, eri ikäisten asukkaiden hyvinvointia kuvaavasta indikaattorista. Indeksien tulos on noussut vuodesta 2022 (94,45) tulokseen 96,34. Indeksien nousu koostuu mm. toiminnan elpymistä korona-vuosilta sekä kokemusta toiminnan laadusta (liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden hoito) tai tavoitettavuudesta (yhdydenotot etsivään nuorisotyöhön). Ikääntyneiden kotona asuminen on Heinolassa tavoitteellisella tasolla.

Hyte-kerroin vuonna 2023 oli 20,3 €/ as ja heikkeni aavistuksen edellisestä vuodesta, jolloin se oli 20,6 eur/asukas. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Heinolan Hyte-kerroin

Heinola on mukana hinkukuntien (hiilineutraalit kunnat verkosto) ja toteuttaa kets-energiasäästötavoitteita. Kets-tavoitteet on Heinolassa saavutettu etujassa ja hiilineutraalisuuden tavoitteissa on pysytty.

Avoimien työpaikkojen määrä Heinolassa oli 96 työpaikkaa 12/2023. Työpaikkojen kokonaismäärä Heinolassa on 5 879 (Tilastokeskus, 2022). Nettomuutto oli positiivinen (6 hlö) vaikkakin hiipui edellisestä vuodesta vuonna 2022 (77 hlö).

Henkilöstökyselyn tulokset ovat linjassa verrokkikuntiin ja edelliseen vuoteen. Kevan työhyvinvointikyselyn tulokset Heinolassa paranivat tai pysyivät samana, joten työhyvinvoinnin osalta on tehty oikeita toimenpiteitä. Työhyvinvointikyselyn tuloksista on raportoitu henkilöstökertomuksessa. Esihenkilöarviointi oli yhdistetty työhyvinvointikyselyyn. Kysely osoitti, että lähiesihenkilötyössä on tapahtunut hyvää kehitystä. Työnantajan toiminta ei ole saanut kovin hyviä arvioita, kun niitä verrataan muihin kyselyn osa-alueisiin, vaikka työnantajan suhteenkin on tapahtunut kehitystä parempaan suuntaan

Talouden osalta velkamäärä hieman pienentyi vuonna 2023 ja oli vuoden 2023 lopussa yhteensä n. 113 milj. euroa (6 294 eur/asukas) (vuonna 2022 yht. 118 milj. eur). Konsernin lainakanta vuoden lopussa oli 122 446 eur ja vähentyi vuoden takaisesta yli 10 milj. euroa. (vuonna 2022 lainakanta 140 512 euroa.) Konsernin velat ja vastuut/asukas pieneni edellistä vuodesta ollen vuoden lopussa 6 991 euroa/asukas kun se edellisenä vuonna oli 9 932 eur/asukas. Nettomenojen kehitystä ei voida hyvinvointialueuudistuksesta johtuen arvioida. Vuosikate riitti kattamaan investoinnit vuonna 2023.

Asukaskysely toteutettiin jälleen ja tulokset olivat vuoden 2022 tasolla. Tilatehokkuuden tehostamiseksi kiinteistöistä tehtiin myyntipäätöksiä.

Strategian toteutumisen arviointiprosessi toteutetaan keväällä 2024 ja tulokset ovat käytettävissä ensimmäisessä osavuositarkastuksessa vuodelta 2024.

Hyvä kasvaa Heinolassa Strategia 2030

Toimintatapamme

- Arvostamme toisiamme
- Katsomme tulevaa
- Saamme asioita aikaan

Arvomme

- Välittäminen
- Uudistuminen
- Tuloksellisuus

**Strategiamme
painopisteet**

Hyvinvoinnin
kasvu

Uudistuva työ ja
asuminen

Vahva
kaupunkiyhteisö

Kestävä
talous

Toiminta vuonna 2023

Vuosi 2023 on jälleen ollut merkittävien muutosten vuosi. Vuoden vaihteessa toteutunut hyvinvointialueuudistus puolitti kaupunkiorganisaation henkilöstömäärän ja leikkasi kaupungin tulorahoitusta merkittävästi. Hyvinvointialueuudistus ja tuleva TE24 uudistus käynnisti myös kaupungin strategiaa tukevan muutosohjelman, jonka tavoitteena on luoda vaikuttava ja toimintaympäristön muutokset huomioiva johtamisjärjestelmä sekä laatia kestävän talouden ohjelma.

Vuonna 2022 tehtiin merkittävä päätös Sarastia Oy:n palveluiden irtisanomisesta. Muutosta on toteutettu koko vuosi 2023 ja se on varsin kokonaisvaltainen. Heinolan kaupunki on siirtynyt tehtyjen päätösten mukaisesti vuoden 2024 alusta maakunnallisen yhtiön Provincia Oy:n asiakkaaksi, mikä on tarkoittanut hr- ja talousjärjestelmien ja prosessien kokonaisvaltaista uudistamista.

Elinvoimatoimiala on vuonna 2023 perustehtävien lisäksi valmistautunut tuleviin muutoksiin. Työllisyyspalveluissa on keskitytty TE2024-uudistuksen edellyttämiin muutoksiin mm. osallistamalla syksyllä käynnistyneen Päijät-Hämeen työllisyysalueen valmistelutyöhön yhdessä muiden Päijät-Hämeen kuntien ja kaupunkien kanssa. Elinkeinopalveluissa on satsattu mm. yritysyritysten käytännön kehittämiseen, oppilaitos- ja korkeakoulu-yhteistyöhön sekä keskeisten kaupunkikehitys-hankkeiden edistämiseen. Kiinteistö- ja mittauspalveluissa on tehty

perustyötä tonttimyynnin edistämiseksi ja yhteistyötä tilapalveluiden kanssa kaupungin omistamien kohteiden realisoimiseksi.

Elinvoimatoimialalla kaupunkisuunnittelun tavoitteena oli koota vuoden 2023 aikana sekä Heinolan kaupungin maankäytön strateginen tavoitekartta että asumisen ohjelma, jotka molemmat valtuusto hyväksyi loppuvuodesta 2023. Nämä asiakirjat antavat linjauksia eri vuosille rytmittettäviä kaavoitushankkeita varten. Kulttuuripalvelut teki hyvän tuloksen kesäteatteritoiminnallaan. Myös muut pitkin vuotta toteutetut tapahtumat ja kulttuuripalveluiden merkittävä rooli asukasmarkkinoinnissa ovat olleet kulttuuripalveluiden keskeistä toimintaa tilikauden 2023 aikana.

Hyvinvointitoimialalla on vuonna 2023 jatkettu toiminnan kehittämistä ja palveluverkkotarkastelua. Heinolan musiikkiopiston ja lukion hallinto yhdistettiin 1.8.2023 siten, että lukion rehtori vastaa myös musiikkiopiston hallinnosta ja musiikkiopiston vastuuopettaja käytännön toiminnasta. Samaan aikaan 1.8.2023 alkoi Heinolan lukion ja musiikkiopiston yhteinen koulutuslinja sekä linja aktiivisesti urheilulle nuorille. Nämä uudistukset lisäsivät lukioon ensisijaisesti hakevien määrän 80 hakijaan. Jyrängön päiväkodin toiminta lakkasi 31.7.2023. Kirkkis-talon (ent. Kirkonkylän koulu) suunnittelu eteni toimielimissä siten, että koulun toiminta ja alueen esiopetus siirtyvät väistötiloihin Tommola -taloon 1.8.2024 lukien. Kirjaston ja

taidemuseon remonttien suunnittelua saatiin vietyä eteenpäin yhteistyössä tilakeskuksen kanssa.

Hyvinvointitoimialan toiminnan lähtökohtana on ollut myös kaupunkilaisten osallisuuden vahvistaminen. Heinolan kaupungin OSBU-rahalla toteutettiin Puistoruokailu Maaherrankadun Tarhan pihassa. Toteutus onnistui hyvän yhteistyöverkoston avulla ja palaute oli kiitettävää. Ikäihmisten osallisuutta pyrittiin vahvistamaan Ikäihmisten kulttuuripolulla sekä Ikäihmisen yliopiston luentosarjalla, jota järjestettiin yhteistyössä Päijät-Hämeen kesäyliopiston kanssa.

Tekniikka toimialalla vuoden 2023 toimintaa linjasi investointihankkeiden puolittuminen edelliseen vuoteen verrattuna. Kailas-talon käyttöönotto ja talon toiminnalliset asiat heijastuivat keväälle. Vesihuollossa kaupungin merkittävimmän pohjavedenottamon Ala-Musterin saneeraus valmistui. Lyseonmäen koulun kosteusvauriokorjaus käynnistyi kesällä. Marjatien ja Kaivokadun saneeraukset käynnistyivät ja jatkuvat vuonna 2024. Kaupunkiympäristön esteettömyyttä kehitettiin osana kaupungin hyvinvointityötä, hiilineutraaliussitoumuksen (Hinku-kunta), ilmastotiekarttatyon HIT sekä Lahden seudun MAL-sopimuksen tavoitteiden mukaisesti.

Talous

Toimintatuotot vähentyivät vuoden 2023 aikana 9,3 milj. euroa eli -40,3 % ja toimintakulut vähenivät 86,8 milj. euroa eli -60,3 %. Muutos aiheutuu hyvinvointialueuudistuksen tuomista muutoksista. Palveluiden ostot vähenivät muutoksen yhteydessä eniten eli peräti 56,2 milj. euroa (-83,6 %). Toimintatuottoihin ja -kuluihin sisältyi vielä vuonna 2023 sote-eriä

Tekniikka- sekä lupa- ja valvontatoimialojen yhteinen projekti- ja hanketoimisto haki toimintamuotoaan tuottaen digitaalisia palveluja (Trimble), hulevesisuunnitelmia, ylijäämämaiden hyötykäyttöä ja kaikkiaan 13 kpl opinnäytetyötä, 5 harjoitustyötä ja 3 henkilöä harjoittelijoina.

Hyvinvointialueen muodostuminen ja kaupungin omistamien kiinteistöjen myyntien vaikutukset muuttivat Tilakeskuksen tulevaisuuskuva. Palvelualueelle kohdistettiin muutosohjelmassa tehostamistoimia, joiden toteutus jatkuu vuonna 2024. Vesilaitoksen toiminnallisesta tulevaisuudesta käynnistyi erilliselveltely muutosohjelmapäätöksen mukaisesti.

Lupa- ja valvontatoimialalla Ympäristönsuojelun palvelualue jatkoi toimintakulttuurinsa uudistamista. Ympäristönsuojelun palvelualueella valvonta-aineistojen arkistointi aloitettiin sekä arkistoitujen asiakirjojen jakaminen kuntien kesken toteutettiin. Siten on mahdollista tuottaa jatkossa palvelut viranhaltijasta, ajasta ja paikasta riippumatta. Rakennusvalvonnassa aloitettiin projekti keskeneräisten rakennuslupien tilasta. Keskeneräiset rakennusluvut ovat lisänneet lupamääriä ja rakennusvalvonnan tuloja

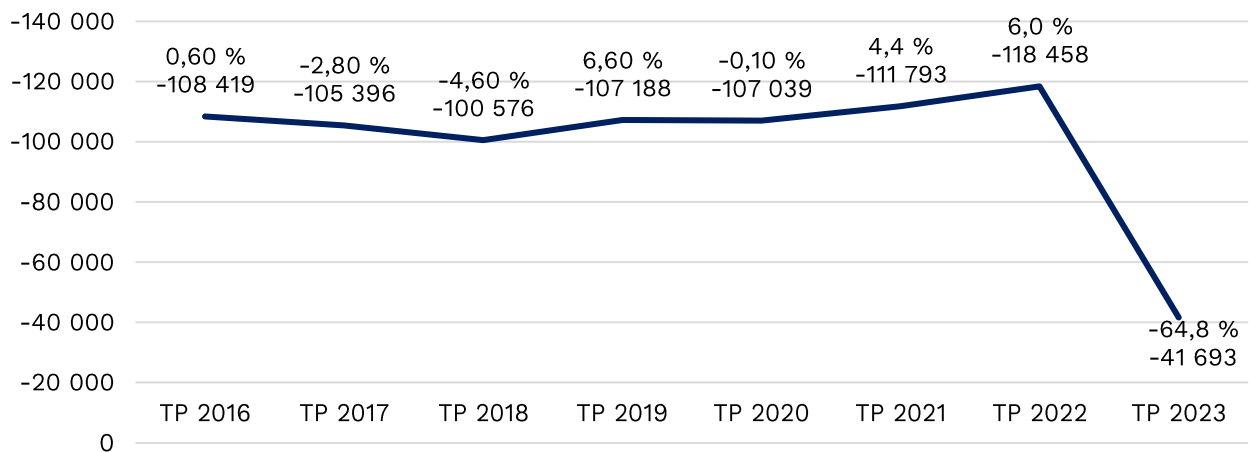
yhteensä 1,3 milj. euroa, joista merkittävien kuluerä oli luottotappiot 1,1 milj. euroa.

Toimintakatteen osoittama alijäämä puolittui hyvinvointialueuudistuksen myötä ollen 41,2 milj. euroa (-64,8 %).

Toimintakatteen kehitys 2016–2023

Verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet) väheni 77,4 milj. euroa eli 59,5 %:ia. Verotulot vähenivät 35,5 milj. euroa eli 46,5 %:ia. Tammikuussa 2023 joulukuun 2022 leikkaamattomat verotilitykset paransivat vielä hyvinvointialueuudistuksen jälkeistä verokertymää. Näitä leikkaamattomia verotilityksiä maksettiin n. 6,0 milj. euroa. Valtionosuudet vähenivät -77,8 %:ia eli 41,9 milj. euroa. Valtiovarainministeriön tekemän jälkikäteistarkistuksen mukaan kunnille maksettiin vuonna 2023 kuitenkin liikaa valtionosuuksia, jotka oikaistaan tulevien vuosien valtionosuuksissa. Oikaisu valtionosuuksiin tehdään asukasperusteisesti eikä kaupungin toteutuneiden kustannusten perusteella. Jälkikäteistarkistuksesta syntyvä valtionosuuksien leikkaus vuosille 2024–2027 on kaupungin osalta yhteensä 2,4 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja kulut (netto) vahvisti kaupungin tulosta merkittävästi, vaikka korkokulut kasvoivatkin vuoden 2023 aikana 0,6 milj. eurosta 1,8 milj. euroon eli yli 200 %:ia. Vuonna 2023 sijoitusten tuotto näytti vielä syksyyn asti vaisulta. Loppuvuoden kehitys käänsi sijoitusten tuoton kuitenkin

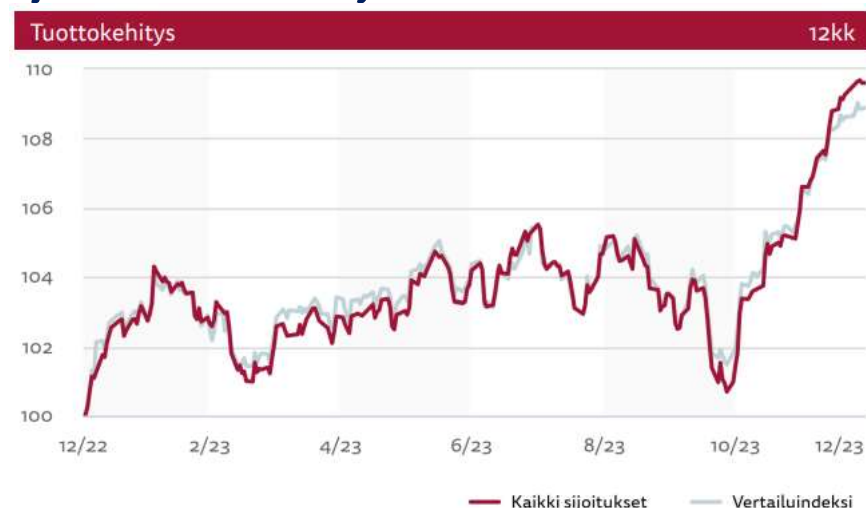
merkittävään kasvuun. Talouden epävarmuuksista huolimatta vuosi 2023 oli siten positiivinen sijoitusten näkökulmasta. Sijoitustutkimuksen julkaiseman Vertailuraportin mukaan suomalaisten yhteisösijoittajien salkut tuottivat viime vuonna keskimäärin +7,3 %. Korkeimpiin salkkutuottoihin ylsivät keskimäärin yhteisösijoittajat, joiden kansainvälinen osakepaino salkussa oli korkein. Yhteisötyypeittäin tarkasteltuna parhaiten tuottivat yliopistosäätiöiden salkut (+8,9 %), minkä lisäksi myös osakeyhtiöiden ja osuuskuntien (+8,0 %) sekä yleishyödyllisten säätiöiden (+7,5 %) salkut tuottivat keskiarvoa paremmin. Lakisääteisten eläkeyhteisöjen vuosituotto ylsi +6,8 prosenttiin ja työttömyyskassojen +6,0 prosenttiin.

Kaupungin salkun tuotto vuonna 2023 oli 9,6 % (-11,9% v. 2022). Kun edellisenä vuonna kirjattiin rahoituseriin kokonaisuutena n.2,8 milj. euroa kuluja niin vuonna 2023 kirjattiin tuloa yhteensä n.4,2 milj. euroa huolimatta korkomenojen noususta. Salkun sijoitusten kehitys vuoden viimeisten kuukausien aikana näkyy hyvin seuraavassa kuvaajassa.

Sijoitussalkun tuottokehitys vuonna 2023

Investointihankkeita toteutettiin vuonna 2023 edelleen paljon suhteessa kaupungin tulo-rahoitukseen. Investointimenot olivat yhteensä 13,1 milj. euroa ja painoutuivat pääosin infra-investointeihin.

Kiinteistöinvestointeja toteutettiin 1,8 milj. euron arvosta ja irtaimen investointeja toteutettiin 1,5 milj. euron arvosta.

Infra-investoinneista merkittävimmät kohteet olivat kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen 1,5 milj. euroa, Keskustan kehittäminen 1,3 milj. euroa, Kaivokadun saneeraus 1,0 milj. euroa sekä Mustikkahaan katu 1,0 milj. euroa. Vesihuollossa merkittävin investointi oli Ala-Musterin vedenottamon korjaus 0,8 milj. euroa. Pumppaamoja uusittiin Sinilähteellä (0,4 milj. euroa) ja Koskensaarella (0,5 milj. euroa). Etäluettavia mittareita hankittiin 0,2 milj. eurolla.

Kiinteistöinvestoinneista euromääräisesti merkittävimmät olivat Lyseon luokkatilamuutokset ja lattiakorjaukset 0,8 milj. euroa ja lintutarhan katto- ja julkisivukorjaukset 0,2 milj. euroa.

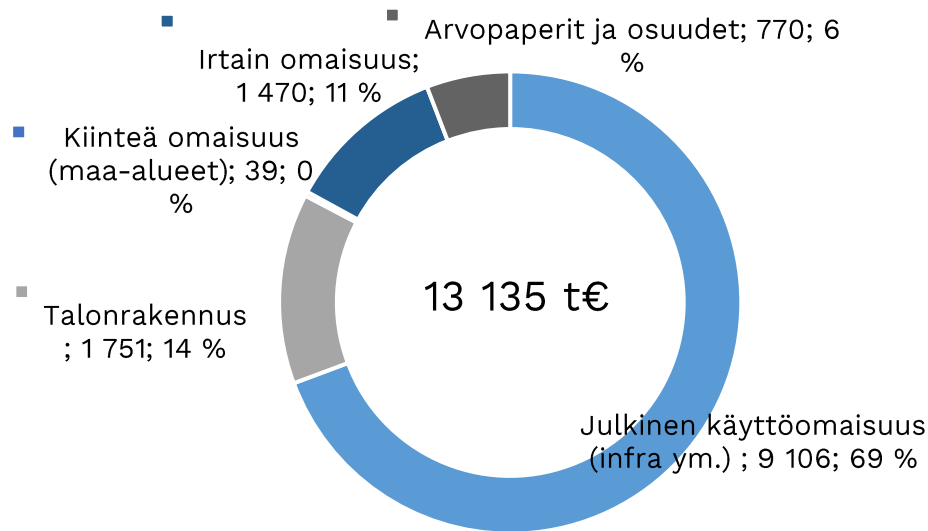
Irtaimen investoinneista merkittävimmät olivat tekniikan kalustohankinnat (tiehöylä ja pyöräkuormaaja) talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmä-uudistus sekä Kailas-talon kalustaminen.

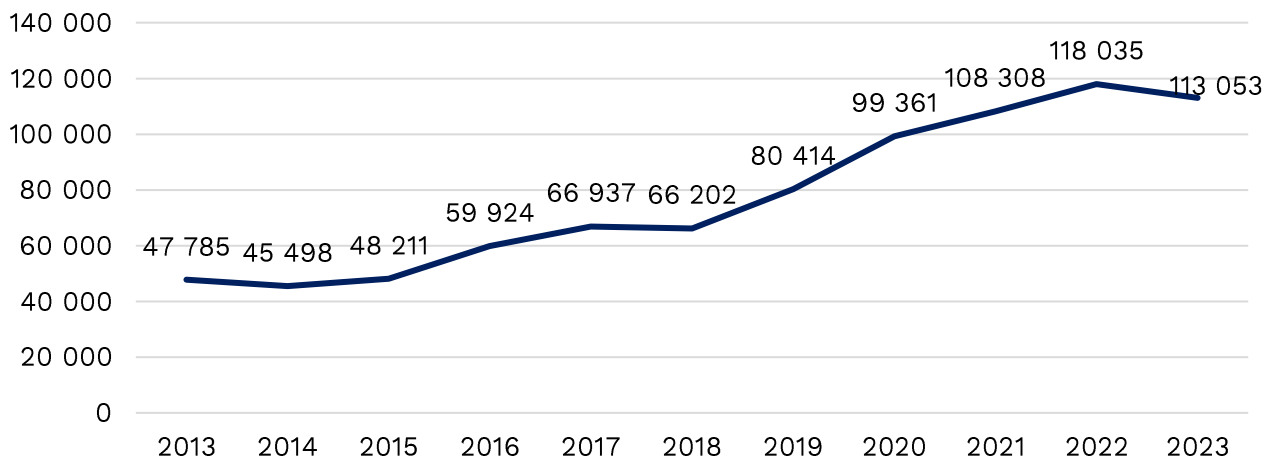
Investoinnit 2024

Vuonna 2023 pitkäaikaista lainaa nostettiin 15 milj. euroa. Lisäksi käytettiin lyhytaikaisia lainoja eli kuntatodistuksia. Pitkäaikaiset lainat lyhenivät 14 milj. euroa ja lyhytaikaiset lainat 6,0 milj. euroa. Lainakanta näin ollen

pieneni hieman edellisestä vuodesta ja oli vuoden 2023 lopussa yhteensä n. 113 milj. euroa (6 294 eur/asukas). Korkokulut kasvoivat vuoden 2023 aikana 0,6 milj. eurosta 1,8 milj. euroon eli yli 200 %:ia.

Lainakanta 2013–2023

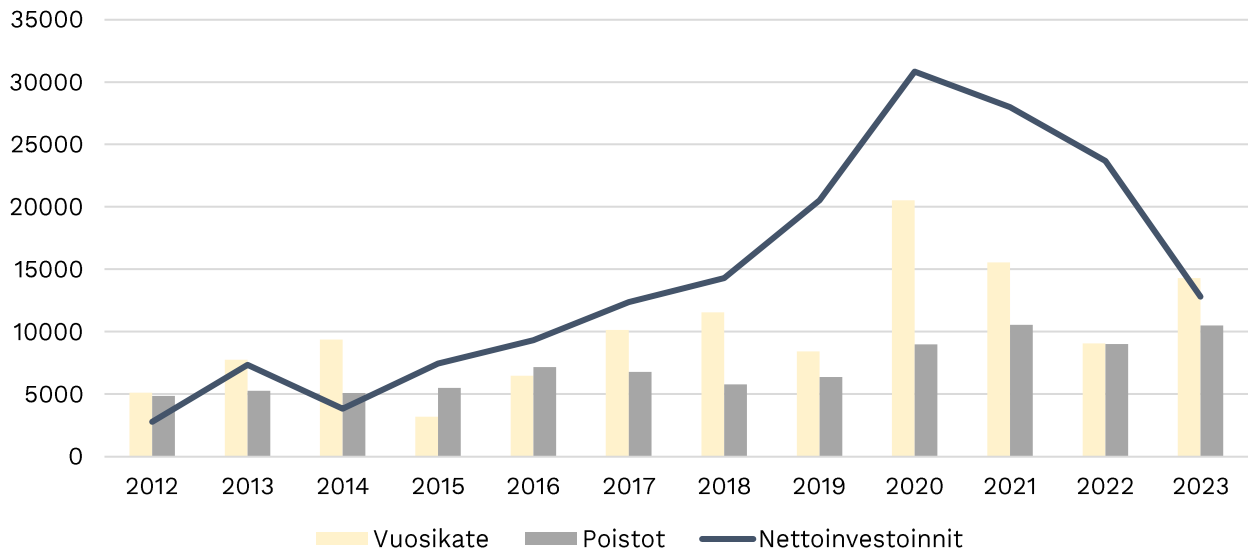

Toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi vuonna 2023 n.6,5 milj. euroa positiiviseksi ja vuosikate riitti kattamaan nettoinvestoinnit (111,8 %). Käyttöomaisuuden myyntituottoja

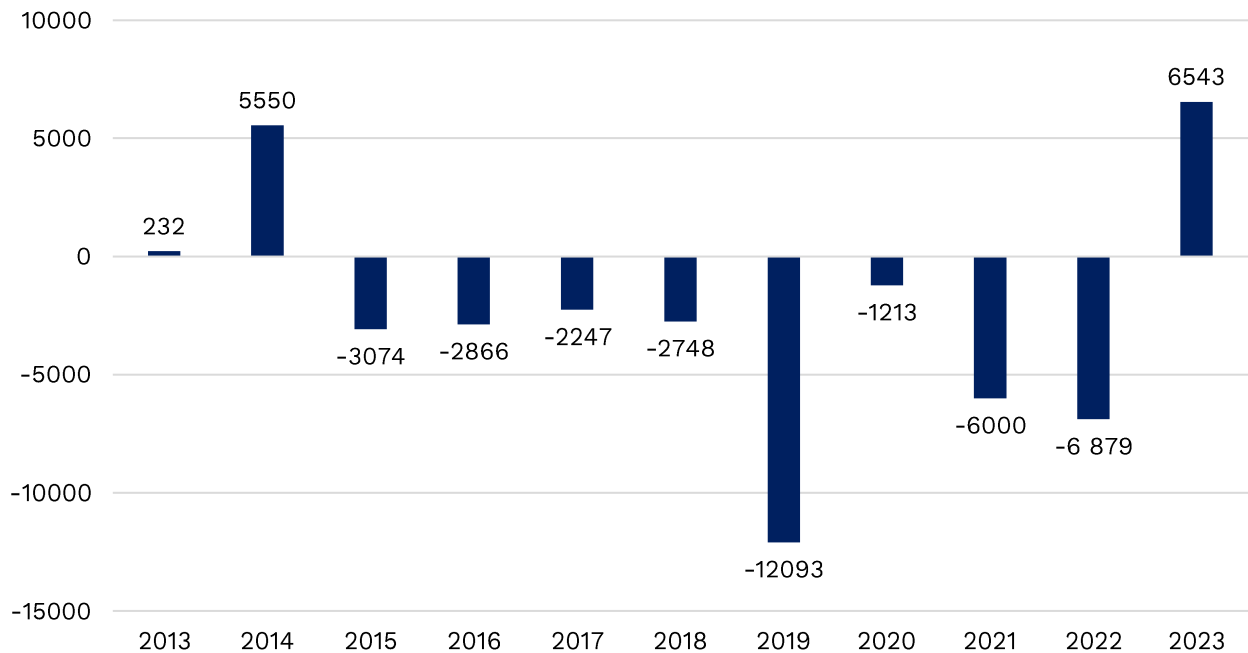
kirjattiin 6,0 milj. euroa, mikä vahvisti investointien rahavirtaa. Nettoinvestoinnit vuonna 2023 olivat 12,8 milj. euroa.

Tulorahoituksen riittävyys

Toiminnan ja investointien rahavirta

1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2023 tilinpäätöksen tulos on 3,8 milj. euroa positiivinen. Vertailua edelliseen vuoteen vaikeuttaa toteutunut hyvinvointialueuudistus, jonka takia eivät toimintamenot tai tulot eivätkä myöskään verorahoituksen erät ole vertailukelpoisia. Tulevan osalta ennakkointia haastaa puolestaan vielä toteutumattomat hyvinvointialueuudistuksen johdosta

toteutettavat valtionosuusleikkaukset, TE-uudistus sekä rahoitusjärjestelmäuudistus. Väestörakenteen muutokset haastavat arviointia edelleen. Vuosien välinen vertailu on lähes mahdotonta. Suunnitelmakauden osalta on lisäksi huomioitava vuonna 2025 valtuustokauden vaihtuminen, mikä saattaa osaltaan vaikuttaa tulevaan.

V. 2023 toteutuneen hyvinvointialueuudistuksen merkitys Heinolan kaupungille on suuri. Sote-uudistus vaikuttaa Heinolan kaupungin talouteen heikentävästi. Toisaalta sote-menojen poistuminen helpottanee talouden ennakkointia, mutta pienentää myös taloudellista liikkumavaraa mm. talouden sopeuttamisen osalta. Toimintakate on puolittunut, samoin verorahoitus. Sotemenojen kasvu on vaikuttanut merkittävästi kaupungin nettomenojen kehitykseen, joten nettomenojen kehitystä saataneen taittumaan, kun sote-menot siirtyvät hyvinvointialueelle. Toisaalta valtionosuuksien taso on romahtanut, kun ikääntynyt väestörakenne pienentää kaupungin saamien valtionosuuksia.

Väestörakenteen muutos tulee haastamaan ja on jo haastanut kuntien talouden. Lasten määrä vähenee, väestö vanhenee ja huoltosuhde heikkenee samalla kun verorahoituksen kasvu heikkenee. Valtionosuuksien perustuminen suurelta osin lasten määrään vähentää valtionosuuksia.

Valtuuston hyväksymä talousarvio- ja suunnitelma vuosille 2024–2026 on arvioitu alijäämäiseksi. Suunnitelmavuosien arviointi on ollut haastavaa hyvinvointialueuudistuksen vaikutuksesta johtuen. Lisää haastetta tulevaan tuovat rahoitusjärjestelmä uudistus sekä TE-uudistus. Seudullisen yhteistyön ja verkostojen sekä vastuullisuusnäkökulmien merkitys tulee korostumaan tulevaisuudessa.

Valtuusto hyväksyi kaupungin strategian päivityksen kokouksessaan 16.5.2022. Päivitetyssä strategiassa katseet on suunnattu kohti tulevaa ja luodaan välittämisen, uudistumisen ja tuloksellisuuden arvojen avulla Heinolaa, jossa on hyvä kasvaa. Strategiaan pohjautuva muutosohjelmapirosessi toteutettiin keväällä 2023 ja se hyväksyttiin valtuustossa 12.6.2023. Se sisältää myös kestävä talouden linjaukset. Muutosohjelman toteuttaminen ja siinä onnistuminen on keskeisessä roolissa tulevaisuutta koskevien päätösten osalta.

Muutosohjelman kärkiteemat

Muutosohjelman kärkiteema	Sujuva johtaminen ja selkeä kaupunkiorganisaatio	Tasapainolinen ja kestävä talous	Hyvät palvelut ja tehokkaat toimintatavat	Tyytyväinen henkilöstö ja hyvä johtaminen
Päätehtävä	Päätetään ja toteutetaan kaupungin tarpeita ja strategian toteuttamista tukeva poliittinen että henkilöstöorganisaation rakenne sekä tehdään hallintosääntömuutokset.	Päätetään ja toteutetaan toimenpiteet, joilla kaupungin talous tasapainotetaan 3-5 seuraavan vuoden aikana.	Tarkennetaan kaupungin tarjoamien palveluiden sisällön ja järjestämisen tavat. Kehitetään prosessit ja toimintatavat vastaamaan strategisia tavoitteita ja tarpeita. Lisätään seutuyhteistyötä yhteisten hyötyjen saamiseksi.	Toteutetaan linjaukset, kehittämistoimenpiteet ja ratkaisut kaupunkiorganisaation osaamisen ja johtamisen uudistamiseksi ja työyhteisöllisyyden vahvistamiseksi.
Tulostavoite v.2028 mennessä	<ul style="list-style-type: none"> Tehokas toiminta: tehokas kaupunkiorganisaatio järjestää/tuottaa laadukkaat osuvat palvelut kustannustehokkaasti itse ja kumppaneiden kanssa. Laadukas päätöksenteko: läpinäkyvä ja luottamusta vahvistava valmistelu, päätöksenteko sekä päätösten toimeenpanon seuranta. Yhteinen sitoutuminen: kaupungin päättäjät ja johto yhdessä sitoutuneet strategian mukaiseen toimintaan ja päätöksentekoon.	<ul style="list-style-type: none"> Tasapainoinen talous: turvaa hyvät palvelut ja muut kaupungin toimintaedellytykset myös seuraavalle vuosikymmenelle.	<ul style="list-style-type: none"> Hyvät palvelut: kuntalaisten ja yritysten tarpeiden mukaiset palvelut ja toiminnot, jotka houkuttelevat ja juurruttavat Heinolaan uusia asukkaita ja yrityksiä. Tehokas toiminta: tehokas kaupunkiorganisaatio järjestää/tuottaa laadukkaat osuvat palvelut kustannustehokkaasti itse ja kumppaneiden kanssa.	<ul style="list-style-type: none"> Tyytyväinen työyhteisö: tyytyväinen ja motivoitunut henkilöstö sekä vahvistunut työnantajaimago.

1.1.6 Kaupungin henkilöstö

Henkilöstön kokonaismäärä tilanteessa 31.12.2023 oli 695 henkilöä. Vuonna 2022 vastaava luku oli 1267. 31.12.2022 päättyi 555 henkilön palvelussuhde hyvinvointialueuudistuksen myötä. Heistä 532 siirtyi Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle, 12 Päijät-Hämeen laitoshuoltopalveluille ja 11 Vireko

Oy ateria- ja tukipalveluille. Jäljelle jääneistä toimialoista merkittävin muutos henkilöstömäärään tuli tekniikka -toimialalle (- 39 henkilöä).

Kun tarkastellaan henkilötyövuosia, on nii-

den lukumäärä v. 2023 (pl. sote v. 2022 vertailusta) toimialojen osalta vähentynyt vuodesta 2022. Henkilötyövuosien määrä vuonna 2023 on ollut 659,7 kun se v. 2022 oli 712,4.

Koko henkilöstön keski-ikä oli tarkasteluhetkellä 31.12. 49 vuotta, kunta-alalla se on keskimäärin 45,5 vuotta. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä kunta-alalla keskimäärin on 47,4 vuotta, tämä luku Heinolan henkilöstöllä on 50,3 vuotta.

Palkallisia ja palkattomia sairauspoissaolopäiviä kertyi vuonna 2023 yh-teensä 9677 kalenteripäivää, mikä on 14,7 kalenteripäivää/henkilötyövuosi. Koko kunta-alaa kuvaava tuorein saatavissa oleva tilastotieto on vuodelta 2022, jolloin sairauspoissaolopäiviä oli keskimäärin 20,7 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohden. Heinolassa vastaava luku

vuodelta 2022 oli 23,0. Sairauspoissaolot ovat vähentyneet vuoden 2023 aikana eli kehitys on ollut myönteinen.

Tilikauden henkilöstömenot olivat yhteensä 33,8 milj. euroa. Palkkatason kasvua selittää kuitenkin palkkaratkaisun tuomat korotukset. Palkkamenojen kasvun selittää valtakunnallisesti neuvoteltu palkankorotusten sopimusratkaisu, joka sisälsi vuodelle 2023 yleiskorotuksen, järjestely- ja kehittämiserät sekä kertapalkkiot. Korotukset kohdistuivat suurelta osin hyvinvoinnin toimialan henkilöstöön. Palkankorotusratkaisun vaikutus oli kuntapuolella keskimäärin 4,85%.

Tilikaudelta on laadittu erillinen henkilöstökertomus.

1.1.7 Ympäristöasiat

Lupa- ja valvontatoimiala (ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta) edistää ympäristö- ja ilmastotavoitteita lähinnä erilaisilla muodollisilla lainsäädäntöön perustuvilla lupa- ja valvontakeinoilla eli viranomaispalveluilla.

Ympäristö- ja ilmastönäkökulmien kehittämistoimet tapahtuvat yritysten, kuntalaisten ja koko kaupunkiorganisaation työn tuloksena, joiden käynnistymistä viranomaispalvelut edistävät. Viranomaispalvelujen oma työ kohdistuu lähinnä projekti- ja hankekoh-taiseen perehtymiseen ympäristön tilan seurannassa ja kertyneen tiedon analysointiin sekä tiedolla johtamiseen.

- *Merkittävimmät sitoumukset kaupunki on tehnyt liittymällä Aalborgin sopimukseen 1997, koordinoimalla ympäristöviikon tapahtumia vuodesta 1997, uudistamalla kestävä kehityksen ohjelmia 1999 lukien, liittymällä kuntien HINKU-verkoston 2019, edistämällä Päijät-Hämeessä ilmastokumppanuuksia vuodesta 2021 ja hyväksymällä MAL-sopimuksen vuosiksi 2021–2031.*

Heinolassa on Ilmastotiekartta HIT, nimeltään Ilmastoposiitivinen Heinola 2030. Se sisältää runsaasti vähähiilisyysen tähtäviä kehittämiskohteita ja toimenpiteitä. Kaupunki voi vaikuttaa ilmastoasioihin monilla toimilla ja heijastusvaikutuksilla kuten toi-

mintojen logistisella sijoittelulla, hankinnoilla, lisäämällä sähköistä asiointia ja asiakaspalvelua sekä monilla muilla kaupunkisuunnittelun ratkaisuilla. Ilmastotiekartan toimien yhteyttä tekniseen toimialaan arvioitiin Tampereen yliopiston harjoitustyönä arvonluonnin näkökulmasta.

Heinolan hiilidioksidipäästöt ovat pienentyneet sitoumusten mukaisesti. Päästöjen pienentämistä seurataan hiilijalan- ja hiilikädenjäljellä ja arvioimalla elinvoiman kehitystä. Elinvoiman edistymisen arviointiin sisältyy tavoite luoda 1000 uutta vihreää työpaikkaa.

Suurimmat päästöt Heinolassa syntyvät lämmityksestä, liikenteestä ja teollisuudesta/työkoneista.

- *Energiaviraston kanssa solmittavassa KETS (kunnan energiatehokkuussopimus) -sopimuksessa Heinola on ollut mukana jo pidempään. HINKU-kuntana Heinolan tavoitteena on vähentää hiilidioksidipäästöjä 80 % vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä.*

Kunta- ja Järjestö-Helmi hankkeita jatkettiin ja niissä kunnostettiin yhteistyössä mm. Sysmän kunnan kanssa lintuvesiä ja perinnebiotooppeja. Ympäristötilaseurannassa toteutettiin vesistöjen tilan ja pohjavesien laadun tarkkailua. Heinolan vesistö tarkkailusta valmistui opinnäytetyö ja Heinolan, Hartolan,

Sysmän ja litin pohjavesien suojelusuunnitelmien päivitystyö aloitettiin.

Tähtiniemen hulevesialtaiden suunnittelu aloitettiin. Selvitykset ja kaavaehdotukset valmistuivat marraskuussa (suunnitelma täydennettävänä). Uponorin kanssa aloitettiin hulevesien laadun tutkimushanke, jossa hulevesien käsittelemiseksi asennettiin suodattinkaivoja, jotka viivyttävät ja puhdistavat valumavesiä. Kaivojen puhdistustehokkuutta seurataan jatkossa näytteenotoilla.

Ylijäämämaamassojen hyödyntämismahdollisuuksista tehtiin opinnäytetyön. Työn tuloksena ylijäämämassoja tullaan hyödyntämään mm. Tähtiniemeen tehtävässä meluvallissa ja Kouvolan tien (moottoritien/ vt. 4) varteen jatkettavassa meluvallissa.

Hämeen ELY-keskus teki päätöksen Heinolan uudesta Mäyrämäki II-luonnonsuojelualueesta, joka perustettiin lahjoitusmaalle. Kaupunki sai noin 60 hehtaarin alueen luovuttamisesta luonnonsuojelutarkoitukseen tuloa 233 800 e tuloa. Koskensaassa luonnonhoitotöissä hyödynnettiin lampaiden laidunnusta alueella. Uusiutuvien energiamuotoja tuettiin käsittelemällä Lavian suolle sijoittuvien aurinkovoim-

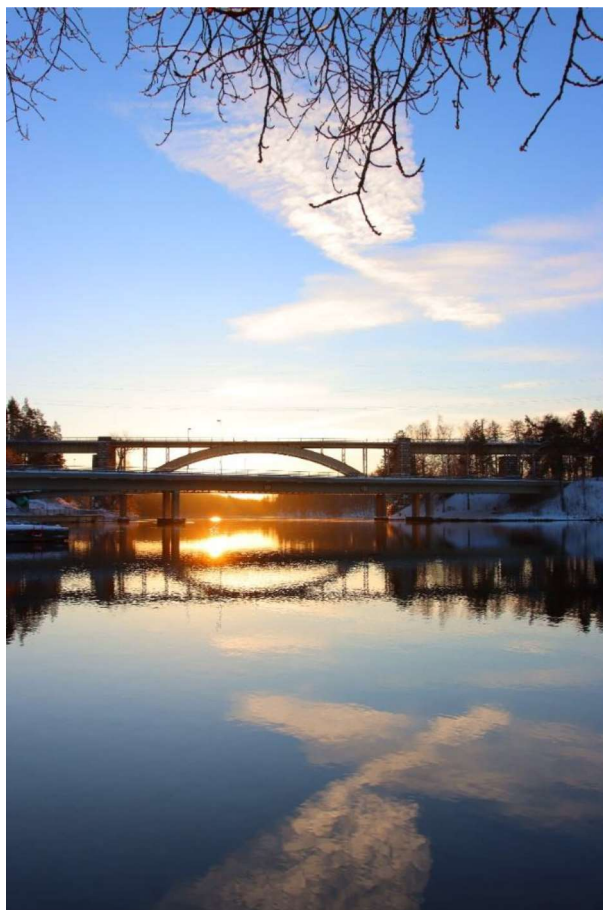
maloiden suunnittelutarveratkaisut. Kaupungille tuli myös kyselyjä muutamien tuulivoimahankkeiden sijoittumismahdollisuuksista.

Heinolan kaupunki jatkoi aktiivista oppilaitosyhteistyötä ja Heinolan kaupungille tehtiin useita ympäristöalan opinnäytteitä. Ne liittyivät muun muassa jätevesien puhdistukseen, ilmastotyöhön, hulevesiin ja ympäristökasvatukseen.

Kuntien energiansäästöavoitteet kaupungin kiinteistöissä (KETS) saavutettiin etujassa

Kaupungin kiinteistöjen normitettu kokonaisenergian kulutus laski edellisvuoteen verrattuna 6 % (-1 016 MW), sähkön kulutus laski 6 % (- 301 MWh) ja kaukolämmön kulutus pysyi käytännössä edellisvuoteen kutakuinkin samana, vaikka vuoden 2023 loppu oli edellisvuotta kylmempi.

Vuonna 2023 kaupunki osti vesi- ja tuulivoimalla tuotettua vihreää sähköä. Kaupunki jatkoi kiinteistöjen energiankulutuksen ja päästöjen seurantaan vastuullisuus- ja energianhallintajärjestelmä EnerKeyn avulla.

1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Riskit on arvioitu osana talousarvioprosessia ja niiden hallintakeinojen seuranta toteutettu osana osavuosisraportointia.

Merkittävimmät riskit ovat vuonna 2023 olleet edelleen edellisten vuosien tapaan kaupungin kiinteistöissä, sopimusten hallinnassa, henkilöstössä, henkilöstön osaamisessa ja tietojärjestelmissä sekä tietoturvasa, vanhoissa järjestelmissä sekä rahoituksessa. Myös avainhenkilöriskit on tunnistettu ja ovat edelleen relevantteja työkuormituksen ja osaamisvaateiden kasvaessa, töiden pirstaloituessa ja ennakoimattomuuden lisääntyessä. Toiminnan vaikuttavuus ja tuloksellisuus edellyttävät perustehtävän selkeyttä ja oleellisten tehtävien valintaa. Tehtävien töiden määrä on kasvanut merkittävästä uudistusprojekteista johtuen vuonna 2023 ja tämä on kasvattanut ainakin hetkellisesti myös henkilöstöriskejä.

Henkilöstöriskeihin kuuluvaksi on tunnistettu erityisesti muutostilanteessa entistä enemmän myös henkilöstön jaksaminen. Järjestelmien osalta riskinä ovat olleet vanhentuneet järjestelmät sekä järjestelmien integroimattomuus, minkä vuoksi vuonna 2023 on toteutettu mittavaa talouden ja

henkilöstöhallinnon järjestelmäuudistusta. Myös tietoturvaosaaminen sekä järjestelmien käyttöön liittyvät osaamispuutteet ovat tunnistettu riskeiksi. Talous- ja hr-järjestelmäuudistus v. 2024 tulee osin helpottamaan tilannetta ja mahdollistaa paremmin myös jatkokehittämisen. Myös tietoturvaosaamiseen on panostettu.

Toiminnan rahoituksessa merkittävin riski liittyy edelleen investointien rahoittamiseen sekä korkotason nousuun lainamäärän kasvaessa. Investointitasoa on saatu laskettua vuonna 2023, mikä on myös hieman pienentänyt lainamäärää. Kiinteistöihin liittyväksi riskiksi on tunnistettu myös paikoin pitkät poistoajat ja tätä kautta korkeat tasearvot suhteessa taloudelliseen pitoaikaan. Korkotason voimakas nousu v. 2023 alussa on tuonut esiin jälleen myös korkoriskien todennäköisyyden ja lainasalkun suojaustarpeen. Lainasalkun suojausasteelle on määritelty tavoitteet ja tavoite on vuonna 2023 toteutunut hyvin. Energiasijoitusten tuottojen kääntyminen negatiiviseksi vuonna 2022 toi esiin myös sijoittamisen tuomat riskit. Sijoitusperiaatteet ja -suunnitelma on tästä syystä päivitetty vuonna 2023.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisellä valvonnalla ja riskienhallinnalla tarkoitetaan organisaation sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa toiminnan johtamista, suunnittelua, päätöksentekoa ja toimintaprosesseja.

Asianmukaisesti järjestetty sisäinen valvonta edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja strategisten sekä toiminnan ja talouden tavoitteiden saavuttamista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen perustuu kunnan perustehtävään, toimintaympäristön analysointiin, kuntastrategiaan sekä toiminnan ja talouden tavoitteisiin.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ulottuvat koko organisaatioon ja kaikkeen sen toimintaan. Se kattaa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kun-

tien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäinen valvonta toteutuu Heinolassa edelleen mm. pääosin selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakona, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena, sopimusten hallintana, osaamisena ja väärinkäytösten ehkäisynä. Näissä on kuitenkin osin todettu haasteita vuoden 2023 aikana. Sisäisen valvonnan edistämiseksi ja osana mittavaa järjestelmäuudistusta on ku-

vattu ja käyty läpi talouden ja henkilöstöhallinnon prosesseja sisäisen valvonnan edistämiseksi ja parantamiseksi.

Heinolan kaupungin selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta perustuu toimialojen antamiin sekä yhteisten palveluiden kokoamaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selontekoihin.

Heinolan kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on päivitetty vuonna 2022 (valtuusto 5.9.2022/42 §). Sisäisen valvonnan perusteasiakirjan tarkoituksena on varmistaa ja edistää sisäisen valvonnan käytännön toteutusta Heinolan kaupunkikonsernissa sekä tiedottaa sisäisen valvonnan merkityksestä, velvoitteista ja vastuista koko henkilöstölle. Asiakirjassa määritetään sisäisen valvonnan vastuita sekä tehtäviä toimenpiteitä ja toimintaan liittyviä raportointivelvoitteita. Johtamisjärjestelmämuutoksesta johtuen asiakirjaa tullaan päivittämään vuonna 2024.

Hallinto- ja johtamistapa

Kaupungin hallinto- ja johtamiskulttuuri perustuu kuntalain, hallintolain sekä muiden säännösten lisäksi kaupungin toimintaa ohjaaviin periaatteisiin, sääntöihin sekä ohjeistettuihin toimintatapoihin. Erityinen vastuu hallinto- ja johtamiskulttuurin luomisessa, viestinnässä, toimeenpanossa, ylläpitämisessä ja poikkeamiin reagoinnissa on ylimällä johdolla, johtavilla viranhaltijoilla ja esimiehillä. Tilivelvolliset viranhaltijat on nimetty tilinpäätöksessä.

Päätöksenteko ja toimivaltaa koskevat linjaukset on kuvattu hallintosäännössä ja toimialakohtaisissa toimintaohjeissa. Lisäksi eettiset ohjeet, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, konserniohje ja hankintaohje sekä talousarvion täytäntöönpano-ohjeet tukevat sisäisen valvonnan toimivuutta. Vuonna 2023 on sisäisen valvonnan parantamiseksi laadittu myös väliaikaisrahoitusohje, kassaohjeet sekä rahoitus ja varainhankintaperiaatteet, tiedonhallinnan ja arkistoinnin toimintaohje sekä sähköisen arkistoinnin ohje. Myös sijoitusperiaatteet ja -suunnitelma on päivitetty vuonna 2023.

Kaupungin säännöt, ohjeet ja ohjelmat löytyvät kaupungin intranetistä ja ovat sieltä kaikkien organisaatiossa toimivien saatavilla. Tilivelvollisten vastuuseen kuuluu huolehtia ohjeiden noudattamisesta kaikilla tasoilla.

Kaupunginhallitus antaa vuosittain talousarvion laadintaohjeen ja täytäntöönpano-ohjeen ja tositteiden hyväksyjät hyväksytään vuosittain käyttösuunnitelmien yhteydessä. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seuranta on systemaattista ja aikataulutettu vuosikellon avulla.

Hyvä hallinto- ja johtamistapa toteutuu pääsääntöisesti organisaation päätöksenteossa ja toiminnassa. Toimialoilla noudatetaan annettuja sääntöjä ja ohjeita.

Riskienhallinta

Kuntalain vaatiman kokonaisvaltaisen riskienhallinnan toteuttamiseksi kaupungissa on käytössä yhteinen toimintatapa. Riskienhallintaa toteutetaan osana talous- ja toimintasuunnittelua. Riskit arvioidaan talousarvion laadinnan yhteydessä toimialoittain ja hallintatoimenpiteiden toteutumasta raportoidaan tilinpäätöksen (käyttösuunnitelmien toteutuminen) lisäksi myös 6 kk:n osavuosi- katsauksessa.

Toiminnan järjestämisen riskienhallinnassa on käytössä mm. turvallisuus- ja kriisi- ja valmiussuunnitelmat, joita tarkastellaan ja päivitetään säännöllisesti. Pelastussuunnitelmat ovat kiinteistökohtaisia. Päiväkodit ja koulut ja järjestävät säännöllisesti poistumisharjoituksia, mutta muilta osin poistumisharjoitusten järjestämisessä on edelleen parannettavaa. Kaupungintalon pelastussuunnitelman päivitetty versio on valmistunut vuonna 2023 ja kaupungintalolla on pidetty myös pelastusharjoitus. Kriisiviestintä-ohjeet on päivitetty v. 2022.

Osana riskienhallintaa on vuonna 2023 toteutettu mittava talouden ja henkilöstöhallinnon järjestelmä uudistus sekä valmisteltu palveluntuottajavaihdosta. Lisäksi tietoturvan ja tietosuojan parantamiseen on panostettu edelleen sekä tekniikan että osaamisen osalta. Navisec-tietosuojakoulutus ja -si- toumukset ja ilmoituskanavat ovat käytössä koko organisaatiossa. Kaupunki on osallistunut myös kyberturvallisuuden TAISTO-harjoitukseen vuonna 2023.

Talouden ennakkoinnin haastavuus edellyttää kaupungilta onnistunutta talouden hallintaa myös jatkossa. Osaavan taloushallinnon henkilöstön määrä on kriittinen menestystekijä myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan näkökulmasta.

Valvontatoimenpiteet ja seuranta

Talouden ja toiminnan tavoitteiden toteutumista ja tuloksellisuutta on arvioitu kuukausiseurannan, osavuosikatsauksen sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Varojen käytön valvontaa suoritetaan talouden seurannan yhteydessä sekä tarkemmin laskujen tarkastamis- ja hyväksymismenettelyillä. Sijoitussalkkua seurataan erillisen raportointipalvelun avulla. Lainasalkkua ja sen suojausastetta seurataan erillisen soveluksen avulla.

Strategian toteutumisen seuranta perustuu osavuosikatsauksiin, jotka käsitellään myös johtoryhmissä. Käytössä olleiden järjestelmien vanhanaikaisuus ja toimintamallit ovat haastaneet seuranta. Toimintamalleja kehitetään yhdessä ulkoisen palvelutuottajan (1.1.2024 alkaen Provincia Oy) ja toimialojen kanssa.

Sopimushallinta tapahtuu asianhallintajärjestelmä Dynasty10:ssä, mutta sopimushallinnassa koetaan edelleen olevan puutteita. Sopimushallinnan osalta on tarpeen vielä selkeyttää prosesseja ja tarkentaa vastuita.

Heinolan kaupungilla on ollut muutama tapaus (tekniikka -toimiala) vuonna 2023, jossa kaupungilta on vaadittu vahingonkorvauksia. Summat eivät ole kuitenkaan merkittäviä tai olennaisia.

Tieto ja tiedonvälitys

Riskienhallinnan oleellinen osa on avoin tiedonkulku, havaittujen ongelmien ja riskien puheeksi ottaminen ja asianmukainen raportointi. Ajantasainen ja avoin viestintä ja vuorovaikutus on välttämätöntä, jotta johto, henkilöstö ja sidosryhmät saavat oikea-aikaista ja tarkoituksenmukaista tietoa toimintaan vaikuttavista tekijöistä.

Tiedonkulkuun ja viestintään myös sisäisesti on panostettu edelleen v. 2023 aikana.

Dynasty-asianhallintajärjestelmä sisältää toiminnot kokous-, asian-, viranhaltijapäätösten, sopimusten ja dokumenttien hallintaan. Keskitetty digikirjaamo -toimintamalli osallistaa edistää myös tiedonhallintaan ja sen

kulkuun liittyviä riskejä. Vuonna 2023 on laadittu myös tiedonhallinnan ja arkistotoimen toimintaohje. Viestintä- ja markkinointiohjelma on ollut myös työn alla.

Johtopäätökset

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen ja toteutuminen on Heinolan kaupungissa kohtuullisen hyvällä tasolla. Riskejä on tunnistettu, mutta ohjeet ja säännökset ovat pääosin ajan tasalla, uusia laaditaan tarpeen mukaan, riskejä arvioidaan säännöllisesti ja niiden hallintaan on sovittu keinot, joiden toteutumista seurataan. Myös uusia välineitä ja järjestelmiä käyttöönotetaan ja kehitetään.

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta on hyvällä tasolla, kun se on tuottanut selkeitä ehdotuksia prosessien parantamiseksi. Tulee tietysti huomioida, että merkittävät uudistukset, joita Heinolan kaupungissa on toteutettu ja toteutetaan, edellyttävät osaamisen kehittämistä ja toimintakulttuurin muutoksia. Aukotonta valvontaa ei ole.

Toimivaltaa koskevat säädökset ovat ajan tasalla ja hallintosäätöä on päivitetty tarpeen mukaan, myös vuoden 2023 aikana. On myös laadittu uusia ohjeistuksia. Toiminnan ja talouden seurantaan on olemassa systemaattinen toimintamalli ja järjestelmä uudistuksen avulla päästään parempaan sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan. Toimintaympäristön muutoksiin reagointi on tärkeää myös riskienhallinnan näkökulmasta. Tämä on huomioitu mm. muutosohjelman laadinnalla.

Johdon ja esihenkilöiden tietoisuutta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta tulee edelleen parantaa.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Heinolan kaupungissa on yksi sisäisen tarkastajan virka, jota ei ole täytetty. Vuonna 2023 ei ole ostettu sisäisen tarkastuksen palveluita. Tarpeen mukaan ulkopuolista asiantuntemusta kuitenkin hyödynnetään.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

(1000 €)	2023	2022
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	5 966	7 320
Maksutuotot	1 984	8 585
Tuet ja avustukset	2 562	3 573
Vuokratuotot	2 462	2 963
Muut toimintatuotot	1 263	1 422
TOIMINTATUOTOT	14 237	23 862
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 221	1 658
	<hr/>	<hr/>
	15 458	25 521
TOIMINTAKULUT		
Palkat ja palkkiot	-27 087	-47 533
Eläkekulut	-5 616	-10 598
Muut henkilösivukulut	-1 048	-1 790
Henkilöstökulut yhteensä	-33 751	-59 921
Asiakaspalvelujen ostot	-559	-47 293
Muiden palvelujen ostot	-10 487	-19 939
Palvelujen ostot yhteensä	-11 046	-67 232
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 971	-8 629
Avustukset	-2 751	-4 537
Vuokrakulut	-1 685	-3 032
Muut toimintakulut	-1 946	-628
TOIMINTAKULUT	-57 151	-143 979
	<hr/>	<hr/>
TOIMINTAKATE	-41 693	-118 458
VEROTULOT	40 861	76 371
VALTIONOSUUDET	11 921	53 805
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Korkotuotot	304	69
Muut rahoitustuotot	7 760	6 826
Korkokulut	-1 761	-580
Muut rahoituskulut	-3 090	-8 976
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	3 214	-2 661
	<hr/>	<hr/>
VUOSIKATE	14 303	9 058
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 233	-8 997
Arvonalentumiset	-1 266	0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10 499	-8 997
	<hr/>	<hr/>
TILIKAUDEN TULOS	3 804	61
POISTOERON LIS.(-)TAI VÄH.(+)	489	-18 680
VARAUSTEN LIS.(-)TAI VÄH.(+)	-4 000	18 690
RAHASTOJEN LIS.(-)TAI VÄH.(+)	-12	-21
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ+/ALIJÄÄMÄ-	281	50

Tuloslaskelman tunnusluvut

	2023	2022
Toimintatuotot/toimintakulut, %	25,5 %	16,8 %
Vuosikate/poistot, %	136,2 %	100,7 %
Vuosikate €/asukas	796	498
Asukasmäärä	17 963	18 202

Alkuperäisen talousarvion mukainen vuosikate oli 9,8 milj. eur ja tulosennuste 282 t eur alijäämäinen. Vuoden aikana käyttötalouden menoja lisättiin mm. palkkaratkaisun myötä tulleiden lisäkorotuksien johdosta 0,6 milj. euroa sekä kirjattavien luottotappioiden ja sotemenojen johdosta 1,0 milj. euroa. Korkotason nousun johdosta korkomenoihin jouduttiin lisäksi hakemaan 0,8 milj. euron lisämäärärahaa. Verotuloarviota korotettiin vuoden aikana 1,1 milj. euroa. Talousarvion vuosikate oli muutosten jälkeen 8,2 milj. eur.

Tilinpäätöksessä toimintatuotot ja valmistus omaan käyttöön ylittivät 1,9 milj. eur ja toimintakulut alittivat 0,8 milj. eur, jolloin toimintakate muodostui 2,7 milj. eur budjetoitua paremmaksi.

Tuloslaskelman toimintakate (=nettomenot) ilmoittaa, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate puolittui edellisestä vuodesta hyvinvointialueuudistuksen johdosta. Toimintatuottojen ja -kulujen muutokset kaupunkitasolla ovat uudistuksen vuoksi todella suuret eivätkä siten tuo esiin kaupungille jääneiden toimintojen menojen ja tulojen

muutoksia. Muutosta kuvaamaan on laadittu erillinen tuloslaskelma, missä hyvinvointialueelle siirtyneiden toimintojen tuotot- ja kulut on eliminoitu viime vuoden tuotoista ja kuluista.

Verotuloarvio ylittyi 0,6 milj. eur ja valtionosuusarvio 0,1 milj. eur.. Rahoitustuotot ja -kulut -ryhmän nettotuotto ylitti muutetun talousarvion 2,8 milj. eurolla, johtuen sijoitustuottojen arvioitua suuremmasta kertymästä.

Verotulot

Kunnallisveroprosentti vuonna 2023 muodostui vuoden 2022 kunnallisveroprosentista alueuudistuksen leikkaus 12,64 % huomioon ottaen ja oli näin ollen 7,86. Verotuloja kertyi yhteensä 40,9 milj. euroa.

Verotulot vähenivät 35,5 milj. euroa eli-46,5 %:ia. Tammikuussa 2023 joulukuun 2022 leikkaamattomat verotilitykset paransivat vielä hyvinvointialueuudistuksen jälkeistä verokertymää. Näitä leikkaamattomia verotilityksiä maksettiin n. 6,0 milj. euroa.

Verotilitykset 2023

Kuukausi	Kunnallisvero	Yhteisövero	Kiinteistövero	Yhteensä
Tammikuu	6 977 864 €	472 649 €	139 150 €	7 589 663 €
Helmikuu	3 341 522 €	752 014 €	204 871 €	4 298 407 €
Maaliskuu	2 443 627 €	245 724 €	44 812 €	2 734 162 €
Huhtikuu	2 493 208 €	224 220 €	44 140 €	2 761 568 €
Toukokuu	2 631 374 €	222 904 €	23 753 €	2 878 032 €
Kesäkuu	2 399 764 €	187 171 €	35 272 €	2 622 206 €
Heinäkuu	2 524 684 €	195 902 €	1 703 914 €	4 424 500 €
Elokuu	945 230 €	190 087 €	1 048 826 €	2 184 143 €
Syyskuu	695 278 €	236 917 €	1 810 521 €	2 742 716 €
Lokakuu	2 072 261 €	203 368 €	915 315 €	3 190 945 €
Marraskuu	2 227 261 €	137 980 €	369 608 €	2 734 849 €
Joulukuu	2 031 194 €	310 244 €	358 212 €	2 699 650 €
Yhteensä	30 783 267 €	3 379 179 €	6 698 394 €	40 860 840 €

Vuonna 2023 yhteisöverojen tuotto Heinolassa oli 3,4 milj. euroa.

Vuoden 2023 kiinteistöveroprosentit oli päätetty entisen suuruiseksi. Kiinteistöveron kokonaistuotto oli 6,7 milj. euroa eli 3,8 % edellisvuotta parempi.

Verotulojen erittely

	TP 2022 1000e	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama	Tot%
Kunnan tulovero	64 909	30 000 000	500 000	30 500 000	30 783 267,28	-283 267,28	100,90
Kiinteistövero	6 452	6 200 000	400 000	6 600 000	6 698 394,17	-98 394,17	101,50
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 010	3 000 000	200 000	3 200 000	3 379 179,03	-179 179,03	105,60
VEROTULOT	76 371	39 200 000	1 100 000	40 300 000	40 860 840,48	-560 840,48	101,40

Valtionosuudet

Hyvinvointialueuudistuksen johdosta valtionosuudet vähenivät 78 %:ia eli 41,9 milj. euroa. Heinolan kaupungin peruspalvelujen valtionosuus ilman tasausta ja sote-eriä eli muutosrajoitinta ja siirtymätasausta oli vuonna 2023 2,8 milj. euroa negatiivinen. Muutosrajoittimen ja järjestelmämuutoksen tasauksen myötä valtionosuus kuitenkin kääntyi kuitenkin 5,9 milj. euroa positiiviseksi. Verotuloihin perustuvaa valtionosuuksien tasausta kaupunki sai 5,6 milj. euroa.

Valtiovarainministeriön tekemän jälkikäteistarkistuksen mukaan kunnille

Valtionosuuksien erittely

	TP 2022 1000e	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama	Tot%
Kunnan peruspalv.valtionosuus	36 959	5 801 300	0	5 801 300	5 870 451,00	-69 151,00	101,20
Verotul. perustuva valtionosuuden tasaus	9 196	5 605 000	0	5 605 000	5 598 053,00	6 947,00	99,90
Opetus- ja kultt.toimen valtionosuudet	-2 721	-2 686 300	0	-2 686 300	-2 663 290,00	-23 010,00	99,10
Verotulomenetysten korvaus	10 372	3 080 000	0	3 080 000	3 115 929,00	-35 929,00	101,20
VALTIONOSUUDET	53 805	11 800 000	0	11 800 000	11 921 143,00	-121 143,00	101,00

Tilikauden 2023 vuosikate on 14,3 milj. eur. Poistoja ja arvonalentumisia kertyi 10,5 milj. eur. Arvonalentumista kirjattiin 1,3 milj. euron arvosta. Kailas-talon investointivaraukseen liittyvää poistoeroa kirjattiin 0,5 milj. euroa. Rahastojen lisäksi kirjattiin 12 t. eur. Tilikauden tulos

maksettiin vuonna 2023 kuitenkin liikaa valtionosuuksia, jotka oikaistaan tulevien vuosien valtionosuuksissa. Oikaisu valtionosuuksiin tehdään asukasperusteisesti eikä kaupungin toteutuneiden kustannusten perusteella. Jälkikäteistarkistuksesta syntyvä valtionosuuksien leikkaus vuosille 2024-2027 on kaupungin osalta yhteensä 2,4 milj. euroa.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on negatiivinen johtuen vähennettävästä omarahoitusosuudesta.

oli ylijäämäinen ja tuloksesta kirjattiin 4,0 milj. euroa investointivarauksia.

Taseeseen kirjattava tilikauden 2023 ylijäämä on 281 t. eur.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

(1000€)

	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	14 303	9 058
Tulorahoituksen korjaukset	-957	-1 117
	13 346	7 940
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-13 135	-25 399
Rahoitusosuudet investointimenoihin	343	1 713
Pysyvien vastaavien .hyödykkeiden luovutustulot	5 988	8 867
	-6 803	-14 819
TOIMINNAN JA INVEST.RAHAVIRTA	6 542	-6 879
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	66	45
	66	45
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000	20 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 952	-13 303
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-6 030	3 030
	-4 982	9 727
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
Toimeksiantojen varojen ja pääoman muutos	-294	48
Vaihto-omaisuuden muutos	85	0
Saamisten muutos	5 495	207
Korottomien velkojen muutos	-7 636	3 452
	-2 350	3 707
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-7 265	13 479
RAHAVAROJEN MUUTOS	-723	6 600
RAHAVARAT 31.12.	105 914	106 637
RAHAVARAT 01.01.	106 637	100 037
RAHAVAROJEN MUUTOS	723	-6 600

Rahoituslaskelman tunnusluvut

	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-19 641	-28 931
Investointien tulorahoitus, %	111,8 %	38,2 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,01	0,63
Lainanhoitokate	1,02	0,69
Kassan riittävyys, pv	440	204
Asukasmäärä	17 963	18 202

Toiminnan rahoitusta tarkastellaan rahoituslaskelmalla ja siitä laskettavilla tunnusluvuilla. Tuloslaskelmaan verrattuna rahoituslaskelmassa käsitellään varsinaisen toiminnan lisäksi myös investoinnit ja rahoitustoiminta. Keskeinen talouden tasapainon mittari on vuosikatteen riittävyys investointien rahoittamiseen, jota seurataan investointien tulorahoitusprosentin avulla. Investointien tulorahoitus % ($100 * \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$) oli vuonna 2023 yli 100 % (111,8%) eli investoinnit pystyttiin rahoittamaan tulorahoituksen turvin.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta kertoo, että investointien omarahoitus ei ole toteutunut tällä aikavälillä. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Viime vuosien korkean investointitason vuoksi kertymä on ollut vahvasti negatiivinen. Vuoden 2023 osalta toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi pitkästä ajasta positiiviseksi.

Laskennallinen lainanhoitokate (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + laskennalliset lainanlyhennykset) oli viime vuonna 1,01 eli tulorahoitus riitti kattamaan lainojen hoidon.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja

Lainanhoitokate ($\text{vuosikate} + \text{korkokulut} / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$) oli 1,02. Tulorahoitus riittää lainojen korko- ja lyhennysmenoihin, kun lainanhoitokate on suurempi kuin yksi.

Kassan riittävyys, pv ($365 * \text{rahavarat} / \text{kassasta maksut tilikaudella}$) vuonna 2023 oli 440. Kassan riittävyys ei kuvaa kaupungin osalta käytännön maksuvalmiutta, koska 90 % rahavaroista kuuluu Heinolan energiarahaston sekä muihin pitkäaikaisiin sijoituksiin, joita ei käytetä maksuvalmiuden ylläpidossa. Kassavarojen riittävyttä on pidetty yllä kuntatodistuksilla.

1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

V A S T A A V A A	2022	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
AINEETTOMAT OIKEUDET	12	167
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	648	493
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	660	660
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
MAA- JA VESIALUEET	22 685	22 813
RAKENNUKSET	87 251	95 167
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	41 981	38 932
KONEET JA KALUSTO	2 281	2 294
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	225	311
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENER.HANKINNAT	1 305	207
AINEELLISET HYÖDYKKEET	155 728	159 723
SIJOITUKSET		
OSAKKEET JA OSUUDET	11 848	17 231
MUUT LAINASAAMISET	3 259	3 304
MUUT SAAMISET	260	0
SIJOITUKSET	15 368	20 535
PYSYVÄT VASTAAVAT	171 756	180 919
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
LAHJ.RAHASTOJEN ERITYISKATTEET	587	559
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	587	559
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS		
VALMIIT TUOTTEET/TAVARAT	1 281	1 366
VAIHTO-OMAISUUS	1 281	1 366
SAAMISET		
PITKÄAIKAISET SAAMISET		
MYYNTISAAMISET	2 296	2 200
MUUT SAAMISET	4	3
PITKÄAIKAISET SAAMISET	2 300	2 203
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
MYYNTISAAMISET	639	5 231
LAINASAAMISET	658	238
MUUT SAAMISET	282	1 056
SIIRTOSAAMISET	2 447	3 093
LYHYTAIKAISET SAAMISET	4 026	9 617
SAAMISET	6 326	11 821
RAHOITUSARVOPAPERIT		
OSAKKEET JA OSUUDET	44	44

SIJOITUKSET		
RAHAMARKKINAINSTRUMENTTEIHIN	385	967
MUUT ARVOPAPERIT	100 193	95 339
RAHOITUSARVOPAPERIT	100 623	96 350
RAHAT JA PANKKISAAMISET		
RAHAT	1	2
PANKKISAAMISET	5 290	10 285
RAHAT JA PANKKISAAMISET	5 291	10 286
VAIHTUVAT VASTAAVAT	113 520	119 823
V A S T A A V A A	285 863	301 301
V A S T A T T A V A A		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	86 648	89 493
MUUT OMAT RAHASTOT	15 137	15 137
ED.TILIKAUSIEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	34 353	34 303
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	281	50
OMA PÄÄOMA	136 420	138 983
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
POISTOERO	18 258	18 748
VAPAAEHTOISET VARAUKSET	4 000	0
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	22 258	18 748
PAKOLLISET VARAUKSET		
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	150	150
PAKOLLISET VARAUKSET	150	150
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	137	405
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	1 752	1 713
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	0	36
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 889	2 154
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
LAINAT RAHOITUS-JA VAK.LAITOKSILTA	80 646	79 428
MUUT PITKÄAIKAISET VELAT	2 576	2 476
SIIRTOVELAT	0	0
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	83 222	81 904
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
JOUKKOVELKAKIRJALAINAT	19 000	25 000
LAINAT RAHOITUS-JA VAK.LAITOKSILTA	13 407	13 577
LAINAT MUILTA LUOTONANTAJILTA	0	30
SAADUT ENNAKOT	519	1 052
OSTOVELAT	4 297	10 677

MUUT LYHYTAIKAISET VELAT	553	989
SIIRTOVELAT	4 149	8 038
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	41 925	59 362
VIERAS PÄÄOMA	125 147	141 411

V A S T A T T A V A A **285 863** **301 301**

Taseen tunnusluvut

	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	55,6 %	52,5 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	186,0 %	91,0 %
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	34 634	34 353
Kertynyt ylijäämä €/asukas	1928	1887
Lainakanta 31.12. 1000 €	113 053	118 035
Lainakanta €/asukas	6 294	6 485
Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000 €	115 929	124 388
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	6454	6 834
Lainasaamiset 31.12. 1000 €	3 259	3 304
Asukasmäärä	17 963	18 202

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Omavaraisuusastetta (55,6 %) kuvaava tunnusluku vahvistui hieman edelliseen vuoteen nähden (52,5 % v. 2022). Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääristä 70 %:n omavaraisuutta. Alle 50 %:n omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa suurta velkarasitetta.

Suhteellista velkaantuneisuus -tunnusluku (186 %) heikkeni merkittävästi hyvinvointialueuudistuksen vaikutuksena. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakko-maksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Tunnusluku on erittäin heikko.

Lainakanta oli vuoden lopussa yhteensä 113,1 milj. euroa ja pieneni vuodesta 2022 n. 5 milj. eurolla. Asukaskohtainen lainamäärä oli vuoden lopussa 6 294 euroa (vuonna 2022 lainamäärä/asukas 6 834 euroa).

Pakollisissa varauksissa on Helsingin kaupungilta 1980-luvulla ostetun saha-alueen

ympäristövaraus, joka on arvioitu entisen suuruiseksi (0,150 milj. eur). Vapaaehtoisissa varauksissa on 2,0 milj. euron investointivaraus Prisman maankäyttösopimukseen liittyvää rakentamista varten sekä 2,0 milj. euron investointivaraus kaupungintalon peruskorjaukseen.

Tilikauden ylijäämäksi muodostui 281 t€. Kertynyt ylijäämä taseessa kasvoi 34,6 milj. euroon, investointivaraukset mukaan lukien 38,6 milj. euroon.

Lainasaamisilla tarkoitetaan kaupungin pysyviin vastaaviin sisältyviä tytäri- ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen myönnettyjä antolainoja. Lainasaamiset pienenevät tilikauden aikana 45 t€.

Energia rahasto

Muut omat rahastot käsittävät Heinolan energiarahaston peruspääoman, joka on muodostettu rahastosiirtona vuoden 1999 ylijäämäisestä tuloksesta kaupungin kirjattua energialaitoksen myynnistä myyntivoittoa.

Energia rahasto sisältyy kaupungin omaan pääomaan ja se on muodostettu ylijäämäisestä tuloksesta vuoden 1999 tilinpäätöksessä. Rahaston alkuperäisestä peruspääomasta on jäljellä taseeseen kertyneiden alijäämien kattamisen jälkeen 15,1 milj. eur (38 %).

Kun puhutaan energiarahaston varoista tai

sijoituksista, tarkoitetaan Heinola Energia Oy:n osakkeiden myynnistä saatua kauppahintaa (51,6 milj. eur), joka sijoitettiin vuonna 1999 kokonaisuudessaan arvopaperimarkkinoille. Rahaston pääomalla (15,1 milj. eur) ja

kaupunginhallituksen hallinnoitavana olevilla rahaston varoilla (n. 109,1 milj. eur) ei ole siten keskenään kirjanpidollista yhteyttä.

1.4 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulot ja -menot -asetelma perustuu tuloslaskelmaan ja rahoituslaskelmaan ja käsittää kaupungin ulkoiset tulot ja menot.

TULOT		MENOT	
Toiminta	M€	Toiminta	M€
Toimintatuotot	14,2	Toimintakulut	57,2
Verotulot	40,9	-Valmistus omaan käyttöön	-1,2
Valtionosuudet	11,9	Korkokulut	1,8
Korkotuotot	0,3	Muut rahoituskulut	3,1
Muut rahoitustuotot	7,8	Satunnaiset kulut	0,0
Satunnaiset tuotot	0,0	Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		- Pakollisten varausten lisäys(-)/vähennys(+)	0,0
- Pysyvien vastaavien		- Pysyvien vastaavien	
hyödykkeiden luovutusvoitot	-1,0	hyödykkeiden luovutustappiot	0,0
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,3	Investointimenot	13,1
Pysyvien vastaavien			
hyödykkeiden luovutustulot	6,0		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	0,1	Antolainasaamisten lisäykset	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15,0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	14,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	6,0
Kokonaistulot yhteensä	95,5	Kokonaismenot yhteensä	94,0

1.5 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kaupunki ja sen välittömästi tai välillisesti omistamat yhteisöt sekä sellaiset yhteisöt, joissa kaupungilla on määräysvalta, muodostavat Heinola-konsernin. Kaupungin tilinpäätökseen liitetään konsernitase, -tuloslaskelma ja -rahoituslaskelma. Laskelmiin sisällytetään konserniyhteisöt ja näiden lisäksi kuntayhtymät omistussuosuuden suuruudesta riippumatta, yhteisyhteisöt ja osakkuusyhteisöt eli yhteisöt, joissa

kaupungilla on huomattava vaikutusvalta, sekä mahdolliset omistusyhteisyhteisöt.

Tytäryhteisöjen toiminnan luonne huomioon ottaen ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi asettaa niille vaatimuksia voittovarojen tulouttamisesta kaupungille.

1.5.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen kuuluvista yhteisöistä

	<u>Yhdistetty</u>
Tytäryhteisöt	
Yhtiöt	
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	4
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	1
Kuntayhtymät	2
Osakkuusyhteisöt	3
Yhteensä	10

1.5.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konserniyhteisöjen toiminnasta vastasivat hallitukset ja niiden toimitusjohtajat tai isännöitsijät. Konsernin toimintaa valvoo kaupunginhallitus, joka antaa tarvittaessa päätöksentekoon osallistuville kaupungin edustajille erilliset toimintaohjeet. Kaupungin

konserniyhteisöjä ohjeistetaan konserniohjeilla, talousarviolla sekä johtosäännöllä. Konserniohje koskee kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä.

1.5.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä kuntayhtymien määrä väheni, kun kuntayhtymiä lakkasivat olemasta toimintojen siirtyessä liikkeenluovutuksella uusille hyvinvointialueille. Emon (kaupungin) toimintatuotot- ja kulut puolittuivat kuten myös kaupungin saama verorahoitus. Hyvinvointialueuudistuksen aiheuttaman tulorahoituksen heikkenemisen myötä Heinola-konsernin suhteellinen velkaantuneisuus moninkertaistui 71,2 %:sta 173,4 %:iin.

Kaupunki hankki Kiinteistö Oy Heinolan Torikatu 8 osakkeita ja yhtiöstä tuli kaupungin uusi osakkuusyhteisö 42,91 %:in omistusosuudella.

Konsernitilinpäätöksessä Kiinteistö Oy Heinolan Tietokeskuksen taseessa oleva käyttöomaisuus on huomioitu sellaisenaan, sillä tarkempaa erittelyä käyttöomaisuudesta ei ole saatu.

1.5.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupunkikonserni on pieni ja koostuu kaupungin lisäksi pääosin kiinteistöihin liittyvistä osakeyhtiöistä. Merkittävin yhtiö on Heinolan Vuokra-asunnot Oy. Konserniyhtiöiden kannalta tulevan kehityksen arvellaan olevan taloudellisesti melko neutraali mutta molemmat tytäryhtiöt investoivat kuluvana vuonna ja tarvinnvat myös kaupungin takausta lainoilleen. Muutosta konsernirakenteeseen tuo valtuuston 18.3.2024 tekemä päätös, jonka mukaan perustetaan Tilapalvelu-yhtiö, jonne

siirretään tilakeskuksesta kiinteistönhallintapalveluiden palvelutuotanto ja Vuokra-asunnoilta hallinnon henkilöstö. Uusi yhtiö on 100 % kaupungin omistama yhtiö. Työllisyysalueiden toiminnan aloittaminen 1.1.2025 tulee vaikuttamaan emon toimintaan ja talouteen ja sitä kautta konsernin talouteen. Hollolan kunta hoitaa 1.1.2025 alkaen Heinolan työllistämistoimintaa isäntäkuntamallilla.

1.5.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniyhteisöjen toimintaa ohjataan konserniohjeistuksella, joiden mukaan tytäryhtiöiden on raportoitava toiminnastaan ja taloudestaan säännöllisesti.

Kaupunki asettaa tavoitteita talousarviossaan myös tytäryhteisölle. Tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan säännöllisesti osavuositarkastuksen yhteydessä ja osana tilinpäätöstä. Näin on

toimittu myös vuonna 2023.

Konsernivalvonnassa ei ole todettu olennaisia puutteita. Konserniohje on päivitetty vuoden 2022 aikana ja se päivitetään vuonna 2024.

Konserniyhteisöjen tulee toimittaa tarvittavat tiedot kaupungille konsernitilinpäätöksen laatimista varten.

1.5.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

HEINOLAN KAUPUNKI KONSERNITULOSLASKELMA 31.12. (1000 €)

	2023	2022
TOIMINTATUOTOT	25 741	119 318
TOIMINTAKULUT	-65 202	-234 538
OSUUS OSAKKUUSYHTEISÖN VOITOSTA (TAPPIOSTA)	689	-50
TOIMINTAKATE	-38 772	-115 270
VEROTULOT	40 861	76 371
VALTIONOSUUDET	11 921	53 806
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT		
KORKOTUOTOT	332	44
MUUT RAHOITUSTUOTOT	7 787	7 198
KORKOKULUT	-1 936	-685
MUUT RAHOITUSKULUT	-3 092	-2 517
VUOSIKATE	17 101	12 390
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-10 621	-11 486
OMISTUKSEN ELIMINOINTIEROT	1	312
ARVONALENTUMISET	-1 266	0
SATUNNAISET ERÄT	-5	-33
TILIKAUDEN TULOS	5 210	1 183
TILINPÄÄTÖSSIIRROT	-14	-23
TILIKAUDEN VEROT	0	0
LASKENNALLISET VEROT	-96	-111
VÄHEMMISTÖOSUUDET	8	8
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	5 108	1 057
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
TOIMINTATUOTOT/TOIMINTAKULUT, %	39 %	51 %
VUOSIKATE/POISTOT, %	144 %	111 %
VUOSIKATE, €/ASUKAS	952	681
ASUKASMÄÄRÄ	17 963	18 202

**HEINOLAN KAUPUNKI - KONSERNIRAHOITUSLASKELMA
31.12. (1000 €)**

	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
VUOSIKATE	17 101	12 390
SATUNNAISET ERÄT	-5	-33
TILIKAUDEN VEROT	0	0
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-1 655	1 012
	15 441	13 369
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-14 369	-30 610
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	344	1 726
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	5 994	8 931
	-8 031	-19 953
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	7 410	-6 584
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	0	-1
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYKSET	21	35
	21	34
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	15 000	24 431
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-15 295	-15 754
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	-6 000	3 000
	-6 295	11 677
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	0	37
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	-291	79
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	67	140
SAAMISTEN MUUTOS	6 149	-3 691
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-7 467	4 556
	-1 542	1 084
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-7 816	12 832
RAHAVAROJEN MUUTOS	-406	6 248
RAHAVAROJEN MUUTOS		
RAHAVARAT 31.12.	109 235	116 091
RAHAVARAT 1.1.	109 641	109 843
	-406	6 248
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRRRAN KERTYMÄ 5 VUODELTA, 1000 €	-21 960	-31 917
INVESTOINTIEN TULORAHOITUS, %	121,9 %	42,9 %
LASKENNALLINEN LAINANHOITOKATE	1,10	0,72
LAINANHOITOKATE	1,10	0,80
KASSAN RIITTÄVYYS, PV	399	146
ASUKASMÄÄRÄ	17 963	18 202

HEINOLAN KAUPUNKI - KONSERNITASE 31.12. (1000 €)
VASTAAVAA
PYSYVÄT VASTAAVAT

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

2023
2022

	AINEETTOMAT OIKEUDET	64	288
	MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	651	516
	ENNAKKOMAKSUT	0	55
		<hr/>	<hr/>
		715	859
	AINEELLISET HYÖDYKKEET		
	MAA- JA VESIALUEET	24 316	24 562
	RAKENNUKSET	111 459	133 710
	KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	41 998	38 973
	KONEET JA KALUSTO	2 759	5 834
	MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	293	351
	ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	1 443	844
		<hr/>	<hr/>
		182 268	204 274
	SIJOITUKSET		
	OSAKKUUSYHTEISÖOSAKKEET JA -OSUUDET	1 997	638
	MUUT OSAKKEET JA OSUUDET	3 062	4 077
	MUUT LAINASAAMISET	1 673	1 691
	MUUT SAAMISET	296	46
		<hr/>	<hr/>
		7 028	6 452
	TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
	VALTION TOIMEKSIANNOT	208	298
	LAHJOITUSRAHASTOJEN ERITYISKATTEET	587	559
	MUUT TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2	11
		<hr/>	<hr/>
		797	868
	VAIHTUVAT VASTAAVAT		
	VAIHTO-OMAISSUUS		
	AINEET JA TARVIKKEET	16	791
	KESKENERÄISET TUOTTEET	107	87
	VALMIIT TUOTTEET/TAVARAT	1 285	1 372
		<hr/>	<hr/>
		1 408	2 250
	SAAMISET		
	PITKÄAIKAISET SAAMISET		
	MYNTISAAMISET	2 296	2 200
	MUUT SAAMISET	1	1
	LYHYTAIKAISET SAAMISET		
	MYNTISAAMISET	744	9 763
	LAINASAAMISET	180	238
	SIIRTOSAAMISET	2 447	6 140
	MUUT SAAMISET	354	2 053
		<hr/>	<hr/>
		6 022	20 395
	RAHOITUSARVOPAPERIT		
	OSAKKEET JA OSUUDET	44	44
	SIJOITUKSET		
	RAHAMARKKINAINSTRUMENTTEIHIN	1 951	2 847
	JOUKKOVELKAKIRJALAINASAAMISET	6	6
	MUUT ARVOPAPERIT	100 193	95 339
		<hr/>	<hr/>
		102 194	98 236
	RAHAT JA PANKKISAAMISET	7 042	17 854
		<hr/>	<hr/>
	VASTAAVAA	307 474	351 188
		<hr/>	<hr/>
	VASTATTAVAA	2023	2022

OMA PÄÄOMA

PERUSPÄÄOMA	86 648	89 493
ARVONKOROTUSRAHASTO	23	61
MUUT OMAT RAHASTOT	15 137	15 139
EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	60 565	59 725
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	5 108	1 057
	<hr/>	<hr/>
	167 481	165 475

VÄHEMMISTÖOSUUDET**VARAUKSET**

MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	297	3 418
	<hr/>	<hr/>
	297	3 418

**TOIMEKSIANTOJEN
PÄÄOMAT**

VALTION TOIMEKSIANNOT	345	877
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	1 752	1 713
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	62	177
	<hr/>	<hr/>
	2 159	2 767

VIERAS PÄÄOMA

PITKÄAIKAINEN

LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSLAITOKSILTA	87 933	98 527
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	1 263	1 547
SIIRTOVELAT	0	0
MUUT PITKÄAIKAISET VELAT	2 576	2 476
LASKENNALLISET VEROVELAT	432	340
	<hr/>	<hr/>
	92 204	102 890

LYHYTAIKAINEN

JOUKKOVELKAKIRJALAINAT	19 000	25 000
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSLAITOKSILTA	13 955	14 955
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	295	483
SAADUT ENNAKOT	589	1 119
OSTOVELAT	4 858	17 024
SIIRTOVELAT	4 946	14 423
MUUT LYHYTAIKAISET VELAT	904	2 772
	<hr/>	<hr/>
	44 547	75 776

VASTATTAVAA

307 474	351 188
----------------	----------------

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

OMAVARAISUUSASTE, %	54,6 %	47,3 %
SUHTEELLINEN VELKAANTUNEISUUS, %	173,4 %	71,2 %
KERTYNYT YLIJÄÄMÄ, 1000 €	65 673	60 782
KERTYNYT YLIJÄÄMÄ €/ASUKAS	3 656	3 339
LAINAKANTA 31.12. 1000 €	122 446	140 512
LAINAKANTA €/ASUKAS	6 817	7 720
LAINAT JA VUOKRAVASTUUT 31.12.	125 574	180 782
LAINAT JA VUOKRAVASTUUT €/ASUKAS	6 991	9 932
LAINASAAMISET 31.12. 1000 €	1 673	1 691
ASUKASMAARÄ	17 963	18 202

1.6 Tilikauden tuloksen käsittely

Kaupunginhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan kaupungin tuloslaskelman tulosta ennen varauksia ja rahastosiirtoja.

Tilikauden tulos vuonna 2023 jakautuu seuraavasti:

- Kaupunki, tilikauden tulos 5 016 787,20 eur
- Vesilaitos, taseyksikkö tulos -1 213 193,51 eur

Hyväksyttäväksi esitettyssä tilinpäätöksessä **tilikauden tulos on 3 803 593,69 euroa** ylijäämäinen.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelyksi seuraavaa:

- 1) kirjataan poistoeroa 489 336,25 euroa,
- 2) kirjataan 4 000 000 euroa investointivaroja
- 3) kirjataan rahastojen lisäystä 11 540,02 euroa

Esitettyjen kirjausten jälkeen muodostuva ylijäämä 281 389,92 euroa siirretään taseeseen tilikauden ylijäämä -tilille.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Talousarvion määrärahat ja tuloarviot sitovat toimielimiä valtuustoon nähden sekä euro-määräisesti että käyttötarkoituksen ja asetettujen sitovien tavoitteiden kautta.

Talousarvion käyttötalousosa on nettositova toimialoittain. Nettositovuudessa valtuustoon nähden sitovaa on ao. tulosalueen (toimialan) toimintakate (nettomenot).

Tuloslaskelmaosan sitovat erät ovat korot ja muu rahoitus (netto), valtionosuudet (brutto) ja verotulot (brutto).

Investointiosassa sitovia ovat palvelualueen netto, paitsi yhteisissä palveluissa talousarvio sitoo toimialatasolla. Hankkeille, joiden kustannusarvio on vähintään 1,5 milj. euroa (kuntatekniikka, tilakeskus), on osoitettu oma määräraha (netto), joka on valtuustoon nähden sitova.

Kirjassa esitetään määrärahojen ja tuloarvioiden sekä sitovien tavoitteiden toteutuminen valtuustoon nähden sitovalla tasolla. Tehtävien numerointi viittaa talousarvion ja kirjanpidon numerointiin.

2.1 Käyttötalouden toteutuminen

Yhteiset palvelut

Vastuhenkilö: Hallinto- ja kehitysjohtaja

Talousarvion toteutuminen

Yhteiset palvelut / Kaupunginhal- lituksen toimiala	TP 2022	Alkup.	Talousarvio-	Talousarvio	Toteuma		TOT
Selite	1000e	Talousarvio	muutokset	2023	2023	Poikkeama	%
TOIMINTATUOTOT	-						
Myyntituotot	103	0	0	0	22 786	-22 786	0,00
Maksutuotot	0	0	0	0	100	-100	0,00
Tuet ja avustukset	344	361 000	4 900	365 900	312 857	53 043	85,50
Muut toimintatuotot	1	1 000	0	1 000	2 690	-1 690	269,00
TOIMINTATUOTOT	449	362 000	4 900	366 900	338 433	28 467	92,20
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	44 547	-44 547	0,00
TOIMINTAKULUT	-						
Henkilöstökulut	-2 649	-2 554 800	-56 800	-2 611 600	-2 619 361	7 761	100,30
Palvelujen ostot	-3 637	-4 042 000	0	-4 042 000	-2 850 008	-1 191 992	70,50
Aineet, tarv., ja tavarat	-68	-42 000	0	-42 000	-51 462	9 462	122,50
Avustukset	-21	-15 000	0	-15 000	-9 927	-5 073	66,20
Vuokratulot	-309	-247 800	0	-247 800	-277 118	29 318	111,80
Muut toimintakulut	-16	-58 500	0	-58 500	-8 889	-49 611	15,20
TOIMINTAKULUT	-6 700	-6 960 100	-56 800	-7 016 900	-5 816 765	-1 200 135	82,90
TOIMINTAKATE	-6 251	-6 598 100	-51 900	-6 650 000	-5 433 785	-1 216 215	81,70
Rahoitustuotot ja -kulut	17	15 000	0	15 000	-2 121	17 121	-14,10
VUOSIKATE	-6 234	-6 583 100	-51 900	-6 635 000	-5 435 906	-1 199 094	81,90
Poistot ja arvonalentumiset	-281	-472 000	0	-472 000	-294 540	-177 460	62,40
TILIKAUDEN TULOS	-6 515	-7 055 100	-51 900	-7 107 000	-5 730 446	-1 376 554	80,60

Toiminnan kuvaus

Yhteisten palveluiden toimiala on suoraan kaupunginhallituksen alaisena. Toimialaa johtaa hallinto- ja kehitysjohtaja.

Yhteisten palveluiden toimiala on muodostunut neljästä palvelualueesta:

- talous- ja kehittämispalvelut
- henkilöstöpalvelut
- hallinnon tuen palvelut sekä
- tietohallinto- ja digipalvelut

Palvelualueiden toiminnasta vastaa ko. palvelualueen palvelualuejohtaja. Toimialajohtaja vastaa kokonaisuudessaan mm. viestinnän johtamisesta sekä koko kaupunkia koskevista kehittämis- tai ohjaustehtävistä kuten esim. osallistuva budjetointi ja konserniohjaus. Toimialan määrärahavaraus sisältää virkaorganisaation lisäksi valtuuston ja kaupunginhallituksen, myös tarkastustoiminnot (tilintarkastus ja tarkastuslautakunta) ovat

osa yhteisten palveluiden toimialan talousarviota.

Yhteisten palveluiden toimialan tehtävänä on tarjota keskitetysti talouspalveluiden, henkilöstöpalveluiden, digi- ja tietohallinto- ja viestintäpalveluiden sekä hallintopalveluiden tukipalveluja palvelualueiden johtamisen tueksi muille toimialoille. Lisäksi tehtävänä on huolehtia tietyistä koko kaupunkia koskevista asiantuntijatehtävistä kuten luottamus- henkilöhallinto, talous, konserniohjaus, työntantajatehtävät, tietohallinnon kokonaisuus, hankintojen koordinointi, digitalisaation kehittäminen, sisäisen valvonnan kehittäminen, viestinnän ja varautumisasioiden koordinointi ja ohjaus jne.

Tavoitteena on tuotettavien palveluiden avulla tukea, ohjata, koordinoita ja helpottaa arjen työtä, mutta huolehtia myös säädösten noudattamisesta keskitetysti.

Toimialajohtajan katsaus

Vuonna 2023 toteutunut hyvinvointialueuudistus on vaikuttanut yhteisten palveluiden toimintaan mm. tehtävien, järjestelmien ja henkilöstöresurssien osalta. Muutoksen liittyviä selvityksiä on tehty vielä esim. arkistoinnin osalta vielä syksyllä 2023. Myös talouden osalta sosiaali- ja terveystalouden kustannuksia on kohdentunut kaupungille. Henkilöstöstä hyvinvointialueelle siirtyi muutama henkilö, mutta sen lisäksi tehtäviä ja resursseja on järjestelty muutoin uuden tilanteen vaatimalla tavalla myös muutoksen mahdollisuus hyödyntäen. Toimintaympäristön muutoksista myös yleinen turvallisuustilanne ja talouden tilanne ovat vaikuttaneet toimialan toimintaan ja muutosohjelmajärjestelmän toteutus. Myös talous- ja henkilöstöpalveluiden palveluntuottajamuutosvalmistelut on toteutettu v. 2023 aikana ja talouden ja hr:n järjestelmä uudistusprojekti toteutettu. Nämä ovat olleet kokonaisvaltaisia ja merkittäviä resursseja vaatineita muutoksia, joita on toteutettu suunnitelmien mukaisesti.

Hallinnon tukipalvelut -palvelualue huolehtii yleishallinnon tehtävistä kaupungin toimialojen suuntaan, hoitaa kokousten valmistelut ja esityslista- ja pöytäkirjatehtävät ja kyseisten päätösten aiheuttamat toimeenpanotehtävät sekä vastaa kaupungin asiakirjahallinnan ja arkistotoimen tehtävistä. Tämän lisäksi palvelualueen johtajana toimiva kaupunginlakimies vastaa kaupungin juridisista palveluista kaupungin toimialojen eri yksiköille. Vuonna 2023 järjestettiin eduskunta-vaalit ja toiminnassa keskityttiin yhä paremmin tukemaan toimialoja tehtävissään ja huolehtimaan keskitetyksi mm. arkistointi- ja tiedonhallinnan kehittämistehtävistä. Sähköisen arkistoinnin toimintaohje on hyväksytty ensimmäistä kertaa.

Tietohallinto ja digipalveluiden perustehtävänä on kehittää, ylläpitää ja varmistaa tietojen käsittelyä, tietovarantojen ja järjestelmien yhteen toimivuutta, toteuttaa ICT hankintoja ja varmistaa tietotoimintojen turvallisuutta ja taloudellisuutta. Tehtävänä on myös tukea toimialojen ja palveluiden palvelutarpeita koordinoimalla ja kehittämällä yhteistyössä toimialojen kanssa digitaalisia ratkaisuja.

Tietohallinnon toimintaympäristöön vaikuttavat lainsäädännön muutokset, digitalisaatio sekä digitaalisen turvallisuuden ympäristömuutokset. Toiminnan kehittämisessä otetaan huomioon erityisesti tiedonhallinta- ja

digipalvelulakien tuomat velvoitteet. Vuonna 2022 hyväksytty digitiekartta ohjaa myös toimintaa.

Vuonna 2023 tietohallinto ja digipalvelut on panostanut erityisesti toimialayhteistyöhön digitalisaation edistämiseksi, tiedonhallintaan ja yhteen toimivuuteen sekä yhtenäisen digitaalisen infrastruktuurin rakentamiseen. Keväällä valmistui myös ICT-kehittymissuunnitelma, jossa linjattiin tietohallinnon kehittämisen askelmerkkejä myös tuleville vuosille. Lisäksi digiturvaa on edistetty Digiturvalla tulevaan -yhteishankkeen avulla yhdessä Orimattilan ja Kärkölan kuntien kanssa.

Viestinnän osalta on panostettu viestinnän vaikuttavuuden kehittämiseen mm. viestintä- ja markkinointiohjelman laadinnalla. Viestintäpalvelut on siirretty tietohallinnosta talous- ja kehittämispalveluihin 1.3.2023 alkaen. Viestinnässä on kehitetty myös verkkosivujen saavutettavuutta sekä kirkastettu brändiaineistoja.

Talouspalveluiden palvelualue tuottaa kaupungin talouden suunnittelun ja seurannan työvälineet sekä tuen toimialojen johdon päivittäiseksi tueksi. Kirjanpito, osto- ja myyntireskontra, vesilaskutus sekä maksuliikenne on hoidettu Sarastia Oy:n tuottamana palveluna.

Vuonna 2023 on valmisteltu ja toteutettu taloushallinnon kokonaisvaltaisen järjestelmä-uudistus, joka on toteutunut kokonaisuutena vuonna 2024. Uusi taloussuunnittelujärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2024 talousarvion laadintaa varten kesäkuussa 2023 ja muiden järjestelmien osalta käyttöönotto on toteutunut 1.12. alkaen. Järjestelmä uudistus toteutettiin yhdessä Provincia Oy:n kanssa, josta talous- ja palkkahallinnon palvelut otetaan 1.1.2024 alkaen. Uudistus on laaja ja koskettaa koko kaupunkia. Talouspalveluiden osalta myös raportoinnin, investointien suunnittelun ja talousviestinnän mallia on kehitetty sekä panostettu ohjeistusten uudistamiseen sisäistä valvontaa edistäen ja toimintajärjestelmien kehittämiseen.

Henkilöstöpalveluiden palvelualue vastaa kaupungin henkilöstöhallinnon palveluista ja tukee esihenkilötyötä. Noin puolet Heinolan kaupungin henkilöstöstä siirtyi 1.1.2023 hyvinvointialueelle ja tämä on vaikuttanut henkilöstöpalveluiden palvelualueen toimintaan siten, että henkilöstöpalveluiden toimintaa kehitetään paremmin toimialojen tarpeita ja johtamisen tukea palvelemaan suuntaan.

Vuonna 2023 valmistauduttiin myös palkkahallinnon ulkoistuksen osalta toimintojen siirtoon Sarastialta Provincialle vuoden 2024 alusta alkaen ja toteutettu hr-järjestelmämuutosta osana kokonaisvaltaista järjestelmä uudistusprojektia. Myös kokonaisvaltaista työkykyjohtamista, työhyvinvointia sekä osaamisen kehittämisen mallia on edistetty.

Yhteisten palveluiden toimintaan vuonna 2023 on vaikuttanut useat muutokset, mutta toimintaa on kuitenkin kehitetty johdonmukaisesti. Muutoksista huolimatta toimialan toiminta on ollut pääosin tavoitteiden mukaista ja toimintaa on kehitetty edelleen aktiivisesti ja suunnitelmallisesti.

Tavoitteiden toteuma

Yhteiset palvelut -toimialan toteutuma vuonna 2023 on tuottojen osalta 92,2 % ja kulujen osalta 82,9 %. Toimialan kulut ovat yhteensä n. 5,8 milj. euroa ja tuotot ovat puolestaan n. 0,3 milj. euroa. Toimintakate eli nettomenot ovat yht. -5,4 milj. Euroa. Toimintakatteen toteutuma on alle talousarvion, toteutumaprosentin ollessa 81,7 %.

Tietohallinto- ja digipalveluiden osalta palveluiden ostoissa on todettu virhearvio talousarviossa, mikä osaltaan johtuu hyvinvointialueuudistuksen toteutuksesta. Esim. lisenssikulut ovat jääneet arvioitua pienemmäksi.

Kokonaisuutena toimialan tavoitteet on toteutettu hyvin ja talousarvio on alittunut.

STRATEGIASTA JOHDETUT TAVOITTEET/TOIMIALA (VALTUUSTON SITOVUUSTASO)

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisäänty Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssi- viisas Heinola 	Asiakaslähtöisten digitaalisten asiointipalveluiden kehittäminen. Digitukipalveluiden edistäminen.	IT-kehittämissuunnitelman kokonaisuus ja tehtäviä edistetty osittain eteenpäin. Työ jatkuu. Digiturvalla tulevaan hanke päätynyt. Jalkauttamistoimenpiteitä kevään mittaa.	Toteutuu
Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	Hybridityön mahdollisuuksien edistäminen. Viestinnän saavutettavuuden ja vaikuttavuuden parantaminen. Oppilaitos- ja opiskelijayhteistyön edistäminen	Hybridityö on käytössä joustavasti. Korkeakouluharjoittelijahaku toteutettu keskitetysti, pääosin harjoittelijat työskennelleet kesän aikana.	Toteutuu
Vahva kaupunkiyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	Valmisteluprosessin avoimuuden lisääminen. Osallistuvan budjetoinnin toteutus. Työkykyjohtamisen valmiuksien parantaminen. Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla)	Osaamisen kehittämishanke keskeytettiin syksyn aikana ja osaamisen johtamista viedään eteenpäin kaupungin omana työnä. Esihenkilöiden työkykyjohtamisen kartoitus toteutuu huhtikuussa 2024. Toukokuussa toteutetun Kevan työhyvinvointikyselyn tulokset koko kaupungin tasolla paranivat tai pysyivät samassa verrattuna vuoden 2022 tuloksiin lukuun ottamatta perehdyttämistä. Kehittämiskohteet käsitelty yt-neuvottelukunnassa 20.10.	Toteutuu
Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> Velkämäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	Talousviestinnän ja raportointikäytäntöjen kehittäminen. Investointien suunnittelu- ja hallintamallin luominen	Raportointikäytäntöjä kehitetty kk-raportoinnin osalta. Johdon raportoinnin kehittämisen osalta valmisteluja tehty. Uusi taloussuunnitteluohjelma UDP-raportointi käyttöön otettu kesäkuussa.	Toteutuu osittain

		Investointien hallintamalli ja ohjeistus valmistelussa.	
--	--	---	--

Sosiaali- ja terveystaloudet

Talousarvion toteutuminen

SOSIAALI- JA TERVEYS	TP 2022 1000e	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	1 885	0	0	0	1 884	-1 884	0,00
Maksutuotot	6 336	0	0	0	-3 490	3 490	0,00
Tuet ja avustukset	1 084	0	0	0	-45 875	45 875	0,00
Vuokratuotot	790	0	0	0	0	0	0,00
Muut toimintatuotot	226	0	0	0	15 723	-15 723	0,00
Toimintatuotot	10 321	0	0	0	-31 759	31 759	0,00
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-25 636	0	0	0	-4 124	4 124	0,00
Palvelujen ostot	-55 634	0	-180 000	-180 000	-86 007	-93 993	47,80
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 602	0	0	0	-10 745	10 745	0,00
Avustukset	-1 871	0	0	0	-1 548	1 548	0,00
Vuokratulot	-3 201	0	0	0	-7 238	7 238	0,00
Muut toimintakulut	-279	0	-970 000	-970 000	-1 119 622	149 622	115,40
Toimintakulut	-89 223	0	-1 150 000	-1 150 000	-1 229 284	79 284	106,90
TOIMINTAKATE	-78 902	0	-1 150 000	-1 150 000	-1 261 044	111 044	109,70
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	-13	13	0,00
VUOSIKATE	-78 902	0	-1 150 000	-1 150 000	-1 261 056	111 056	109,70
Poistot ja arvonalentumiset	-259	0	0	0	0	0	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-79 161	0	-1 150 000	-1 150 000	-1 261 056	111 056	109,70

Sosiaali- ja terveystoimialan kustannuksiin ei varattu erikseen määrärahaa vuoden 2023 alkuperäiseen talousarvioon. Vuoden aikana todettiin tarve tehdä tältä osin muutos talousarvioon.

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveystaloudet kuluja syntyi mm. palveluseteleistä, jotka

olivat jääneet tilinpäätöksessä 2022 jaksotamatta ja ennakkona maksettujen sotilasvammakorvausten palautuksia valtiokonttorille. Lisäksi kaupungin taseeseen oli jäänyt sosiaali- ja terveystaloudet myyntisaamia aikaisemmilta vuosilta, jotka kirjattiin vuonna 2023 luottotappioiksi. Näitä myyntisaamia oli kertynyt useammalta vuodelta yhteensä 1,1 milj. euron arvosta.

Elinvoimalautakunnan toimiala

Vastuhenkilö: Elinvoimajohtaja

Talousarvion toteutuminen

Elinvoimalautakunnan toimiala Selite	TP 2022 1000e	Alkup. Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	TOT %
TOIMINTATUOTOT	-						
Myyntituotot	330	207 300	0	207 300	236 279	-28 979	114,00
Maksutuotot	795	636 500	0	636 500	775 590	-139 090	121,90
Tuet ja avustukset	652	935 000	-167 000	768 000	485 552	282 448	63,20
Vuokratuotot	674	663 000	0	663 000	797 495	-134 495	120,30
Muut toimintatuotot	1 094	500 000	0	500 000	861 171	-361 171	172,20
TOIMINTATUOTOT	3 545	2 941 800	-167 000	2 774 800	3 156 087	-381 287	113,70
Valmistus omaan käyttöön	2	0	0	0	735	-735	0,00
TOIMINTAKULUT	-						
Henkilöstökulut	-3 587	-4 369 100	398 300	-3 970 800	-3 844 890	-125 910	96,80
Palvelujen ostot	-1 237	-1 561 600	0	-1 561 600	-1 061 646	-499 954	68,00
Aineet, tarv. ja tavarat	-220	-173 700	0	-173 700	-240 728	67 028	138,60
Avustukset	-1 949	-2 029 500	0	-2 029 500	-2 032 437	2 937	100,10
Vuokratulut	-785	-712 100	0	-712 100	-729 458	17 358	102,40
Muut toimintakulut	-87	-80 800	0	-80 800	-176 829	96 029	218,80
TOIMINTAKULUT	-7 866	-8 926 800	398 300	-8 528 500	-8 085 988	-442 512	94,80
TOIMINTAKATE	-4 319	-5 985 000	231 300	-5 753 700	-4 929 166	-824 534	85,70
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	-1 318	1 318	0,00
VIISIKATE	-4 319	-5 985 000	231 300	-5 753 700	-4 930 484	-823 216	85,70
Poistot ja arvonalentumiset	-284	-82 000	0	-82 000	-137 125	55 125	167,20
TILIKAUDEN TULOS	-4 603	-6 067 000	231 300	-5 835 700	-5 067 609	-768 091	86,80

Toiminnan kuvaus

Elinvoimalautakunta vastaa elinvoimatoimialasta, joka palvelee koko kaupunkiyhteisöä ja kaupunkiorganisaation muita toimialoja tuottamalla sekä lakisääteisiä että vapaaehtoisia palveluja kaupungin elinvoiman edistämiseksi. Toimialan organisaatioon kuuluvat seuraavat palvelualueet: Elinkeinopalvelut, kaupunkisuunnittelu, kiinteistö- ja mittauspalvelut, kulttuuripalvelut ja työllisyyspalvelut. Lisäksi elinvoimatoimialaan on kuulunut 1.8.2022 lähtien kaupungin asiakaspalvelu, joka toimii Spotissa, osoitteessa Torikatu 8.

Toimialajohtajan katsaus

Suotuisaa muuttoliikkeettä Heinolaan on vahvistettu asukasmarkkinoinnin ja kaupunkitapahtumien avulla. Tapahtumista suurin ja tunnetuin on Heinolan kesäteatteri, joka teki kaudella 2023 erittäin hyvän tuloksen. Yksityisten toimijoiden ja kaupungin yhteistyötä tapahtumamarkkinoinnissa on lisätty ja Heinolaa on markkinoitu yhä monipuolisempien ja yhteisöllisten tapahtumien kaupunkina.

Keskeisiä kumppaneita tapahtumamarkkinoinnissa ovat olleet urheiluseurat ja yritykset.

Työllisyyspalveluissa on ollut oleellista keskittyä valtakunnallisen TE2024-uudistuksen edellyttämiin muutoksiin mm. osallistumalla syksyllä käynnistyneen Päijät-Hämeen työllisyysalueen valmistelutyöhön yhdessä muiden Päijät-Hämeen kuntien ja kaupunkien kanssa.

Heinolassa toimivien yritysten toimintaa on haastanut osaavan työvoiman saatavuus ja samanaikaisesti kaupungin sosiaalisena ja taloudellisena haasteena on ollut korkea työttömyys. Työllisyyden parantamiseksi on tehty käytännönläheistä yhteistyötä yritysten, TE-toimiston, koulutuskeskus Salpauksen ja Jyränkölän Settlementin kanssa.

Vuoden 2023 aikana yritys yhteistyön tehostamiseksi selkeytettiin yrityksille tarjottavia palveluja palvelumuotoilun avulla, uudistettiin Business Heinola -sivustoa ja otettiin käyttöön asiakkuudenhallintajärjestelmä,

joka on osa kaupungin digitiekartan toteuttamista. Lisäksi elinvoimapaalveluiden toiminnan ohjaamista ja vaikuttavuutta on parannettu hyödyntämällä entistä paremmin sekä nykyisistä tietojärjestelmistä että ulkoisista tietolähteistä saatavaa yritys-, väestö- ja paikkatietoa.

Kaupunkisuunnittelun keskeisenä tavoitteena oli vuoden 2023 aikana koota sekä Heinolan kaupungin maankäytön strateginen tavoitekartta että asumisen ohjelma, jotka molemmat valtuusto hyväksyi loppuvuodesta 2023. Nämä asiakirjat antavat linjauksia eri vuosille rytmittettäviä kaavoitushankkeita varten. Kiinteistö- ja mittauspalveluissa on tehty merkittävää työtä tonttimyynnin edistämiseksi ja yhteistyötä tilapalveluiden kanssa kaupungin omistamien kohteiden realisoimiseksi.

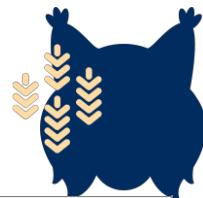
Kaupungin muutosohjelman linjaukset vaikuttivat vuoden 2023 aikana merkittävästi elinvoimatoimialaan, sillä jo keväällä 2023 käynnistettiin toimenpiteitä muutosohjelman

edellyttämien säästöjen toteuttamiseksi ja elinvoimatoimialan palvelualueiden siirtämiseksi vuonna 2025 voimaantulevaan organisaatioon.

Tavoitteiden toteuma

Elinvoimatoimialan toteutuma vuonna 2023 on tuottojen osalta 113,7 % ja kulujen osalta 94,8 %. Toimialan kulut ovat yhteensä n. 8,1 miljoonaa euroa ja tuotot ovat puolestaan n. 3,2 miljoonaa euroa. Toimintakate on n. -4,9 miljoonaa euroa. Tuottoja on kertynyt enemmän ja kuluja on kertynyt vähemmän kuin talousarvioon on ko. tilikaudelle arvioitu. Myös toimintakatteen toteutuma on talousarviota hieman parempi toteutumaprosentin ollessa 85,7 %. Tuottoihin vaikutti erityisesti kulttuuripalveluiden kesäteatterin hyvä tulos ja kiinteistö- ja mittauspalveluiden onnistuminen tonttien myynnissä, vaikka muutama vuodelle 2023 toteutuvaksi arvioitu tonttikauppa siirtyi vuoden 2024 puolelle.

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssi- viisas Heinola 	<p>Uudistetaan monialaisen yhteistyön käytäntöjä aktiivointiasteen nostamiseksi.</p> <p>Etsitään keinoja yksityisten ja julkisten toimijoiden kanssa työpaikkaliikenteen parantamiseksi Heinolasta ja Heinolaan.</p> <p>Saadaan käytäntöön HIT - Heinolan ilmastotiekartan keskeisiä kehittämiskohteita.</p>	<p>TE-asiantuntijoille varattu kaksi huonetta asiakastapaamisia varten. Tarvittaessa käytössä myös yksi lisähuone. Työnhakijoiden ei ole kaikissa tapauksissa tarvinnut matkustaa Lahteen asiantuntijatapaamisiin. Jyränkölän työllistämispalveluiden kanssa yhteistyömalli käytössä, jonka avulla tuetaan työttömien sijoittumista mm. kaupungin yksiköihin.</p> <p>TE-valmistelu ja siihen liittyvä yhteistyön suunnittelu eri toimijoiden kanssa jatkuu.</p> <p>Valmistelutyö jatkuu vuoden 2024 puolella.</p>	<p>Toteutuu osittain</p>
Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	<p>Asumisen tarjontaa lisätään tonttimyynnin avulla ja vapaa-ajan asuntojen muuttamisella vakituiksi asunnoiksi siellä, missä se on infrastruktuurin kannalta mahdollista.</p> <p>Käynnistetään yhteistyöhankkeita yritysten, korkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa yritystoiminnan kehittämiseksi ja työvoiman saamiseksi yrityksiin.</p>	<p>Koko vuoden aikana neljä aiemmin vuokralla ollutta tonttia on myyty. Muita tontteja on myyty kuusi. Muuttovoitto Heinolaan oli kuusi henkilöä.</p> <p>Käynnistetty yhdessä LAB-korkeakoulun kanssa RELE-hankkeen suunnittelu. Ko. hanke liittyy yritysten energiatehokkuuteen ja tavoitteena on saada hankkeeseen mukaan useita yrityksiä.</p>	<p>Toteutuu osittain</p>
Vahva kaupunkiyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko 	<p>Kehitetään kaupunkia yhdessä asukkaiden, yrittäjien, yritysten ja muiden yhteistyökumppaneiden</p>	<p>Työhyvinvointikyselyn tuloksia työstetty palvelualueilla mm. kaupunkisuunnittelun ja kiinteistö- ja</p>	<p>Toteutuu</p>

<ul style="list-style-type: none"> Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	<p>kanssa kyselyitä, työpajatyöskentelyä, seminaareja ja muita tapahtumia apuna käyttäen. Samalla rakennetaan Heinolan ekosysteemiä.</p> <p>Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla)</p>	<p>mittauspalveluiden osalta tyhytilaisuudessa syksyllä. Työ jatkuu vuoden 2024 puolella.</p> <p>Kaikki kaavoitushankkeisiin ja muuhun kaupunkisuunnitteluun suunnitellut asukasillat ja -tapahtumat toteutettiin vuoden 2023 aikana osallisuusohjelman linjausten mukaisesti.</p>	
<p>Kestävä talous</p> <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	<p>Kiinteistöjen uusiokäyttö etenee.</p> <p>Tonttimyynnin käytännöt ja prosessi uudistetaan.</p>	<p>Tonttien myynnin käytännöt ovat toimivat. Uudet tontinluovutusehdot ovat lainvoimaistuneet. Sähköisen tontinvarauksen ja muun tontin varauksen yhtäaikaaisuudelle on päätetty käsittelyjärjestys.</p>	<p>Toteutuu osittain</p>

Tunnusluvut

Tunnusluku	Toteutuma 2022	Tavoite 2023	Toteutuma 2023
TKI-hankkeiden määrä yritysten ja korkeakoulujen kanssa.	238,18 €	4 kpl	RELE-hankehaun avulla on rakennettu käytännön yhteistyön mallia hankeyhteistyöhön korkeakoulujen kanssa. Seutukaupunkihankkeista kaksi hoidettiin päätökseen vuoden 2023 vuoden lopussa, LAB-ammattikorkeakoulun kanssa yhteisiä BioHub-kokouksia jatketaan tavoitteena saada heinolalaisia yrityksiä entistä vahvemmin hankeyhteistyöhön kaupungin ja korkeakoulujen kanssa.
Työllisyyspalveluiden yrityskumppaneiden määrä	20	25	24
Myytyjen tonttien määrä		neljä tonttia myytynä.	6
Vapaa-ajanasuntojen muuttaminen vakituisiksi asunnoiksi.		Vapaa-ajanasuntojen muuttaminen vakituisiksi asunnoiksi: kahdeksan asuntoa.	
Nettomuutto			6

Hyvinvointilautakunnan toimiala

Vastuhenkilö: Hyvinvointijohtaja

Talousarvion toteutuminen

Hyvinvointilautakunnan toimiala	TP 2022	Alkup. Talousarvio	Talousarvio	Toteuma	TOT
Selite	1000e	Talousarvio	muutokset	2023	2023 Poikkeama %

TOIMINTATUOTOT	-							
Myyntituotot	961	827 000	-114 500	712 500	691 408	21 092	97,00	
Maksutuotot	916	896 000	0	896 000	809 343	86 657	90,30	
Tuet ja avustukset	1 073	1 173 400	64 100	1 237 500	1 406 412	-168 912	113,60	
Vuokratuotot	75	84 700	0	84 700	91 955	-7 255	108,60	
Muut toimintatuotot	40	10 000	0	10 000	16 843	-6 843	168,40	
TOIMINTATUOTOT	3 066	2 991 100	-50 400	2 940 700	3 015 961	-75 261	102,60	
TOIMINTAKULUT	-							
Henkilöstökulut	-18 964	-19 023 600	-530 200	-19 553 800	-19 709 683	155 883	100,80	
Palvelujen ostot	-5 347	-5 666 000	40 000	-5 626 000	-5 583 953	-42 047	99,30	
Aineet, tarv. ja tavarat	-651	-893 400	0	-893 400	-831 915	-61 485	93,10	
Avustukset	-684	-806 700	0	-806 700	-695 671	-111 029	86,20	
Vuokratulot	-6 065	-6 097 800	0	-6 097 800	-6 223 443	125 643	102,10	
Muut toimintakulut	-88	-19 000	-40 000	-59 000	-234 435	175 435	397,30	
TOIMINTAKULUT	-31 798	-32 506 500	-530 200	-33 036 700	-33 279 100	242 400	100,70	
TOIMINTAKATE	-28 733	-29 515 400	-580 600	-30 096 000	-30 263 140	167 140	100,60	
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	-954	954	0,00	
VIISIKATE	-28 733	-29 515 400	-580 600	-30 096 000	-30 264 094	168 094	100,60	
Poistot ja arvonalentumiset	-512	-729 000	0	-729 000	-761 642	32 642	104,50	
TILIKAUDEN TULOS	-29 245	-30 244 400	-580 600	-30 825 000	-31 025 735	200 735	100,70	

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointipalveluiden kokonaistavoitteena on asukkaiden hyvinvointi ja kaupungin elinvoimaisuuden kehittyminen.

Hyvinvointipalveluiden toimiala vastaa kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden, opetus- ja koulutuspalveluiden, nuoriso-, kirjasto- ja liikuntapalveluiden sekä museotoiminnan järjestämisestä. Hyvinvointipalvelut vastaavat kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä maahanmuuttajien kotoittamisesta ja heille järjestettävien palveluiden yhteensovittamisesta. Toimiala vastaa myös ennaltaehkäisevän päihdetyön tehtävistä.

Toimiala rakentuu varhaiskasvatukseen, opetuksen ja koulutuksen, virikkeellisen elämän sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualueista. Luottamushenkilöhallintoon kuuluvat hyvinvointilautakunta ja sen liikuntajaosto.

Toimialajohtajan katsaus

Hyvinvointitoimialan talous toteutui lähes suunnitellusti (100.6 %). Ylitys, 200 735 €, seurasi lähinnä Opetus- ja koulutuspalveluiden velvollisuudesta järjestää ja turvata äärimmäistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten koulunkäyntiä ja oppiminen. Toimialalle

asetetut sitovat tavoitteet toteutuivat, samoin kuin jokaiselle palvelualueelle asetetut tavoitteet.

Tulosalueen toimintaa voi luonnehtia sanoilla jatkuva palveluverkkotarkastelu ja toiminnan kehittäminen. Heinolan musiikkiopiston ja lukion hallinto yhdistettiin 1.8.2023 siten, että lukion rehtori vastaa myös musiikkiopiston hallinnosta ja musiikkiopiston vastuopettaja käytännön toiminnasta. Samaan aikaan 1.8.2023 alkoi Heinolan lukion ja musiikkiopiston yhteinen koulutuslinja sekä linja aktiivisesti urheilville nuorille. Nämä uudistukset lisäsivät lukioon ensisijaisesti hakevien määrän 80 hakijaan. Jyrängön päiväkodin toiminta lakkasi 31.7.2023. Päiväkodin henkilökunnan ja perheiden toiveet uudesta yksiköstä pystyttiin toteuttamaan lähes 100 %. Kirkkis-talon (ent. Kirkonkylän koulu) suunnittelu eteni toimielimissä siten, että koulun toiminta ja alueen esiopetus siirtyvät väistötiloihin Tommola -taloon 1.8.2024 lukien. Koulukuljetusmobiilisovellus otettiin käyttöön kaupungin perusopetuksessa. Tietokeskus Oy/ kaupungin kirjaston remontin suunnittelu käynnistyi ja kirjasto siirtyy väistötiloihin kaupungintalon sote-siipeen. Taidemuseon remontin suunnittelu valmistui. Toimialan toimintaa syventää tukee myös vahva, systemaattinen hankerahoituksen varassa tehtävä kehittämistyö.

Kaupungin peruskoulujen oppilasmäärään lasku oli pienempi kuin ennusteissa. 21.9.2023 tilastointipäivän oppilasmäärä oli

30 oppilasta suurempi kuin vuoden takainen ennuste.

Toimialan toiminnan lähtökohta on myös kaupunkilaisten osallisuuden vahvistaminen. Heinolan kaupungin OSBU-rahalla toteutettiin Puistoruokailu Maaherrankadun Tarhan pihassa 6.6.- 30.6.2023. Toteutus onnistui hyvän yhteistyöverkoston avulla ja palaute oli kiitettävää. Ikäihmisten osallisuutta pyrittiin vahvistamaan Ikäihmisten kulttuuripolulla sekä Ikäihmisen yliopiston luentosarjalla, jota järjestettiin kirjastossa yhteistyössä Päijät-Hämeen kesäyliopiston kanssa. Ikäihmisten hyvinvointikysely toteutettiin kesäkuussa 2023. Marraskuussa 2023 kutsuttiin Heinolan maahanmuuttajataustaisten lasten huoltajat tapaamisiltaan, jossa heille kerrottiin varhaiskasvatuksen ja koulun käytännöistä Suomessa.

Vuoden 2023 ilonaiheita ovat olleet toimialan henkilökunnan aktiivinen panos perustehtävämme onnistumiseen sekä rohkeus

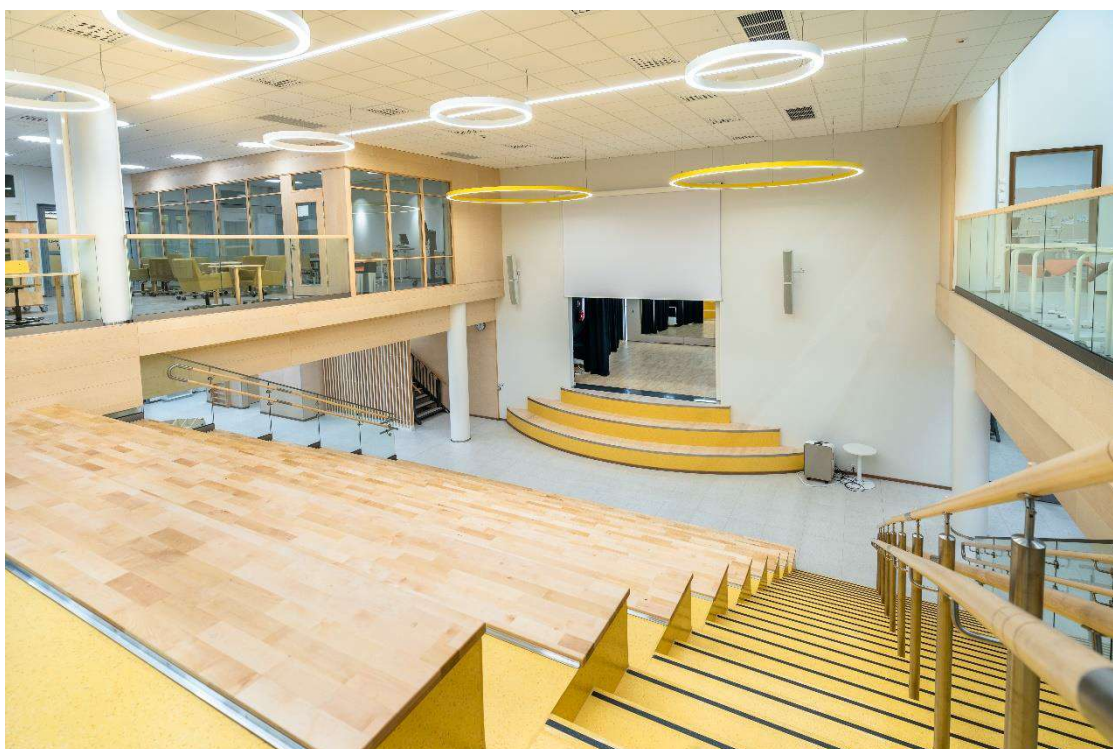
tuoda esille kehittämisideoita sekä toiminnan parantamishetkiä. Kiitokset koko porukalle.

Tavoitteiden toteuma

Hyvinvointitoimialan talousarvio v. 2023 toteutui lähes suunnitellusti. Hyvinvointitoimialan toteutuma vuonna 2023 tuottojen osalta on n. 3 milj. euroa (102,6 %) Toimialan kulut ovat yhteensä n. 33 milj. euroa (100,7 %). Toimintakate on -30 263 140 milj. euroa (100,6 %). Tulojen ja menojen poikkeama on 200 735 euroa.

Investointimenojen toteutuma hyvinvointitoimialalla 62,3 %. Kailas -talon liittyvät koulun ja päiväkodin hankinnat on toteutettu.

Kirjaston (Tietokeskus) ja Taidemuseon remontit ovat suunnitteluvaiheessa, joten kuluja ei vielä ole kirjautunut.

STRATEGIASTA JOHDETUT TAVOITTEET/TOIMIALA (VALTUUSTON SITOVUUSTASO)

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssivii- sas Heinola 	YHDYSPINTAPROSESSIEN RAKENTAMINEN HYVINVOINTIALUEEN KANSSA	Yhdyspintaprosessit kehittyvät kärsi- vällisen, avoimen ja vuorovaikutteisen keskustelun avulla.	Toteutuu ✓
Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	VAHVISTUNUT MARKKINOINTI JA VIESTINTÄ <ul style="list-style-type: none"> monikanavainen ja kohden- nettu viestintä mobiiliversioiden hyödyntä- minen yhteistyö kaupungin kaikkien toimijoiden kanssa 	Eri toimijoiden rooli omien palvelui- den markkinoijana on tullut rohkeaksi ja päämäärätietoiseksi. Tiedottami- seen ja viestintään on panostettu sekä työaikaan että rahallista resurs- sia. Toiminta on ollut tuloksellista.	Toteutuu ✓
Vahva kaupunkiyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	OSALLISUUDEN VAHVISTAMINEN: <ul style="list-style-type: none"> Yhteisöllisyyden vahvistami- nen koronavuosiensa jälkeen TIEDOLLA JOHTAMINEN: <ul style="list-style-type: none"> Kasvun ja kehityksen ohjauk- sen koordinaatio varhaiskas- vatuksesta 2.asteelle TYÖHYVINVOINTIIN PANOSTAMINEN (työhyvin- vointikyselyn tulokset hyvällä tasolla)	Osallisuuden vahvistaminen: OSBU- rahoituksella toteutettu Puis- toruokailu onnistui hyvin. Maahan- muuttajataustaisten oppilaiden huol- tajien infoilta järjestettiin 23.11. ja osallistujia oli vähän yli 30 sekä li- säksi tulkit (3), järjestäjät (7) ja lapset (10). Tiedolla johtaminen: Toimialalla on otettu käyttöön huol- tajille ja sidosryhmille suunnatut no- peat Minuuttikyselyt, joissa pyyde- tään vastauksia ja kannanottoja lyhyi- hin rajattuihin asioihin. Työhyvinvointiin panostaminen: KEVAn työhyvinvointikyselyn esihen- kilötyöhön kohdistuvien vastausten keskiarvo on 3,95.	Toteutuu ✓
Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuus- investoinnit 	KÄYTTÖTALOUDEN TASAPAINO: <ul style="list-style-type: none"> toiminta suunnitellaan lapsi/oppilas/asiakasmäärän mukaisesti 	Toimialan toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen perustuu muutosoh- jelmaan sekä annettuun taloudelli- seen raamiin.	Toteutuu ✓

Tunnusluvut

Tunnusluku	Toteutuma 2022	Tavoite 2023	Toteutuma 2023
HYTE-kerroin €/ asukas (Sotkanet)	169,53 €/ op.	20,0 €	20,3 € / as
Varhaiskasvatus €/asukas €/lapsi (Heinolan kaikki alle kouluikäiset)	421,74 € 11.355,17 €	439 € 12 169 €	439,58 € 12 242 €
Perusopetus €/asukas €/oppilas	729 € 9856 €	740 € 10 052 €	792 € 10 553 €
Lukiokoulutus €/asukas €/opiskelija	118 € 11 336 €	123 € 11 325 €	129 € 11 951 €
Musiikkiopisto €/asukas €/opiskelija €/opetustunti	33,24 € 1097 € 63,38 €	32 € 1066 € 61,09 €	32,76 € 1110,37 € 64,05 €
Peruskoulun suorittaneiden osuus/% 9. luok- kalisista	98 %	100 %	99,5 %
Virikkeellinen elämä nettokustannukset €/asukas	216	225	258
Virikkeellisen elämän (kirjasto, liikunta, nuo- riso ja museo) omatoimiseen ja ryhmätoimin- taan osallistuneet	313 454	310 000	360 749
Kirjaston fyysiset käynnit / asukasluku	7,9	8	8,88
Kirjaston kokonaislainaus / asukasluku	12,3	13	12,79
Ulkopuolinen rahoitus/€	-	- 430 000	- 19 432
- hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	- 386 735	- 493 000	- 416 527
- opetus- ja koulutuspalvelut	- 341 842	- 160 000	- 509 928
- varhaiskasvatuspalvelut	- 197 962		- 250 388
- virikkeellinen elämä			

Teknisen lautakunnan toimiala

Vastuhenkilö: Teknisen toimen johtaja

Talousarvion toteutuminen

Teknisen lautakunnan toimiala Selite	TP 2022 1000e	Alkup. Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	TOT %
TOIMINTATUOTOT	-						
Myyntituotot	10 546	8 922 700	380 000	9 302 700	9 174 531	128 169	98,60
Maksutuotot	9	0	0	0	7 406	-7 406	0,00
Tuet ja avustukset	401	206 100	94 400	300 500	388 979	-88 479	129,40
Vuokratuotot	12 793	9 380 500	-612 400	8 768 100	10 003 950	-1 235 850	114,10
Muut toimintatuotot	52	2 400	0	2 400	365 477	-363 077	15 228,20
TOIMINTATUOTOT	23 801	18 511 700	-138 000	18 373 700	19 940 342	-1 566 642	108,50
Valmistus omaan käyttöön	1 652	1 357 500	0	1 357 500	1 162 811	194 689	85,70
TOIMINTAKULUT	-						
Henkilöstökulut	-8 228	-6 342 600	-350 700	-6 693 300	-6 797 610	104 310	101,60
Palvelujen ostot	-8 755	-7 621 900	37 200	-7 584 700	-6 595 673	-989 027	87,00
Aineet,tarv. ja tavarat	-5 156	-4 036 800	79 500	-3 957 300	-4 893 141	935 841	123,60
Avustukset	-12	-106 400	0	-106 400	-11 533	-94 867	10,80
Vuokratulut	-2 769	-1 280 000	300	-1 279 700	-1 626 630	346 930	127,10
Muut toimintakulut	-156	-66 100	0	-66 100	-397 303	331 203	601,10
TOIMINTAKULUT	-25 076	-19 453 800	-233 700	-19 687 500	-20 321 891	634 391	103,20
TOIMINTAKATE	376	415 400	-371 700	43 700	781 262	-737 562	1 787,80
Rahoitustuotot ja -kulut	-646	-636 200	0	-636 200	-598 158	-38 042	94,00
VIISIKATE	-270	-220 800	-371 700	-592 500	183 104	-775 604	-30,90
Poistot ja arvonalentumiset	-7 649	-9 255 000	0	-9 255 000	-9 298 603	43 603	100,50
TILIKAUDEN TULOS	-7 919	-9 475 800	-371 700	-9 847 500	-9 115 499	-732 001	92,60

Toiminnan kuvaus

Tekniikkatoimiala palvelee koko kaupunkiyhteisöä ja kaupunkiorganisaation muita toimialoja tuottamalla toimivan ja viihtyisän kaupungin edellyttämiä yhdyskuntateknisiä palveluita sekä toimitila-, ruoka- ja siivouspalveluita. Toimialan organisaatioon kuuluu kolme palvelualueita: kuntatekniikka, tilakeskus sekä ruoka- ja siivouspalvelut.

Toimialajohtajan katsaus

Toimialalla vuoden 2023 toimintaa linjasi investointihankkeiden puolittuminen edelliseen vuoteen verrattuna. Palveluverkkopäätösten mukaisista suurhankkeista Kailas-talon käyttöönotto ja talon toiminnalliset asiat heijastuivat keväälle. Kailas-hankkeessa ilmeni tavanomaisessa laajuudessa myös taikkorjaustarpeita, vaikka hanke sinällään valmistui aikataulussa.

Lyseonmäen koulun kosteusvauriokorjaus käynnistyi kesällä. Sen sijaan Kirkkis-talo tarvitsi jatkosuunnittelua kulujen karsimiseksi ja syksyllä hankkeen kulut saatiin puristettua 10,72 M€.

Ruokapalveluissa huomiota herätti vielä kouluruokakeskustelu ja toiminnan hakeutuminen HVA-muutosten jälkeiseen aikaan, jotka sujuivat hyvin.

- Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteet: kaupunkiympäristön esteettömyyttä kehitettiin osana kaupungin hyvinvointityötä, hiilineutraaliussitoumuksen (Hinku-kunta), ilmastotiekarttatyön HIT sekä Lahden seudun MAL-sopimuksen tavoitteiden mukaisesti. Marjatien ja Kaivokadun saneeraukset käynnistyivät, jotka jatkuvat vuonna 2024. Kaupungin tiehöylä vaihdettiin uuteen.

- Kehittämishankkeita: Monimuotoisuutta kasvattava Helmi-hanke Isiäisellä sai 2. rahoituksen, Koskensaa- ren kulttuurimaisematyö lammasvoim- in jatkui, Jyrängön uimaranta sa- neerattiin. Osbu-toteutukset mm. Alppiruusutarha, koirapuisto ja puis- toruokailu.
- Uudet toimintamallit: Tekniikka- sekä lupa- ja valvontatoimialojen yhteinen projekti- ja hanketoimisto haki toi- mintamuotoaan tuottaen digitaalisia palveluja (Trimble), hulevesisuunni- telmia, ylijäämämaiden hyötykäyttöä ja kaikkiaan 13 kpl opinnäytetyötä, 5 harjoitustyötä ja 3 henkilöä harjoitte- llijoina. Toisin sanoen korkeakoulu- opiskelijoita oli 65 vuoden aikana ke- hittämässä toimintamme.

Vesihuollossa kaupungin merkittävimmän pohjavedenottamon Ala-Musterin saneeraus valmistui (4,1 M€). Vesihuollossa valmistel- tiin huoltovarmuussuunnitelmien ja ympäris- töterveydenhuollon edellyttämien riskienhal- lintasuunnitelmien laadintaa, kun samalla ympäristönsuojelussa käynnistyi pohjavesi- suojelusuunnitelmien laadinta.

Vesihuollon etäluettavien mittareiden asen- nukset jatkuivat 700 mittarilla ja vuoden lo- pussa niitä on noin 60 % mittareista. Vesilai- toksen toiminnallisesta tulevaisuudesta käynnistyi erillisselvittely muutosohjelma- päätöksen mukaisesti.

Kaupungin kiinteistöomaisuus luokiteltiin käyttötarkoituksen mukaisiin koreihin, joiden perusteella kohteita on laitettu myyntiin. Kaupungin kiinteistöjen energiatehokkuutta edistettiin EnerKey seurannalla, automaation säädöillä ja käyttäjien omilla energiansäästö- toimilla.

- Hulevesiverkoston tilannekuvaa selvi- tettiin ja käynnistettiin hulevesien puhdistamista tutkiva hanke.

- Ilmastotyötä ja energia- tehokkuutta edistettiin vähentämällä kokonaisenergian kulu- tusta ja käyttämällä lisää aurinkosäh- köä.

Toimialojen välisen yhteistyön, toistemme palvelemisen ja palvelutuotannon kehittä- mistoimia jatkettiin edelleen kuluneen vuo- den aikana. Palvelujen ja toimialan enna- koivaan viestintään kiinnitettiin huomiota, kun toteutettiin yhteistyössä muun muassa Tampereen yliopiston 4 kuukauden työelä- mäprojekti. Samoin pyrittiin parantamaan asiakaspalautteen käsittelyä ja asioiden vies- timistä eri kanavissa.

Hyvinvointialueen muodostuminen ja kau- pungin omistamien kiinteistöjen myyntien vaikutukset muuttivat Tilakeskuksen tulevai- suuskuvaa, kun palvelualueelle kohdistettiin muutosohjelman tehostamistoimia. Osa myytyjen kiinteistöjen huolto- ja kunnossa- pitotöistä jäi vuonna 2023 kaupungin hoitoon ostopalveluperiaatteella.

Sinitaipaleen asuinalueen rakentaminen on käynnissä, joka mahdollistaa edelleen veto- voimaista tonttimarkkinointia. Toimialojen välistä yhteistyötä on parannettu investoin- tien ja muiden tekniikkatoimialan tuottamien palvelujen käsittelyllä toimialueiden johto- ryhmien tapaamisissa.

Tavoitteiden toteuma

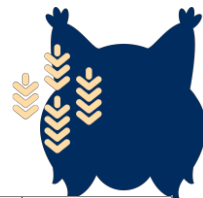
Tekniikkatoimialan toteutuma vuonna 2023 on tuottojen osalta 108,50 % ja kulujen osalta 103,20 %. Toimialan kulut ovat yh- teensä n. 20,3 miljoonaa euroa ja tuotot ovat puolestaan n. 19,9 miljoonaa euroa. Toimin- takate on noin 0,8 miljoonaa euroa. Toimin- takatteen toteutuma on talousarviota pa- rempi. Tuloja kertyi ennakoitua enemmän vuokratuottojen osalta.

Strategiasta johdetut tavoitteet/toimiala (valtuuston sitovuustaso)

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023	Toteuma 31.12.	Tila
Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssi- viisas Heinola 	<p>Edistetään esteettömyyttä</p> <p>Pidetään hyvänä puistojen ja liikuntapaikkojen asiakastytyväisyyttä</p> <p>Tuetaan Hyvinvointiohjelman mukaisia tavoitteita</p> <p>Toteutetaan sekä edistetään uusituvan energian järjestelmiä (esim. aurinkosähkö- ja maalämpöjärjestelmiä)</p>	<p>Esteettömyyteen on kiinnitetty erityistä huomiota katuinvestointien suunnittelussa ja torisaneerauksen toteutuksessa.</p> <p>Aurinkovoimaa suunnitellaan Kirkkis-talon hankkeeseen</p>	<p>Toteutuu osittain</p>
Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	<p>Lisätään houkuttelevuutta ja elinvoimaa kaupunkiympäristö- ja liikenneverkkoinvestoinneilla</p> <p>Tuotetaan toimivia ja arkea tukevia yhdyskuntateknisiä palveluja</p> <p>Hyödynnetään kehittäväää ja osallistavaa korkeakouluhyteistyötä (ml. Salpaus)</p>	<p>Opinnäytetöitä on valmistunut ja ne ovat toimineet jatkosuunnitelmien laadinnassa esim. hulevesien hallinnassa ja ylijäämämaiden sijoittamisessa melunsuojakseen.</p> <p>Uusia projekti- ja opinnäytetöiden aiheita on markkinoitu korkeakouluille. Samalla markkinoimme Heinolaa asuinpaikkana ja kaupunkia työpaikkana.</p> <p>Kadunhoidon kunnossapitotasoa on laskettu</p>	<p>Toteutuu</p>
Vahva kaupunkiyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	<p>Kehitetään ja hyödynnetään rakennus- ja yhdyskuntainfrastruktuurin tietojärjestelmiä</p> <p>Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla)</p> <p>Kootaan systemaattisesti asukas- ja asiakaspalautetta sekä viestitään kaupungin digikanavissa</p>	<p>Trimblen katu- ja viherpalveluiden laajennusosaan on tietojen vienti käynnissä.</p> <p>Tilakeskuksessa Kuntatila-palvelun käyttöä on tehostettu ja sen käyttöä kehitetään edelleen</p> <p>Asiakaspalautteisiin on vastattu viipymättä</p> <p>Ennakoivasta viestinnästä on valmistunut korkeakouluopiskelijoiden laaja harjoitustyö</p>	<p>Toteutuu</p>
Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	<p>Tiivistetään kaupungin toimipisteiden verkostoa ja parannetaan tilatehokkuutta</p> <p>Tehdään korjausvelka-analyysin pohjalta investointisuunnitelma 2020-luvulle ja toteutetaan vesilaitoksen korjausvelka-analyysi</p> <p>Pienennetään kaupungin kiinteistötasetta</p> <p>Hyödynnetään kaupunkipuistoa hiilinieluna</p> <p>Tiivistetään omistajanohjauksella toimialojen yhteistyötä</p>	<p>Vesilaitoksen mahdollinen kumppanuusperusteinen operointi on selvittelyssä, kuten myös korjausvelasta ja saneerauksista aiheutuneiden kulujen kohdistaminen vesilaitokselle</p> <p>Myyty Seppäläntien perintöpalsta, mökkitontteja</p> <p>Lusin koulu- ja päiväkotikiinteistöjen myynti aloitettiin joulukuussa</p> <p>Toimialojen väliset palaverit ja vuorovaikutus on lisääntynyt</p> <p>Pyöräilyn edistämistä selvittävä ja kehittämissuhteita tuottava insinööri työ on valmistumassa</p>	<p>Toteutuu osittain</p>

		<p>Organisaationuudistuksen valmistelussa on painotettu tehokkaampaa omistajanhjausta</p> <p>CRM-hanke odottaa kaupunkikonsernin jatkolinjauksia</p> <p>Prisman infrasuunnittelu on valmistumassa Tähtiniemeen</p> <p>Hankehakuihin valmistelu kaupungin näkökulmasta, josta seuraa mahdollisuus hakea uusia rahoitushakujia</p> <p>Kaupungin tiloja on vähentynyt 3500 m²</p>	
--	--	---	--

Tunnusluvut

Tunnusluku	Toteutuma 2022	Tavoite 2023	Toteutuma 2023
Katujenhoidon kustannus, €/m ²	1,61	1,16	1,55
Vuotoveden osuus jätevedenpuhdistamon vastaanottamasta vesimäärästä, %	38,9 %	45 %	47,6 %
Ateriasuoritteiden keskimääräinen tuotantokustannus, €	3,65	3,20	3,29 €
Siivouspalvelun tuntikohtainen kokonaiskustannus, sisältää kaikki kustannukset €/h (ei sisällä sotealueen kohteita)	20,20 sis.siivoustyön, pesuaineet ja pienvälineet	20,20 sis.siivoustyön, pesuaineet ja pienvälineet	20,55€ sis.siivoustyön, pesuaineet ja pienvälineet
Koronavaikutus, koulut ja uimahalli suljettuja, resurssi siirto sote palveluun	22,20 sis. siivoustyön, pesuaineet ja pienvälineet, jättesäkit, wc- ja käsipyyhepaperit sekä vaihtomatot	22,20 sis. siivoustyön, pesuaineet ja pienvälineet, jättesäkit, wc- ja käsipyyhepaperit sekä vaihtomatot	21,80€ sis. siivoustyön, pesuaineet ja pienvälineet, jättesäkit, wc- ja käsipyyhepaperit sekä vaihtomatot

LUPA- JA VALVONTALAUTAKUNNAN TOIMIALA

Vastuhenkilö: Ympäristöpäällikkö

Talousarvion toteutuminen

Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala	TP 2022	Alkup.	Talousarvio-	Talousarvio	Toteuma		TOT
Selite	1000e	Talousarvio	muutokset	2023	2023	Poikkeama	%
TOIMINTATUOTOT	-						
Myyntituotot	107	154 000	0	154 000	200 347	-46 347	130,10
Maksutuotot	546	409 500	0	409 500	411 464	-1 964	100,50
Tuet ja avustukset	20	0	3 600	3 600	14 189	-10 589	394,10
Muut toimintatuotot	8	0	0	0	874	-874	0,00
TOIMINTATUOTOT	681	563 500	3 600	567 100	626 875	-59 775	110,50
Valmistus omaan käyttöön	5	20 000	0	20 000	12 813	7 187	64,10
TOIMINTAKULUT	-						
Henkilöstökulut	-856	-782 300	-30 600	-812 900	-775 044	-37 856	95,30
Palvelujen ostot	-415	-464 000	0	-464 000	-399 194	-64 806	86,00
Aineet,tarv. ja tavarat	-5	-15 500	0	-15 500	-5 618	-9 882	36,20
Avustukset	0	-500	0	-500	0	-500	0,00
Vuokratulut	-37	-37 600	0	-37 600	-37 712	112	100,30
Muut toimintakulut	-2	-500	0	-500	-9 343	8 843	1 868,70
TOIMINTAKULUT	-1 316	-1 300 400	-30 600	-1 331 000	-1 226 911	-104 089	92,20
TOIMINTAKATE	-630	-716 900	-27 000	-743 900	-587 223	-156 677	78,90
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	-6	6	0,00
VUOSIKATE	-630	-716 900	-27 000	-743 900	-587 229	-156 671	78,90
Poistot ja arvonalentumiset	-12	-4 000	0	-4 000	-7 106	3 106	177,60
TILIKAUDEN TULOS	-642	-720 900	-27 000	-747 900	-594 335	-153 565	79,50

Toiminnan kuvaus

Lupa- ja valvontatoimiala muodostuu kahdesta palvelualueesta/yksiköstä:

- ympäristönsuojelu
- rakennusvalvonta

Toimiala on osa elinvoiman, maankäytön ja kuntatekniikan muodostamaa dynaamista palveluketjua, joka markkinoinnin, maanhankinnan, kaavoituksen, tonttien ja infran rakentamisen kautta vaikuttaa yritysten ja asukkaiden sijoittumiseen paikkakunnalle.

Toimiala tuotti lupa- ja valvontapalvelut Heinolaan ja sopimuskunnille keskinäisten sopimusten mukaisesti.

Palveluja Hartolaan

- rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Palveluja Iittiin ja Sysmään

- ympäristönsuojelu

Heinola osti ympäristöterveydenhuollon (elintarvikevalvonta/terveydensuojelu/ eläinlääkäripalvelut) palvelut PPHYKY:ltä.

Toimialajohtajan katsaus:

Henkilöstömuutokset jatkuivat vuonna 2023, jolla oli heijastusvaikutusta ympäristönsuojelun palvelualueen tavoitteisiin. Ympäristönsuojelun palvelualue jatkoi silti toimintakulttuurinsa uudistamista. Ympäristönsuojelun palvelualueella valvonta-aineistojen arkistointi aloitettiin sekä arkistoitujen asiakirjojen jakaminen kuntien kesken toteutettiin. Siten on mahdollista tuottaa jatkossa palvelut viranhaltijasta, ajasta ja paikasta riippumatta.

Toimialana työhyvinvointi on KeVa kyselyn tuloksien mukaan hyvällä tasolla, vaikka ympäristönsuojelun henkilöstön suuri vaihtuvuus on vaikuttanut valvonnan arkeen ja kyselyn tuloksiin.

Opiskelijatyötä hyödynnettiin myös kuluneen vuoden aikana entistä enemmän.

Rakennusvalvonnassa aloitettiin projekti 2023 keskeneräisten rakennuslupien tilasta. Kirjeitä on lähetetty noin 1.100 kpl. Kesken-eräiset rakennusluvut ovat lisänneet lupamääriä ja rakennusvalvonnan tuloja. Projekti jatkuu vuonna 2024 niiden osalta, joilta ei ole saatu vastausta.

Tavoitteiden toteuma:

- Ympäristösuojelun taloudelliset tavoitteet saavutettiin sekä nettomenot alitettiin selvästi. Valvonta maksu tuottoja ei saavutettu kuluvan vuoden aikana.
- Ympäristösuojelun jatkuvat henkilö- vaihdokset vaikuttivat palvelualueen talouteen, palveluihin, toimintaprosesseihin ja suunnitelmallisen valvonnan toteutumiseen.

Toimiala ei saavuttanut tavoitteita ympäristösuojelupalvelualueella valvontasuunnitelman mukaisen valvontaohjelman toteuttamisessa. Toteuma oli 51 %.

Johtava rakennustarkastaja on teknisen johtoryhmän jäsen ja vastaava ympäristönsuojelutarkastaja on laajan teknisen johtoryhmän jäsen (joka toinen viikko).

Yhteistyö palvelualueiden välillä on parantunut huomattavasti, kuten myös tiedonkulku ja osaamisen jakaminen.

- Rakennuslupien käsittelyaika oli keskimäärin 28 päivää.
- Rakentamisen määrä Heinolassa oli vielä kohtuullisen hyvällä tasolla.
- Rakennusvalvonnan taksan uudistettiin ja se on voimassa 1.1.2024 alkaen.

Selvitystä lupa- ja valvontatehtävien toiminta-alueen laajentumista naapurikuntiin ei ole jatkettu. Aloite jatkosta on naapurikunnilla. Alustavaa selvittelyä on tehty yhteisen viranomaislautakunnan perustamisesta Hartolan kunnan kanssa.

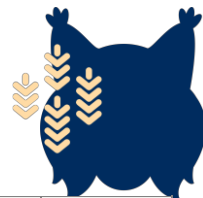
Lupa- ja valvontatoimiala pysyi valtuuston asettamassa talouden ja toiminnallisten sitouvuksien tavoitetasossa vuonna 2023.

Strategiasta johdetut tavoitteet/toimiala (valtuuston sitovuustaso)

Valtuusto on hyväksynyt alla olevat tavoitteet toimialan valtuuston sitovuustason tavoitteiksi. Tavoitteet on johdettu strategiasta.

Strateginen päämäärä	Tavoite 2023	Mittari ja tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Vastuu	Tila
Hyvinvoinnin kasvu • Hyvinvointi lisääntyy • Toimiva arki • Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola	Osallistuminen koko kaupungin hyvinvointisuunnitelman ja -kertomuksen laatimiseen ja sen tavoitteiden seurantaan. Toimialan edustajana hyvinvointityöryhmässä vastaava ympäristösuojeluntarkastaja.	Saadaan ympäristöarvoja mukaan ohjelmaan tukemaan hyvinvoinnin toteutumista.	Työhyvinvointiryhmässä ei juuri toimintaa, mutta yhteistyötä ja ympäristöarvoja on korostettu kaikissa viranomaistapaamisissa.	Vastaava ympäristönsuojelun tarkastaja	Toteutuu ✓
Uudistuva työ ja asuminen • Muuttovoi- ton vahvis- taminen • Dynaami- nen ja uu- distuva elin- keinoelämä	Osana kaupungin tiedolla johtamisen tavoitteita: niiden rekistereiden ajantasaisuudesta huolehtiminen, joiden päivittäminen kuuluu toimialan vastuulle.	Ilmasto ym. tavoitteiden ja niiden edistymisen saaminen näkyväksi tiedolla johtamisen keinoilla. Rakennus- ja huoneistorekistereiden korjausta tehdään vuosittain oman työn ohessa.	RAHU-rekisteri korjausta tehdään oman työn ohella. Keskeneräisten rakennuslupien tila selvitetty. Työ jatkuu vuonna 2024.	Johtava rakennustarkastaja, Vastaava ympäristönsuojelun tarkastaja	Toteutuu ✓

<ul style="list-style-type: none"> • Monipaikainen Heinola 					
<p>Vahva kaupunkiyhteisö</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laadukas päätöksenteko • Osallisuuden vahvistaminen • Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	<p>Hyvä palvelukemus ja sujuvat lupakäsittelyt (rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu).</p>	<p>Rakennuslupien käsittelyaika, tavoite noin 1 kk, kun rakennusvalvontaan on jätetty tarvittavat asiakirjat.</p> <p>Uusien ympäristölupien ja maa-aineslupien käsittelyaika noin 4 kk.</p>	<p>Rakennusvalvonnassa lupien käsittelyaika on noin 3 viikkoa, kun kaikki tarvittavat asiakirjat on toimitettu rakennusvalvontaan.</p> <p>Uusia ympäristölupahakemuksia ei tullut vireille vuonna 2023.</p> <p>KeVan työhyvinvointikyselyn keskiarvo oli 4,06, mikä oli hyvällä tasolla.</p>	<p>Johtava rakennustarkastaja, Vastaava ympäristönsuojelun tarkastaja</p>	<p>Toteutuu</p> <p>✓</p>
<p>Kestävä talous</p> <ul style="list-style-type: none"> • Velkamäärän vähentäminen • Käyttötalouden tasa-paino • Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	<p>Selvitetään maakunnallisen yhteistyön mahdollisuutta rakennusvalvonnan ja ympäristötoimiston osalta</p>	<p>Alueellisen lupa- ja valvonta yksikönselvittäminen sekä seudullisten ohjeistusten yhtenäistäminen.</p>	<p>Selvitystä toimialan laajentumista naapurikuntaan ei ole jatkettu. Aloite on naapurikunnilla.</p> <p>Alueellisen Hartolan - Heinolan rakennusjärjestyksen uudistamistyö aloitettu. Alustavasti käyty keskustelua Hartolan-Heinolan yhteisestä viranomaislautakunnasta.</p> <p>Sähköisten palveluiden jatkuva kehittäminen.</p> <p>Alueelliset ilmastosuunnitelmien teko kunnittain on aloitettu Päijät-Hämeen alueelle ja työhön saatu rahoitusta Hämeen ely-keskuksesta.</p> <p>Päijät-Hämeen 2024 ympäristöviikon valmistelu aloitettu.</p> <p>Sopimuskuntien kanssa ympäristösuojelumääräysten yhtenäistäminen aloitettu. Ympäristönsuojelumääräysten luonnos on nähtävillä ja niistä on pyydetty lausunnot.</p> <p>Sysmän, Hartolan, Iitin ja Heinolan pohjavesiensuojelusuunnitelmien päivitysten valmistelu aloitettu ja niihin on saatu ulkopuolista rahoitusta Hämeen ely-keskukselta.</p>	<p>Johtava rakennustarkastaja, Vastaava ympäristönsuojelun tarkastaja</p>	<p>Toteutuu</p> <p>✓</p>

Tunnusluvut

Tunnusluku	Toteutuma 2021	Toteutuma 2022	Tavoite 2023	Toteutuma 2023
Rakennuslupien käsittelyaika (siitä, kun piirustukset kunnossa)	23 päivää	keskimäärin 23 päivää	Yleensä 1 kk Kesälomien aikaan 1–2 kk	Keskimäärin 28 päivää.
Ympäristönsuojelun lupien, ilmoitusten ja rekisteröityjen laitosten lukumäärä valvontaohjelmassa		69	Uudet luvat 4 kk (80 % käsitellään tavoiteaikataulussa) Vanhat toiminnassa olevat 6–8 kk (80 % käsitellään tavoiteaikataulussa)	Ympäristönsuojelun valvontaohjelman tarkastusten toteuma oli vain 51 %, Toteuma oli heikko henkilöstövaihdosten takia.
Ympäristönsuojelun valvontaohjelman toteuma	52 %	23/40	50 %	51 %

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ

Heinola Selite	TP 2022 1000e	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	13 932	10 111 000	265 500	10 376 500	10 327 235	49 265	99,5
Maksutuotot	8 602	1 942 000	0	1 942 000	2 000 413	-58 413	103
Tuet ja avustukset	3 573	2 675 500	0	2 675 500	2 562 114	113 386	95,8
Vuokratuotot	14 333	10 128 200	-612 400	9 515 800	10 893 400	-1 377 600	114,5
Muut toimintatuotot	1 422	513 400	0	513 400	1 262 777	-749 377	246
Toimintatuotot	41 862	25 370 100	-346 900	25 023 200	27 045 938	-2 022 738	108,1
Valmistus omaan käyttöön	1 658	1 377 500	0	1 377 500	1 220 906	156 594	88,6
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-59 921	-33 072 400	-570 000	-33 642 400	-33 750 713	108 313	100,3
Palvelujen ostot	-75 024	-19 355 500	-102 800	-19 458 300	-16 576 482	-2 881 818	85,2
Aineet, tarvikkeet ja tarvarat	-8 703	-5 161 400	79 500	-5 081 900	-6 033 609	951 709	118,7
Avustukset	-4 537	-2 958 100	0	-2 958 100	-2 751 117	-206 983	93
Vuokrakulut	-13 166	-8 375 300	300	-8 375 000	-8 901 599	526 599	106,3
Muut toimintakulut	-628	-224 900	-1 010 000	-1 234 900	-1 946 421	711 521	157,6
Toimintakulut	-161 979	-69 147 600	-1 603 000	-70 750 600	-69 959 940	-790 660	98,9
TOIMINTAKATE	-118 458	-42 400 000	-1 949 900	-44 349 900	-41 693 096	-2 656 804	94
Rahoitustuotot ja -kulut	-629	-621 200	0	-621 200	-602 569	-18 631	97
UUOSIKATE	-119 087	-43 021 200	-1 949 900	-44 971 100	-42 295 665	-2 675 435	94,1
Poistot ja arvonalentumiset	-8 997	-10 542 000	0	-10 542 000	-10 499 016	-42 984	99,6
TILIKAUDEN TULOS	-128 084	-53 563 200	-1 949 900	-55 513 100	-52 794 681	-2 718 419	95,1

2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

SISÄINEN TULOSLASKELMA	TP 2022 1000e	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	13 932	10 111 000	265 500	10 376 500	10 327 235	49 265	99,50
Maksutuotot	8 602	1 942 000	0	1 942 000	2 000 413	-58 413	103,00
Tuet ja avustukset	3 573	2 675 500	0	2 675 500	2 562 114	113 386	95,80
Vuokratuotot	14 333	10 128 200	-612 400	9 515 800	10 893 400	-1 377 600	114,50
Muut toimintatuotot	1 422	513 400	0	513 400	1 262 777	-749 377	246,00
TOIMINTATUOTOT	41 862	25 370 100	-346 900	25 023 200	27 045 938	-2 022 738	108,10
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 658	1 377 500	0	1 377 500	1 220 906	156 594	88,60
	43 521	26 747 600	-346 900	26 400 700	28 266 844	-1 866 144	107,10
TOIMINTAKULUT							
Palkat ja palkkiot	-47 533	-26 496 200	-472 000	-26 968 200	-27 086 943	118 743	100,40
Eläkekulut	-10 598	-5 617 100	-80 000	-5 697 100	-5 615 971	-81 129	98,60
Muut henkilösivukulut	-1 790	-959 100	-18 000	-977 100	-1 047 798	70 698	107,20
Henkilöstökulut yhteensä	-59 921	-33 072 400	-570 000	-33 642 400	-33 750 713	108 313	100,30
Asiakaspalvelujen ostot	-47 293	-586 000	0	-586 000	-558 959	-27 041	95,40
Muiden palvelujen ostot	-27 731	-18 769 500	-102 800	-18 872 300	-16 017 522	-2 854 778	84,90
Palvelujen ostot yhteensä	-75 024	-19 355 500	-102 800	-19 458 300	-16 576 482	-2 881 818	85,20
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	-8 703	-5 161 400	79 500	-5 081 900	-6 033 609	951 709	118,70
Avustukset	-4 537	-2 958 100	0	-2 958 100	-2 751 117	-206 983	93,00
Vuokratulut	-13 166	-8 375 300	300	-8 375 000	-8 901 599	526 599	106,30
Muut toimintakulut	-628	-224 900	-1 010 000	-1 234 900	-1 946 421	711 521	157,60
TOIMINTAKULUT	-161 979	-69 147 600	-1 603 000	-70 750 600	-69 959 940	-790 660	98,90
TOIMINTAKATE	-118 458	-42 400 000	-1 949 900	-44 349 900	-41 693 096	-2 656 804	94,00
VEROTULOT	76 371	39 200 000	1 100 000	40 300 000	40 860 840	-560 840	101,40
VALTIONSUUDET	53 805	11 800 000	0	11 800 000	11 921 143	-121 143	101,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
Korkotuotot	69	35 000	0	35 000	304 219	-269 219	869,20
Muut rahoitustuotot	7 473	4 452 200	0	4 452 200	8 369 243	-3 917 043	188,00
Korkokulut	-580	-1 139 600	-800 000	-1 939 600	-1 760 955	-178 645	90,80
Muut rahoituskulut	-9 623	-2 137 200	0	-2 137 200	-3 698 785	1 561 585	173,10
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-2 661	1 210 400	-800 000	410 400	3 213 722	-2 803 322	783,10
VUOSIKATE	9 058	9 810 400	-1 649 900	8 160 500	14 302 610	-6 142 110	175,30
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
Suunnitelman mukaiset pois- tot	-8 997	-10 542 000	0	-10 542 000	-9 233 134	-1 308 866	87,60
Arvonalentumiset	0	0	0	0	-1 265 882	1 265 882	0,00
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-8 997	-10 542 000	0	-10 542 000	-10 499 016	-42 984	99,60
TILIKAUDEN TULOS	61	-731 600	-1 649 900	-2 381 500	3 803 594	-6 185 094	-159,70
POISTOERON LIS.(-)TAI VÄH.(+)	-18 680	450 000	0	450 000	489 336	-39 336	108,70
VARAUSTEN LIS.(-)TAI VÄH.(+)	18 690	0	0	0	-4 000 000	4 000 000	0,00
RAHASTOJEN LIS.(-)TAI VÄH.(+)	-21	0	0	0	-11 540	11 540	0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ+/ALIJÄÄMÄ-	50	-281 600	-1 649 900	-1 931 500	281 390	-2 212 890	-14,60

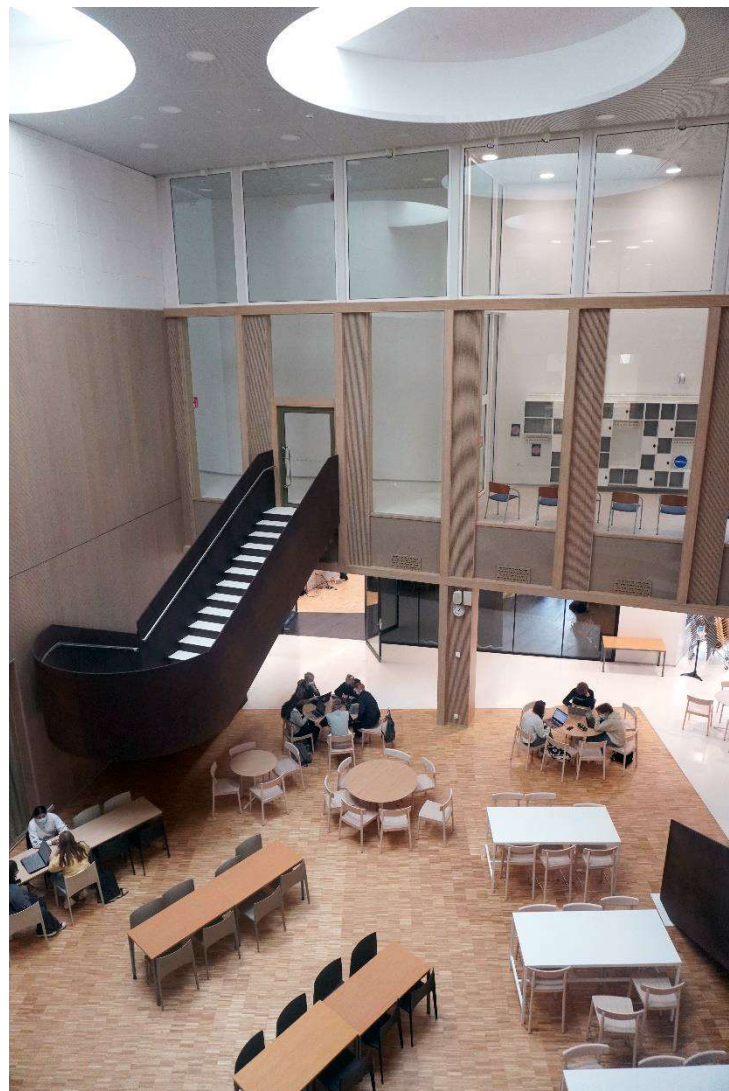
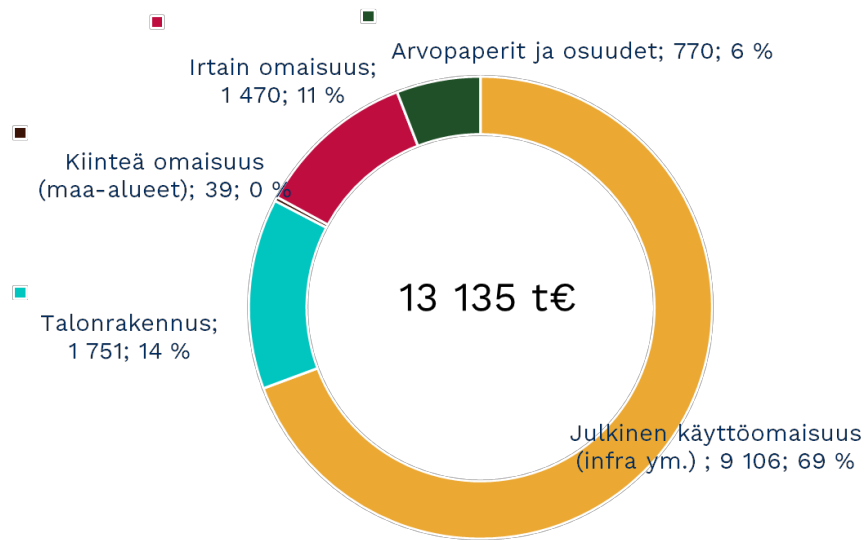

SISÄINEN TULOSLASKELMA	Toteutunut kaupunki	Toteutunut vesilaitos	Toteutunut yhteensä
TOIMINTATUOTOT			
MYYNTITUOTOT	6 519 495	3 807 740	10 327 235
MAKSUTUOTOT	2 000 413	0	2 000 413
TUET JA AVUSTUKSET	2 562 114	0	2 562 114
VUOKRATUOTOT	10 688 323	205 077	10 893 400
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 260 813	1 964	1 262 777
TOIMINTATUOTOT	23 031 157	4 014 781	27 045 938
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 142 987	77 919	1 220 906
	24 174 144	4 092 701	28 266 844
TOIMINTAKULUT			
PALKAT JA PALKKIOT	-26 536 406	-550 537	-27 086 943
ELÄKEKULUT	-5 408 001	-207 971	-5 615 971
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 026 648	-21 150	-1 047 798
HENKILÖSTÖKULUT YHTEENSÄ	-32 971 055	-779 657	-33 750 713
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-558 959	0	-558 959
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-15 228 691	-788 831	-16 017 522
PALVELUJEN OSTOT YHTEENSÄ	-15 787 651	-788 831	-16 576 482
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 153 737	-879 872	-6 033 609
AVUSTUKSET	-2 751 117	0	-2 751 117
VUOKRAKULUT	-8 830 972	-70 627	-8 901 599
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 739 198	-207 223	-1 946 421
TOIMINTAKULUT	-67 233 730	-2 726 210	-69 959 940
TOIMINTAKATE	-43 059 586	1 366 490	-41 693 096
VEROTULOT	40 860 840	0	40 860 840
VALTIONOSUUDET	11 921 143	0	11 921 143
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			
KORKOTUOTOT	304 219	0	304 219
MUUT RAHOITUSTUOTOT	8 358 546	10 697	8 369 243
KORKOKULUT	-1 760 955	0	-1 760 955
MUUT RAHOITUSKULUT	-3 090 029	-608 756	-3 698 785
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	3 811 781	-598 059	3 213 722
VUOSIKATE	13 534 179	768 431	14 302 610
POISTOT JA ARVONALENTUMISET			
SUUNN.MUKAISET POISTOT	-7 251 509	-1 981 625	-9 233 134
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 265 882	0	-1 265 882
	-8 517 392	-1 981 625	-10 499 016
SATUNNAISET ERÄT			
TILIKAUDEN TULOS	5 016 787	-1 213 194	3 803 594
POISTOERON LIS. (-) TAI VÄH. (+)	489 336	0	489 336
VARAUSTEN LIS. (-) TAI VÄH. (+)	-4 000 000	0	-4 000 000
RAHASTOJEN LIS. (-) TAI VÄH. (+)	-11 540	0	-11 540
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ+/ALIJÄÄMÄ-	1 494 583	-1 213 194	281 390

2.3 Investointiosan toteutuminen

YHTEISET PALVELUT

Toimielin Kaupunginhallitus
Vastuhenkilö Hallinto- ja kehitysjohtaja

Yhteisten palveluiden investoinnit pohjautuvat pitkälti kaupunginhallituksen hyväksymään digi-tiekarttaan, mutta sisältävät myös perusinfraan panostuksia. Investointeihin on varattu määrärahaa mm. talous- ja hr-järjestelmien uusintaan, tiedolla johtamisen kehittämisen järjestelmiin, verkkoinfran parantamiseen sekä digitointiin ja digitalisaation edistämiseen. Suurimmat panostukset ovat talous- ja hr-järjestelmiin sekä digitointiin ja sähköisen asiointin kehittämiseen. To-teutuma on jäänyt talousarviota alhaisemmaksi.

YHTEISET PALVELUT YHTEENSÄ Investoinnit	TP 2022 1000e	Alkup. Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	TOT %
TULOT	0	0	0	0	0	0	0,0
MENOT	-117	-810 000	150 000	-660 000	-522 959	-137 041	79,2
NETTO	-117	-810 000	150 000	-660 000	-522 959	-137 041	79,2

ELINVOIMA

Toimielin Elinvoimalautakunta
Vastuhenkilö Elinvoimajohtaja

Elinvoimatoimialan investoinnit keskittyvät WPK-talon remonteihin ja esitystekniikan hankintoihin ja lintutarhan remonti- ja korjaushankkeisiin.

KULTTUURI Investoinnit	TP 2022 1000e	Alkup. Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	TOT %
MENOT	0	-75 000	0	-75 000	0	-75 000	0,0
NETTO	0	-75 000	0	-75 000	0	-75 000	0,0

MAANKÄYTTÖ Investoinnit	TP 2022 1000e	Alkup. Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	TOT %
TULOT	60	0	0	0	157 522	-157 522	0,0
MENOT	-51	-320 000	0	-320 000	-86 147	-233 853	26,9
NETTO	9	-320 000	0	-320 000	71 374	-391 374	-22,3

ELINVOIMA YHTEENSÄ Investoinnit	TP 2022 1000e	Alkup. Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	TOT %
TULOT	69	0	0	0	157 522	-157 522	0,0
MENOT	-51	-395 000	0	-395 000	-86 147	-308 853	21,8
NETTO	18	-395 000	0	-395 000	71 374	-466 374	-18,1

HYVINVOINTITOIMIALA

Toimielin Hyvinvointilautakunta
Vastuhenkilö Hyvinvointijohtaja

OPETUKSEN- JA KOULUTUKSEN PALVELUALUE

Kailas-talon valmistuessa Kailaan koulun opetuksessa tarvittava välineistö

OPETUS JA KOULUTUS Investoinnit	TP 2022 1000e	Alkup. Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	TOT %
MENOT	0	-150 000	0	-150 000	-147 961	-2 039	98,6
NETTO	0	-150 000	0	-150 000	-147 961	-2 039	98,6

VARHAISKASVATUKSEN PALVELUALUE

Kailas-talon valmistuessa Kailaan päiväkodissa toiminnassa tarvittava välineistö.

VARHAISKASVATUS Investoinnit	TP 2022 1000e	Alkup. Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	TOT %
MENOT	0	-49 000	0	-49 000	-48 099	-901	98,2
NETTO	0	-49 000	0	-49 000	-48 099	-901	98,2

VIRIKKEELLINEN ELÄMÄ -PALVELUALUE

VIRIKKEELLINEN ELÄMÄ Investoinnit	TP 2022 1000e	Alkup. Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	TOT %
MENOT	-19	-120 000	0	-120 000	-2 763	-117 237	2,3
NETTO	-19	-120 000	0	-120 000	-2 763	-117 237	2,3

TOTEUMAN KUVAUS:

Kirjastopalveluiden investointi määräraha jäi käyttämättä, koska kirjaston remontti on vasta suunnitteluvaiheessa.

HYVINVOINTI YHTEENSÄ Investoinnit	TP 2022 1000e	Alkup. Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	TOT %
MENOT	-19	-319 000	0	-319 000	-198 824	-120 176	62,3
NETTO	-19	-319 000	0	-319 000	-198 824	-120 176	62,3

TEKNIikka

Toimielin Tekninen lautakunta
Vastuhenkilö Teknisen toimen johtaja

Investoinnit

Investointitavoitteet huomioivat huoltovarmuuden tärkeyden, mutta euromääräinen investointitaso on edelleen korjausvelkaa kasvattavalla tasolla.

Toimialan investointitaso puolittui edellisestä vuodesta. Pääosa investointimenoista muodostuu palveluverkkopäätösten mukaisista koulu- ja päiväkotikohteista. Kailas-talo valmistui loppuvuonna 2022. Kirkonkylän

koulun suunnittelu on käynnissä, ja toteutus ajoittuu vuosille 2024–2026. Hankesuunnitelman hyväksymisvaiheen yhteydessä 2023 päätettiin hankkeen rahoitusmallista (leasing).

Vuonna 2023 tilakeskuksen investointitaso laski huomattavasti, lähestyen luonteeltaan kaupungin rakennuskannan ylläpitotasoa. Kuntatekniikan investoinneissa painottuvat vuonna 2023 katujen ja vesihuollon rakentaminen sekä vesihuollossa pohjavedenoton

kehittäminen, vesilaitoksen digitalisoinnin lisääminen sekä hulevesijärjestelmät. Vesimaksut nousivat 10 prosenttia, jotta vesihuoltolaitos kattaisi käyttökulut käyttäjämaksuilla, vaikka se ei edelleenkään kata perusinfrastruktuurin investointeja. Siksi vesimaksuja joudutaan nostamaan myös tulevina vuosina, kun esimerkiksi hulevesimaksu ei valmistelusta huolimatta saanut kannatusta.

Vuodesta toiseen jatkuviin perusluonteisiin investointimenoihin kuuluvat mm. asfaltointikohteet, katuvalaistus, routavaurioiden korjaus sekä pumppaamoiden ja vesihuoltoverkoston saneeraus. Kuntatekniikan investointisuunnitelmassa on huomioitu koko taloussuunnittelukaudelle tavoite edistää kokonaisvaltaisesti kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita ja kaupunkiympäristön esteettömyyttä.

Liikenteen ja kaupunkiympäristön suunnittelussa priorisoidaan kestävätkä liikemismuodot ja hyvinvointi. Investoinneilla toteutetaan kaupungin hyte-työn, ilmastotavoitteiden ja Hinku-sitoumuksen sekä seudullisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja MAL-sopimuksen tavoitteita.

Investointien kokonaistoteuma

Tilakeskuksen investoinneista poistui Kirkonkylän kouluinvestointi, kun sen toteutusta on valmisteltu kiinteistöleasing-mallilla. Investoinneista osa jatkuu vielä vuonna 2023. Talousarvion mukaiset investoinnit eivät tule toteutumaan täysimääräisinä, kun osa määrärahoista vielä loppuvuonna uudelleen kohdennettiin (mm. Heikkimäki).

Kuntatekniikka -palvelualueen investoinnit v. 2023

Kävelyn ja pyöräilyn olos.keh. Investoinnit	TP 2022 1000e	Alkup. Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	TOT %
TULOT	375	0	0	0	0	0	0,0
MENOT	-2 317	-1 000 000	-320 000	-1 320 000	-1 509 626	189 626	114,4
NETTO	-1 942	-1 000 000	-320 000	-1 320 000	-1 509 626	189 626	114,4

Keskustan kehittäminen Investoinnit	TP 2022 1000e	Alkup. Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	TOT %
MENOT	-225	-1 200 000	-20 000	-1 220 000	-1 287 033	67 033	105,5
NETTO	-225	-1 200 000	-20 000	-1 220 000	-1 287 033	67 033	105,5

Marjatie Investoinnit	TP 2022 1000e	Alkup. Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	TOT %
MENOT	-67	-1 000 000	200 000	-800 000	-961 741	161 741	120,2
NETTO	-67	-1 000 000	200 000	-800 000	-961 741	161 741	120,2

Ala-Musterin vedenottamon korjaus Investoinnit	TP 2022 1000e	Alkup. Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	TOT %
MENOT	-2 661	-600 000	-200 000	-800 000	-787 961	-12 039	98,5
NETTO	-2 661	-600 000	-200 000	-800 000	-787 961	-12 039	98,5

KUNTATEKNIikka YHTEENSÄ Investoinnit	TP 2022 1000e	Alkup. Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio 2023	Toteuma 2023	Poikkeama	TOT %
TULOT	375	0	0	0	123 436	-123 436	0,0
MENOT	-9 907	-9 255 000	-859 000	-10 114 000	-9 789 141	-324 859	96,8
NETTO	-9 532	-9 255 000	-859 000	-10 114 000	-9 665 705	-448 295	95,6

Tilakeskus

TILAKESKUS YHTEENSÄ	TP 2022	Alkup.	Talousarvio-	Talousarvio	Toteuma	TOT	
Investoinnit	1000e	Talousarvio	muutokset	2023	2023	Poikkeama	%
TULOT	9 019	0	4 800 000	4 800 000	5 094 251	-294 251	106,1
MENOT	-15 271	-1 643 000	-650 000	-2 293 000	-2 517 953	224 953	109,8
NETTO	-6 253	-1 643 000	4 150 000	2 507 000	2 576 298	-69 298	102,8

RUOKA- JA	TP 2022	Alkup.	Talousarvio-	Talousarvio	Toteuma	TOT	
SIIVOUSPALVELUT	1000e	Talousarvio	muutokset	2023	2023	Poikkeama	%
Investoinnit							
MENOT	-13	-75 000	64 800	-10 200	-10 318	118	101,2
NETTO	-13	-75 000	64 800	-10 200	-10 318	118	101,2

TEKNIikka YHTEENSÄ	TP 2022	Alkup.	Talousarvio-	Talousarvio	Toteuma	TOT	
Investoinnit	1000e	Talousarvio	muutokset	2023	2023	Poikkeama	%
TULOT	9 394	0	4 800 000	4 800 000	5 217 687	-417 687	108,7
MENOT	-25 191	-10 973 000	-1 444 200	-12 417 200	-12 317 413	-99 787	99,2
NETTO	-15 797	-10 973 000	3 355 800	-7 617 200	-7 099 725	-517 475	93,2

LUPA- JA VALVONTA

Toimielin Lupa- ja valvontalautakunta

Vastuhenkilö: ympäristöpäällikkö

Lupa- ja valvontalautakunnan	TP 2022	Alkup.	Talousarvio-	Talousarvio	Toteuma	TOT	
toimiala	1000e	Talousarvio	muutokset	2023	2023	Poikkeama	%
Investoinnit							
MENOT	-21	-35 000	0	-35 000	-10 000	-25 000	28,6
NETTO	-21	-35 000	0	-35 000	-10 000	-25 000	28,6

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TP 2022	Alkup.	Talousarvio-	Talousarvio	Toteuma	TOT	
Selite	1000e	Talousarvio	muutokset	2023	2023	Poikkeama	%
TULOT	9 463	0	4 800 000	4 800 000	5 375 209	-575 209	112,00
MENOT	-25 399	-12 532 000	-1 294 200	-13 826 200	-13 135 343	-690 857	95,00
NETTO	-15 937	-12 532 000	3 505 800	-9 026 200	-7 760 134	-1 266 066	86,00

2.4 Rahoitusosan toteutuminen

	TP 2022	Alkuperäinen	Talousarvion	Talousarvio	Toteutuma	Poik- keama	Tot%
	1000e	talousarvio	muutokset	muut.jälkeen	2023		
RAHOITUSLASKELMA							
TOIMINNAN RAHAVIRTA							
Vuosikate	9 058	9 810 400	-1 649 900	8 160 500	14 302 610	-6 142 110	175
Tulorahoituksen korjauserät	-1 117	-500 000	0	-500 000	-956 697	456 697	191
	7 940	9 310 400	-1 649 900	7 660 500	13 345 913	-5 685 413	174
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA							
Investointimenot	-25 399	-12 532 000	-1 294 200	-13 826 200	-13 135 343	-690 857	95
Rahoitusos. investointimenoihin	1 713	0	0	0	343 436	-343 436	0
Pys.vast.hyödykk. luovutustulot	8 867	500 000	4 800 000	5 300 000	5 988 469	-688 469	113
	-14 819	-12 032 000	3 505 800	-8 526 200	-6 803 437	-1 722 763	80
TOIMINNAN JA INVEST.RAHAVIRTA	-6 879	-2 721 600	1 855 900	-865 700	6 542 476	-7 408 176	-756
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA							
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET							
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	45	44 600	0	44 600	65 902	-21 302	148
	45	44 600	0	44 600	65 902	-21 302	148
LAINAKANNAN MUUTOKSET							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	15 000 000	0	15 000 000	15 000 000	0	100
Pitkäaik. lainojen vähennys	-13 303	-13 942 900	0	-13 942 900	-13 952 000	9 100	100
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 030	0	0	0	-6 029 707	6 029 707	0
	9 727	1 057 100	0	1 057 100	-4 981 707	6 038 807	-471
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET							
Toimeksiant.var.ja po:n muutos	48	0	0	0	-293 783	293 783	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	85 265	-85 265	0
Saamisten muutos	207	-32 500	-200 000	-232 500	5 494 539	-5 727 039	-2 363
Korottomien velkojen muutos	3 452	0	0	0	-7 635 681	7 635 681	0
	3 707	-32 500	-200 000	-232 500	-2 349 660	2 117 160	1 011
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	13 479	1 069 200	-200 000	869 200	-7 265 465	8 134 665	-836
RAHAVAROJEN MUUTOS	6 600	-1 652 400	1 655 900	3 500	-722 989	726 489-20 657	
RAHAVAROJEN MUUTOS	-6 600	0	0	0	722 989	-722 989	0

900 LAINANANTO

Paikallisten järjestöjen EU-hankkeiden rahoittamiseen myönnettyjä lainoja maksettiin tilikaudella suunniteltua enemmän. Tytäryhtiölainoja lyhennettiin suunnitelman mukaisesti. Uusia väliaikais-rahoituksia myönnettiin hakemuksien mukaisesti.

ANTOLAINAT	TP 2022	Alkuperäinen	Talousarvion	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
	1000e	talousarvio	muutokset	muut.jälkeen	2023		
TULOT	167	112 100	0	112 100	156 390	-44 290	139,5
MENOT	-203	-100 000	-200 000	-300 000	-32 120	-267 880	10,7
NETTO	-35	12 100	-200 000	-187 900	124 270	-312 170	-66,1

910 TALOUSARVIOLAINAT

Talousarviolainoissa käsitellään kaupungin pitkäaikaisten ottolainojen nostot ja lyhennykset. Vanhoja lainoja erääntyi lyhennettäväksi 13,95 milj. euroa. Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin 15 miljoonaa euroa.

Yhteensä pitkäaikaisia talousarviolainoja oli vuoden vaihteessa 94 milj. euroa (2022: 93). Lyhytaikaisia maksuvalmiusluottoja oli vuoden vaihteessa 19 milj. euroa (2022: 25).

LAINANOTTO JA LYHENNEKSET	TP 2022	Alkuperäinen	Talousarvion	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
	1000e	talousarvio	muutokset	muut.jälkeen	2023		
TULOT	20 000	15 000 000	0	15 000 000	15 000 000	0	100
MENOT	-13 303	-13 942 900	0	-13 942 900	-13 952 000	9 100	100,1
NETTO	6 697	1 057 100	0	1 057 100	1 048 000	9 100	99,1

RAHOITUSOSA YHTEENSÄ

RAHOITUSOSA YHTEENSÄ	TP 2022	Alkuperäinen	Talousarvion	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
	1000e	talousarvio	muutokset	muut.jälkeen	2 023		
TULOT	20 167	15 112 100	0	15 112 100	15 156 390	-44 290	100,3
MENOT	-13 506	-14 042 900	-200 000	-14 242 900	-13 984 120	-258 780	98,2
NETTO	6 662	1 069 200	-200 000	869 200	1 172 270	-303 070	134,9

2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sitovuus		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA							
KAUPUNGINHALLITUS							
10 Yhteiset palvelut	Netto	Nettomenoarvio	-6 583 100	-51 900	-6 635 000	-5 435 906	-1 199 094
20 Sosiaali- ja terveys	Netto	Nettomenoarvio	0	-1 150 000	-1 150 000	-1 261 056	111 056
ELINVOIMALAUTAKUNTA							
30 Elinvoima	Netto	Nettomenoarvio	-5 985 000	231 300	-5 753 700	-4 930 484	-823 216
HYVINVOINTILAUTAKUNTA							
40 Hyvinvointi	Netto	Nettomenoarvio	-29 515 400	-580 600	-30 096 000	-30 264 094	168 094
TEKNINEN LAUTAKUNTA							
50 Tekniikka	Netto	Nettomenoarvio	-220 800	-371 700	-592 500	183 104	-775 604
LUPA- JA VALVONTALAUTAKUNTA							
60 Lupa- ja valvonta	Netto	Nettomenoarvio	-716 900	-27 000	-743 900	-587 229	-156 671
KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEENSÄ	Netto	Nettomenoarvio	-43 021 200	-1 949 900	-44 971 100	-42 295 665	-2 675 435

TULOSLASKELMAOSA

KAUPUNGINHALLITUS							
700 Verotulot	Brutto	Tuloarvio	39 200 000	1 100 000	40 300 000	40 860 840	-560 840
710 Valtionosuudet	Brutto	Tuloarvio	11 800 000	0	11 800 000	11 921 143	-121 143
720 Korot ja muu rahoitus	Netto	Nettotuloarvio	1 831 600	-800 000	1 031 600	3 816 291	-2 784 691
TULOSLASKELMAOSA YHTEENSÄ	Brutto	Tuloarvio	51 000 000	1 100 000	52 100 000	52 781 983	-681 983
	Netto	Nettotuloarvio	1 831 600	-800 000	1 031 600	3 816 291	-2 784 691

**INVESTOINTIO
SA**

KAUPUNGINHALLITUS							
81 Yhteiset palvelut	Netto	Netto- meno- arvio	-810 000	150 000	-660 000	-522 959	-137 041
ELINVOIMALAUTAKUNTA							
83 Elinvoima	Netto	Netto- meno- arvio	-395 000	0	-395 000	71 374	-466 374
HYVINVOINTILAUTAKUNTA							
84 Hyvinvointi	Netto	Netto- meno- arvio	-319 000	0	-319 000	-198 824	-120 176
TEKNINEN LAUTAKUNTA							
85 Tekniikka							
Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittä- minen	Netto	Netto- meno- arvio	-1 000 000	-320 000	-1 320 000	-1 509 626	189 626
Keskustan kehittämi- nen	Netto	Netto- meno- arvio	-1 200 000	-20 000	-1 220 000	-1 287 033	67 033
Mustikkahaan katu	Netto	Netto- meno- arvio	-1 000 000	200 000	-800 000	-961 741	161 741
Ala-Musterin veden- ottamon korjaus	Netto	Netto- meno- arvio	-600 000	-200 000	-800 000	-787 961	-12 039
Muu vesihuolto	Netto	Netto- meno- arvio	-2 220 000	0	-2 220 000	-1 552 623	-667 377
Muu tekniikka	Netto	Netto- meno- arvio	-4 953 000	3 695 800	-1 257 200	-1 000 743	-256 457
LUPA- JA VALVONTALAUTAKUNTA							
89 Lupa- ja valvonta	Netto	Netto- meno- arvio	-35 000	0	-35 000	-10 000	-25 000
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ	Netto	Netto- meno- arvio	-12 532 000	3 505 800	-9 026 200	-7 760 136	-1 266 064

RAHOITUSOSA

KAUPUNGINHALLITUS							
900 Antolainat	Brutto	Tuloarvio	112 100	0	112 100	156 390	-44 290
	Brutto	Määräraha	-100 000	-200 000	-300 000	-32 120	-267 880
910 Lainanotto ja lyhennykset	Brutto	Tuloarvio	15 000 000	0	15 000 000	15 000 000	0
	Brutto	Määräraha	-13 942 900	0	-13 942 900	-13 952 000	9 100
RAHOITUSOSA YHTEENSÄ	Brutto	Tuloarvio	15 112 100	0	15 112 100	15 156 390	-44 290
	Brutto	Määräraha	-14 042 900	-200 000	-14 242 900	-13 984 120	-258 780

KAIKKI YHTEENSÄ		Tuloarviot	66 112 100	1 100 000	67 212 100	67 938 373	-726 273
		Määrärahat	-14 042 900	-200 000	-14 242 900	-13 984 120	-258 780
		Nettositovaterät	-53 721 600	755 900	-52 965 700	-46 239 510	-6 726 190

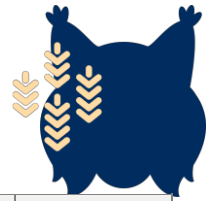

3 KONSERNIYHTIÖIDEN TAVOITTEET

3.1 Heinolan vuokra-asunnot Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävä: Heinolan vuokra-asunnot Oy:n tehtävänä on tarjota kohtuuhintaisia asuntoja kaupungin asukkaille sekä toteuttaa kaupungin asuntopoliittisia tavoitteita.

Tavoite/Kohde	Vuositavoite ja toimenpide 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Toteuma 31.12.	Tila
Yhteisöllisyys ja asiakastytyväisyys	<ul style="list-style-type: none"> Asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien lisääminen Asukastoiminnan aktivoiminen Tyytyväiset asukkaat 	<ul style="list-style-type: none"> Vähintään 7 asukastoimikuntaa/yhteyshenkilöä toiminnassa vuoden 2023 lopussa Vuodesta 2022 parantunut tulos asiakastytyväisyystutkimuksen kysymyksessä: "Asukkaat voivat vaikuttaa omaan asumiseensa" Asukastytyväisyyskyselyn keskiarvo vähintään 75/100 	<p>- Vuokranmäärityksiköt eivät järjestäneet omatoimisia asukaskokouksia vuonna 2023. Yhtiön toimesta järjestetään asukaskokoukset vasta vuoden 2024 alkupuolella. Laki yhteishallinnosta valtion tukemissa vuokratiloissa muuttui 1.1.2024, joten asukaskokoukset järjestetään alkuvuodesta uuden lain mukaisesti.</p> <p>- Asukastytyväisyyskyselyn tulos kysymykseen "Asukkaat voivat vaikuttaa omaan asumiseensa" on 71/100, kun se vuonna 2022 oli 68/100.</p> <p>- Asukastytyväisyyskyselyn keskiarvo on 80/100 ja NPS luku 33.</p>	Toteutuu osittain
Kestävä talous	<ul style="list-style-type: none"> Asuntojen kysynnän pysyminen hyvänä Asuntojen käyttöasteen pysyminen hyvänä Onnistunut budjetointi ja aktiivinen seuranta/reagointi 	<ul style="list-style-type: none"> Asuntohakemuksia yli 365 kappaletta vuoden 2023 aikana Asuntojen käyttöaste vähintään 95 % Hoitokulujen pysyminen budjetissa 	<p>- Asuntohakemuksia on ajalla 1.1.2023-31.12.2023 tullut 530 kappaletta, kun vuotta aiemmin vastaavana aikana määrä oli 559 kappaletta.</p> <p>- Asuntojen käyttöaste oli 95,40 %</p> <p>- Kiinteistön hoitokuluihin ylittyivät hieman. Toteuma oli 104 % budjetoidusta. Budjetoitua enemmän rahaa meni etenkin korjauksiin ja ulkoalueiden hoitoon.</p>	Toteutuu osittain

<p>Kiinteistöjen kunnossapito</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tietoisuuden lisääminen kiinteistöjen kunnosta: <ul style="list-style-type: none"> ○ Omatoimisten kuntoarvioiden tekeminen kiinteistöihin ○ Määräaikaistarkastusten tekeminen asuntoihin • Öljyn käytön vähentäminen kiinteistöjen lämmönlähteenä 	<ul style="list-style-type: none"> • Vähintään kuuden kohteen omatoimisen kuntoarvion tekeminen vuonna 2023 • Vähintään sadan asunnon määräaikaistarkastus vuonna 2023 	<p>- Säännöllisiä kuntoarvioita ei ole vielä tehty vuonna 2023. Määräaikaistarkastuksia tehtiin kolmen kohteen yhteensä 40 asuntoon. Loppuvuodelle suunnitellut määräaikaistarkastukset siirrettiin myöhemmäksi, kun korona-tilanne alkoi väliaikaisesti huonontua vuoden loppupuolella.</p> <p>- Öljylämmityksestä luopumisen hanke kilpailutettiin, mutta kohteiden muutostyöt menevät vasta vuodelle 2024.</p>	<p>Toteutuu osittain</p>
<p>Vastuullisuus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen • Öljyn käytön vähentäminen kiinteistön lämmönlähteenä 	<ul style="list-style-type: none"> • Kiinteistöjen normeeratun lämmitysenergiankulutuksen väheneminen vuodesta 2022 koko kiinteistökannan tasolla. • Vähintään kahden kiinteistön lämmitystavan muuttaminen pois öljylämmityksestä vuonna 2023. 	<p>- Öljylämmityksestä luopumisen hanke kilpailutettiin, mutta kohteiden muutostyöt menevät vasta vuodelle 2024.</p> <p>- Lämmön, sähkön ja vedenkulutus laskivat kaikki vuodentakaisesta.</p>	<p>Toteutuu osittain</p>

4 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

4.1 Tuloslaskelma

	2023	2022
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	5 965 645,82	7 319 954,05
Maksutuotot	1 984 285,31	8 584 940,88
Tuet ja avustukset	2 562 113,86	3 573 388,16
Vuokratuotot	2 461 785,03	2 962 539,42
Muut toimintatuotot	1 262 776,95	1 421 574,84
TOIMINTATUOTOT	14 236 606,97	23 862 397,35
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 220 906,25	1 658 488,13
	15 457 513,22	25 520 885,48
TOIMINTAKULUT		
Palkat ja palkkiot	-27 086 943,00	-47 533 281,47
Eläkekulut	-5 615 971,34	-10 597 983,40
Muut henkilösivukulut	-1 047 798,22	-1 790 135,72
Henkilöstökulut yhteensä	-33 750 712,56	-59 921 400,59
Asiakaspalvelujen ostot	-558 959,46	-47 292 664,89
Muiden palvelujen ostot	-10 487 079,74	-19 938 976,35
Palvelujen ostot yhteensä	-11 046 039,20	-67 231 641,24
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 971 136,55	-8 629 115,66
Avustukset	-2 751 116,55	-4 537 013,57
Vuokratulot	-1 685 183,01	-3 031 971,62
Muut toimintakulut	-1 946 420,96	-628 056,52
TOIMINTAKULUT	-57 150 608,83	-143 979 199,20
TOIMINTAKATE	-41 693 095,61	-118 458 313,72
VEROTULOT	40 860 840,48	76 371 279,36
VALTIONOSUUDET	11 921 143,00	53 805 487,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Korkotuotot	304 219,33	69 387,84
Muut rahoitustuotot	7 760 487,07	6 825 941,39
Korkokulut	-1 760 955,48	-579 914,02
Muut rahoituskulut	-3 090 028,67	-8 976 201,18
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	3 213 722,25	-2 660 785,97
VUOSIKATE	14 302 610,12	9 057 666,67
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 233 133,99	-8 996 922,11
Arvonalentumiset	-1 265 882,44	0,00
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10 499 016,43	-8 996 922,11
TILIKAUDEN TULOS	3 803 593,69	60 744,56
POISTOERON LIS.(-)TAI VÄH.(+)	489 336,25	-18 679 835,38
VARAUSTEN LIS.(-)TAI VÄH.(+)	-4 000 000,00	18 690 000,00
RAHASTOJEN LIS.(-)TAI VÄH.(+)	-11 540,02	-21 165,33
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ+/ALIJÄÄMÄ-	281 389,92	49 743,85

4.2 Rahoituslaskelma

	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	14 302 610,12	9 057 666,67
Tulorahoituksen korjaukset	-956 696,86	-1 117 176,45
	13 345 913,26	7 940 490,22
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-13 135 342,90	-25 399 232,79
Rahoitusos. investointimenoihin	343 436,28	1 713 091,50
Pys.vast.hyödykk. luovutustulot	5 988 469,40	8 866 740,73
	-6 803 437,22	-14 819 400,56
TOIMINNAN JA INVEST.RAHAVIRTA	6 542 476,04	-6 878 910,34
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	65 901,81	44 642,86
	65 901,81	44 642,86
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000 000,00	20 000 000,00
Pitkäaik. lainojen vähennys	-13 952 000,00	-13 303 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-6 029 707,41	3 029 707,41
	-4 981 707,41	9 726 707,41
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
Toimeksiant.var. ja po:n muutos	-293 782,78	48 176,50
Vaihto-omaisuuden muutos	85 265,41	287,51
Saamisten muutos	5 494 538,81	207 020,56
Korottomien velkojen muutos	-7 635 680,96	3 451 873,09
	-2 349 659,52	3 707 357,66
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-7 265 465,12	13 478 707,93
RAHAVAROJEN MUUTOS	-722 989,08	6 599 797,59
RAHAVARAT 31.12.	105 913 588,95	106 636 578,03
RAHAVARAT 01.01.	106 636 578,03	100 036 780,44
RAHAVAROJEN MUUTOS	722 989,08	-6 599 797,59

4.3 Tase

VASTAAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
AINEETTOMAT OIKEUDET	11 959,87	167 278,57
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	648 005,63	492 810,86
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	659 965,50	660 089,43
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
MAA- JA VESIALUEET	22 684 956,16	22 813 196,57
RAKENNUKSET	87 251 318,67	95 166 641,41
KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	41 980 604,87	38 932 263,80
KONEET JA KALUSTO	2 280 859,35	2 293 788,32
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	225 466,95	310 628,68
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENE.HANKINNAT	1 305 176,38	206 925,00
AINEELLISET HYÖDYKKEET	155 728 382,38	159 723 443,78
SIJOITUKSET		
OSAKKEET JA OSUUDET	11 848 406,47	17 231 234,45
MUUT LAINASAAMISET	3 259 403,48	3 304 046,34
MUUT SAAMISET	260 038,80	0,00
SIJOITUKSET	15 367 848,75	20 535 280,79
PYSYVÄT VASTAAVAT	171 756 196,63	180 918 814,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
LAHJ.RAHASTOJEN ERITYISKATTEET	586 985,89	559 131,55
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	586 985,89	559 131,55
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISSUUS		
VALMIIT TUOTTEET/TAVARAT	1 280 563,83	1 365 829,24
VAIHTO-OMAISSUUS	1 280 563,83	1 365 829,24
SAAMISET		
PITKÄAIKAISET SAAMISET		
MYYNTISAAMISET	2 296 371,00	2 200 000,00
MUUT SAAMISET	3 826,00	3 292,00
PITKÄAIKAISET SAAMISET	2 300 197,00	2 203 292,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
MYYNTISAAMISET	639 179,33	5 230 503,53
LAINASAAMISET	657 940,55	238 257,71
MUUT SAAMISET	281 846,63	1 055 741,91
SIIRTOSAAMISET	2 446 951,30	3 092 858,47
LYHYTAIKAISET SAAMISET	4 025 917,81	9 617 361,62
SAAMISET	6 326 114,81	11 820 653,62
RAHOITUSARVOPAPERIT		
OSAKKEET JA OSUUDET	43 746,18	43 746,18
SIJOITUKSET		
RAHAMARKKINAINSTRUMENTTEIHIN	385 357,19	967 189,89
MUUT ARVOPAPERIT	100 193 455,64	95 339 377,41
RAHOITUSARVOPAPERIT	100 622 559,01	96 350 313,48

RAHAT JA PANKKISAAMISET

RAHAT	1 374,00	1 584,50
PANKKISAAMISET	5 289 655,94	10 284 680,05
RAHAT JA PANKKISAAMISET	5 291 029,94	10 286 264,55

VAIHTUVAT VASTAAVAT

113 520 267,59	119 823 060,89
-----------------------	-----------------------

VASTAAVAA

285 863 450,11	301 301 006,44
-----------------------	-----------------------

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

PERUSPÄÄOMA	86 648 368,86	89 492 847,89
MUUT OMAT RAHASTOT	15 137 317,25	15 137 317,25
ED.TILIKAUSIEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	34 352 693,35	34 302 949,50
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	281 389,92	49 743,85
OMA PÄÄOMA	136 419 769,38	138 982 858,49

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

POISTOERO	18 258 263,29	18 747 599,54
VAPAAEHTOISET VARAUKSET	4 000 000,00	0,00
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	22 258 263,29	18 747 599,54

PAKOLLISET VARAUKSET

MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	150 000,00	150 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET	150 000,00	150 000,00

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

VALTION TOIMEKSIANNOT	136 761,52	405 038,38
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	1 751 801,19	1 713 133,67
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	208,30	36 237,38
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 888 771,01	2 154 409,43

VIERAS PÄÄOMA**PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA**

LAINAT RAHOITUS- JA VAK.LAIT.	80 646 000,00	79 428 000,00
MUUT PITKÄAIKAISET VELAT	2 575 905,06	2 475 708,48
SIIRTOVELAT	0,00	0,00
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	83 221 905,06	81 903 708,48

LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

JOUKKOVELKAKIRJALAINAT	19 000 000,00	25 000 000,00
LAINAT RAHOITUS- JA VAK.LAITOKSILTA	13 407 000,00	13 577 000,00
LAINAT MUILTA LUOTONANTAJILTA	0,00	29 707,41
SAADUT ENNAKOT	518 957,19	1 051 846,20
OSTOVELAT	4 297 176,13	10 677 267,90
MUUT LYHYTAIKAISET VELAT	552 566,06	988 722,99
SIIRTOVELAT	4 149 041,99	8 037 886,00
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	41 924 741,37	59 362 430,50
VIERAS PÄÄOMA	125 146 646,43	141 410 746,98

VASTATTAVAA

285 863 450,11	301 301 006,44
-----------------------	-----------------------

4.4 Konsernilaskelmat

HEINOLAN KAUPUNKI - KONSERNITULOSLASKELMA 31.12. (1000 €)

	2023	2022
Toimintatuotot	25 741	119 318
Toimintakulut	-65 202	-234 538
Osuus osakkuusyhteisön voitosta (tappi- osta)	689	-50
TOIMINTAKATE	-38 772	-115 270
Verotulot	40 861	76 371
Valtionosuudet	11 921	53 806
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	332	44
Muut rahoitustuotot	7 787	7 198
Korkokulut	-1 936	-685
Muut rahoituskulut	-3 092	-9 074
VUOSIKATE	17 101	12 390
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 621	-11 486
Omistuksen eliminointierot	1	312
Arvonalentumiset	-1 266	0
Satunnaiset erät	-5	-33
TILIKAUDEN TULOS	5 210	1 183
Tilinpäätössiirrot	-14	-23
Tilikauden verot	0	0
Laskennalliset verot	-96	-111
Vähemmistöosuudet	8	8
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	5 108	1 057

HEINOLAN KAUPUNKI - KONSERNIRAHOITUSLASKELMA 31.12. (1000 €)

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	17 101	12 390
Satunnaiset erät	-5	-33
Tilikauden verot	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-1 655	1 012
	15 441	13 369
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-14 369	-30 610
Rahoitusosuudet investointimenoihin	344	1 726
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	5 994	8 931
	-8 031	-19 953
Toiminnan ja investointien rahavirta	7 410	-6 584
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-1
Antolainasaamisten vähennykset	21	35
	21	34
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000	24 431
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-15 295	-15 754
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-6 000	3 000
	-6 295	11 677
Oman pääoman muutokset	0	37
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-291	79
Vaihto-omaisuuden muutos	67	140
Saamisten muutos	6 149	-3 691
Korottomien velkojen muutos	-7 467	4 556
	-1 542	1 084
Rahoituksen rahavirta	-7 816	12 832
Rahavarojen muutos	-406	6 248
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	109 235	116 091
Rahavarat 1.1.	109 641	109 843
	-406	6 248

HEINOLAN KAUPUNKI - KONSERNITASE 31.12. (1000 €)

VASTAAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	64	288
Muut pitkävaikutteiset menot	651	516
Ennakkomaksut	0	55
	<hr/>	<hr/>
	715	859
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	24 316	24 562
Rakennukset	111 459	133 710
Kiinteät rakenteet ja laitteet	41 998	38 973
Koneet ja kalusto	2 759	5 834
Muut aineelliset hyödykkeet	293	351
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 443	844
	<hr/>	<hr/>
	182 268	204 274
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	1 997	638
Muut osakkeet ja osuudet	3 062	4 077
Muut lainasaamiset	1 673	1 691
Muut saamiset	296	46
	<hr/>	<hr/>
	7 028	6 452
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	208	298
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	587	559
Muut toimeksiantojen varat	2	11
	<hr/>	<hr/>
	797	868
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	16	791
Keskeneräiset tuotteet	107	87
Valmiit tuotteet/tavarat	1 285	1 372
	<hr/>	<hr/>
	1 408	2 250
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	2 296	2 200
Muut saamiset	1	1
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	744	9 763
Lainasaamiset	180	238
Siirtosaamiset	2 447	6 140
Muut saamiset	354	2 053
	<hr/>	<hr/>

	6 022	20 395
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	44	44
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 951	2 847
Joukkovelkakirjalainasaamiset	6	6
Muut arvopaperit	100 193	95 339
	102 194	98 236
Rahat ja pankkisaamiset	7 042	17 854
VASTAAVAA	307 474	351 188

HEINOLAN KAUPUNKI - KONSERNITASE 31.12. (1000 €)

VASTATTAVAA	2023	2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	86 648	89 493
Arvonkorotusrahasto	23	61
Muut omat rahastot	15 137	15 139
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	60 565	59 725
Tilikauden yli-/alijäämä	5 108	1 057
	167 481	165 475
VÄHEMMISTÖOSUUDET	786	862
VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	297	3 418
	297	3 418
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	345	877
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 752	1 713
Muut toimeksiantojen pääomat	62	177
	2 159	2 767
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	87 933	98 527
Lainat julkisyhteisöiltä	1 263	1 547
Siirtovelat	0	0
Muut pitkäaikaiset velat	2 576	2 476
Laskennalliset verovelat	432	340
	92 204	102 890

Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	19 000	25 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 955	14 955
Lainat julkisyhteisöiltä	295	483
Saadut ennakot	589	1 119
Ostovelat	4 858	17 024
Siirtovelat	4 946	14 423
Muut lyhytaikaiset velat	904	2 772
	<hr/>	<hr/>
	44 547	75 776

VASTATTAVAA**307 474****351 188**

5 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA JA ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä – menetelmät Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien hyödykkeet on merkitty taseessa hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja saaduilla rahoitusosuuksilla. Poistot on laskettu valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelma on tuloslaskelman liitetietona.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintameno tai sitä alemman todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaisopimus

Kunta on tehnyt koronvaihtosopimuksen, jolla pitkäaikaisen lainan vaihtuva korko on vaihdettu kiinteäksi koroksi. Johdannaisopimus on tehty lainakannan suojaamistarkoituksessa.

Vakuudettomat pääomalainat

Lahden ammattikorkeakoulu Oy

Heinola on v. 2017 luopunut yhdessä muiden alueen kuntien kanssa omistuksestaan Lahden ammattikorkeakoulussa ja sijoitus on muutettu pääomalainaksi, 1,4M€. LAMK ja LUT järjestelyssä on kyseessä OYL:n 12 luvun ja kirjanpitolain 5 luvun 5 c §:n mukainen

pääomalaina. OYL:n 12 luvun mukaan pääomalainalle lainansaaja tai sen tytäryhtiö ei voi antaa vakuutta ("pääoman tai koron maksamisesta yhtiö tai sen tytäryhteisö ei saa antaa vakuutta") Kirjanpitolain 5 luvun c §:n mukaan pääomalaina voidaan tietyin edellytyksin kirjata lainansaajan omaan pääomaan. LAMK:lle annettu eräpäivätön ("ikuinen") pääomalaina on siten riskiltään hyvin lähellä oman pääoman sijoitusta eli aikaisempaa sijoitusta osakepääomaan. Sijoittajan eli kaupungin riski ei näin ollen ole kasvanut.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Hyvinvointialueuudistus on vaikuttanut merkittävästi tietojen vertailukelpoisuuteen vuosien 2022–2023 välillä. Hyvinvointialueuudistuksessa Heinolan kaupungilta siirtyi henkilöstöä ja omaisuutta Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle. Irtainta omaisuutta siirtyi 262 401,07 euron tasearvosta. Siirtyneen henkilöstön lomapalkkavelka tilikauden 2022 päättyessä oli 3 502 104,18 euroa ja lakkaavien kuntayhtymäosakkeiden arvo oli 6 084 182,14 euroa. Siirtynyt omaisuus, velka ja osakkeiden arvo on kirjattu vuoden 2023 avaavassa taseessa peruspääomaa vastaan. Muutokset vähensivät kaupungin peruspääomaa yhteensä 2 844 479,03 euroa. Hyvinvointialueuudistuksen vuoksi myöskään tuloslaskelman toimintatulot ja -menot sekä verorahoitus eivät ole vertailtavissa vuosien välillä. Verotulojen ja valtionosuuksien muutosta on kuvattu tarkemmin kappaleessa 1.3.

Hyvinvointialueuudistuksesta aiheutuvien muutosten lisäksi tilikauden tuloksen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee lisäksi ottaa seuraavat tekijät huomioon;

Sijoitussalkun tuotto on vaihdellut vuosittain merkittävästi mikä näkyy tuloslaskelman rahoitustuotoissa ja -kuluissa. Vuonna 2022 sijoitussalkun tuottokehitys oli vahvasti negatiivinen kun taas vuonna 2023 tuottokehitys oli vahvasti positiivinen. Muihin rahoitustuottoihin on vuonna 2023 kirjattu arvopapereiden myyntivoittoja ja arvonalentumisten palautumisia yhteensä 7

196 357,42 euroa (6 007 124,88 v.2022). Muihin rahoituskuluihin on kirjattu arvopapereiden myyntitappioita ja arvonalentumisia -3 177 762,39 euroa (-9 124 251,39 v. 2022).

Poistoissa ja arvonalentumisissa on pysyvien vastaavien hyödykkeiden arvonalentumisia kirjattu -1 265 882,44 euroa vuonna 2023 (v. 2022 ei kirjauksia).

Luottotappioprosessia on muutettu vuoden 2023 aikana siten, että kaikki vuoden vanhat myyntilaskut ja konkurssisaatavat on kirjattu luottotappioiksi. Aikaisemmin luottotappioita on kirjattu vasta saatavan vanhenemisen

myötä. Muutoksen johdosta tilikaudelle 2023 kirjattu luottotappioiden määrä ei siten kuvaa yhden vuoden luottotappiomäärää. Vuonna 2023 luottotappioita sisältyy muihin toimintakuluihin yhteensä 1.755.574,75 euroa (270.145,30 v. 2022)

Talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmä uudistuksen vuoksi myyntilaskuja ei kirjattu 6.12.2023 jälkeen enää vanhaan myyntilaskujärjestelmään vaan laskut muodostettiin uudessa järjestelmässä. Tästä syystä vuodelle 2023 kuuluvia myyntisaamia on kirjattu siirtosaamiin yhteensä 1 211 518,53 euroa.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt. Työvalmennuskeskuksen loppuselvittelyt ovat edelleen vielä kesken ja uusia tilinpäätöslaskelmia sen osalta ei ole tehty. Kiinteistö Oy Heinolan Tietokeskuksen käyttöomaisuus on yhdistelty sellaisenaan, sillä tiedossa ei ole käyttöomaisuuden hankinta-ajankohtia.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty. Konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Olennot petyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi
Kaupungin ja tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty pariarvomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä pääomasta konsernitaseessa.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 6

TOIMINTATUOTOT TOIMIALOITTAIN (1000€)

	Kunta		Konserni	
	2023	2022	2023	2022
Yhteiset palvelut	339	378	602	378
Sosiaali- ja terveys	-32	10 199	-32	92 728
Elinvoima	3 134	3 469	3 134	3 469
Hyvinvointi	2 984	2 966	9 445	9 253
Tekniikka	7 195	6 175	11 975	12 815
Lupa- ja valvonta	617	675	617	675
Toimintatuotot yhteensä	14 237	23 862	25 741	119 318

Liitetieto 7

VEROTULOJEN ERITTELY (1000€)

	Kunta	
	2023	2022
Kunnan tulovero	30 783	64 909
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 379	5 010
Kiinteistövero	6 698	6 452
Verotulot yhteensä	40 861	76 371

Liitetieto 8

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY (1000€)

	Kunta	
	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman valtionosuuden tasausta)	5 870	36 959
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	5 598	9 196
Opetus- ja kulttuurit. rah.lain mukaiset valtionos.	-2 663	-2 721
Verotulomenetysten korvaus	3 116	10 372
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	11 921	53 806

Liitetieto 9

PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY (1000€)

	Kunta	
	2023	2022
(ml. sisäiset erät)		
Asiakaspalvelujen ostot	559	47 293
Muiden palvelujen ostot	16 018	27 731
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	16 576	75 024

SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEISTA

Poistonalaisten hyödykkeiden poistot on määritelty poistosuunnitelman ja arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Hankintamenoiltaan alle 10 000 euron suuruiset hankinnat on kirjattu käyttömenoiksi tai poistettu sumu-poistoina.

HEINOLAN KAUPUNGIN POISTOSUUNNITELMA alkaen
1.1.2013

 KV 27.8.2012
POISTOTAPA

	Poistoaika, vuosia	Tasa	Meno- jäännös
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	5	20,00 %	
Kehittämismenot	3	33,33 %	
Liikearvo	5	20,00 %	
Muut pitkäaikaiset menot			
Atk-ohjelmat	3	33,33 %	
Muut	3	33,33 %	
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	ei poisteta		
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	40	2,50 %	
Terveyskeskus-sairaala	30	3,33 %	
Tehdas- ja tuotantorakennukset	30	3,33 %	
Talousrakennukset	20	5,00 %	
Vapaa-ajan rakennukset	30	3,33 %	
Asuinrakennukset	40	2,50 %	
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot			15,00 %
Sillat, laiturit ja uimalat			10,00 %
Muut maa- ja vesirakenteet			15,00 %
Vedenjakeluverkosto			7,00 %
Viemäriverkko			7,00 %
Sähköjohdot ulkovalaistuslaitteet			20,00 %
Vesihuoltolaitoksen laitoskoneet ja laitteet			20,00 %
Liikenteen ohjauslaitteet			25,00 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet			25,00 %
Koneet ja kalusto			
Rautaiset alukset	15	6,67 %	
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8	12,50 %	
Muut kuljetusvälineet	7	14,29 %	
Muut liikkuvat työkoneet	5	20,00 %	
Muut raskaat koneet	10	10,00 %	
Muut kevyet koneet	5	20,00 %	
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5	20,00 %	
Atk-laitteet	3	33,33 %	
Muut laitteet ja kalusteet	3	33,33 %	
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	käytön mukaan		
Taide- ja arvoesineet	ei poisteta		
Keskeneräiset hankinnat	ei poisteta		
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	ei poisteta		

Liitetieto 12

PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET

	Kunta		Konserni	
	2023	2022	2023	2022
Entisen saha-alueen ympäristövastuu 1.1.	150 000	150 000	150 000	150 000
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0	0	0
Ympäristövastuu 31.12.	150 000	150 000	150 000	150 000
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 1.1.			0	954 855
Lisäykset tilikaudella			0	329 071
Vähennykset tilikaudella			0	-70 026
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 31.12.			0	1 213 900
Palkkaharmonisaatio 1.1.			0	0
Lisäykset tilikaudella			0	1 905 878
Vähennykset tilikaudella			0	0
Palkkaharmonisaatio 31.12.			0	1 905 878
Muut pakolliset varaukset 1.1.			148 141	194 639
Lisäykset tilikaudella			0	0
Vähennykset tilikaudella			-1 253	-46 498
Muut pakolliset varaukset 31.12.			146 888	148 141
Pakolliset varaukset 31.12.	150 000	150 000	296 888	3 417 919

Liitetieto 13

**PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN
MYYNTIVOITOT JA -TAPPIOT**

	Kunta		Konserni	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	829 437,19	1 081 579,73	829 437	1 081 580
Rakennusten myyntivoitot	51 432,26	0,00	51 432	5 633
Muut myyntivoitot	75 827,41	46 207,58	81 286	84 753
Satunnaiset tuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot				
Rakennusten myyntivoitot				
Muut myyntivoitot				
Myyntivoitot yhteensä	956 696,86	1 127 787,31	962 155	1 171 966
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	0,00	2 202,46	0	2 202
Rakennusten myyntitappiot				
Muut myyntitappiot	0,00	8 408,40	0	8 408
Satunnaiset kulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot				
Rakennusten myyntitappiot				
Muut myyntitappiot			0	366
Myyntitappiot yhteensä	0,00	10 610,86	0	10 977

Liitetieto 14

**SATUNNAISTEN TUOTTOJEN JA KULUJEN
ERITTELY**

	Kunta 2023	2022	Konserni 2023	2022
Satunnaiset tuotot				
Myyntivoitot	0,00	0,00	0	0
Muut satunnaiset tuotot	0,00	0,00	0	1
Satunnaiset tuotot yhteensä	0,00	0,00	0	1
Satunnaiset kulut				
Myyntitappiot	0,00	0,00	0	366
Muut satunnaiset kulut	0,00	0,00	5 410	32 914
Satunnaiset kulut yhteensä	0,00	0,00	5 410	33 280

Liitetieto 15

OSINKOTUOTTOJEN ERITTELY

	Kunta 2023	2022
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	0,00	0,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä		
PHP Holding Oy	270 000,00	540 000,00
Kuntarahoitus Oy	99 149,76	59 031,36
Suur-Savon Sähkö Oy	35 000,00	35 000,00
Evli sijoitusrahastot	115 928,94	143 657,80
Muut	18 276,60	19 510,28
Osinkotuotot muista yhteisöistä	538 355,30	797 199,44

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 19

AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet						
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskenkäydyt hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	111 888	298 477	22 813 197	95 166 641	38 932 264	2 281 111	310 629	206 925	159 710 767
Lisäykset	0	559 578	29 281	1 238 714	8 002 098	1 002 748		1 251 453	11 524 294
Rahoitusosuudet				-220 000	-123 436				-343 436
Vähennykset			-157 522	-4 824 251					-4 981 773
Siirrot erien välillä				153 202		0		-153 202	0
Tilikauden poisto	-99 928	-210 049		-3 090 187	-4 829 969	-1 003 000			-8 923 156
Arvonlennukset				-1 172 801	-351		-85 162		-1 258 314
Poistamaton hankintameno 31.12.	11 960	648 006	22 684 956	87 251 318	41 980 606	2 280 859	225 467	1 305 176	155 728 382
Arvonkorotukset									
Kirjanpitoarvo 31.12.	11 960	648 006	22 684 956	87 251 318	41 980 606	2 280 859	225 467	1 305 176	155 728 382
Lisäpoistojen osuus poistoista		-4 812		-11 890	-333 908				-345 798

MAA- JA VESIALUEET

ERITTELY

	Kunta		Konserni	
	2023	2022	2023	2022
Kiinteistöjen liittymismaksut	149 619	136 951	542 755	579 042
Muut maa- ja vesialueet	22 535 338	22 676 246	23 772 790	23 983 032
Maa- ja vesialueet yhteensä	22 684 957	22 813 197	24 315 545	24 562 074

PIENI KAUPUNKI, ISO ELÄMÄ Heinola

SIJOITUKSET Pysyvien vastaavien sijoitukset	Osakkeet ja osuudet					Jvk-,muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet Osakkuus- yhteisöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset kunta- yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä	
Hankintameno 1.1.	8 466 785	245 049	1 421 728	1 013 490	11 147 052	1 763 354	128 832	1 411 860	3 304 046	
Lisäykset	0	761 877		8 295	770 172			260 039	260 039	
Vähennykset		0		-50 000	-50 000	-44 643			-44 643	
Siirrot erien välillä	0	0			0				0	
Hankintameno 31.12.	8 466 785	1 006 926	1 421 728	971 785	11 867 224	1 718 711	128 832	1 671 899	3 519 442	
Arvonlennukset		-7 568		-11 250	-18 818				0	
Arvonkorotukset					0				0	
Kirjanpitoarvo 31.12.	8 466 785	999 358	1 421 728	960 535	11 848 406	1 718 711	128 832	1 671 899	3 519 442	
KUNTAYHTYMÄOSUUKSIEN ARVON MUUTOKSET	Tase-arvo 1.1.23	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tase-arvo 31.12.23	Kunnan osuus kuntayhtymän peruspää- omasta	Ero				
Koulutuskeskus Salpaus-ky	1 397 434,16	0,00	0,00	1 397 434,16	3 943 164,42	2 545 730,26				
Päijät-Hämeen Liitto	24 293,95	0,00	0,00	24 293,95	19 349,22	-4 944,73				

Liitetieto 20–22

**HEINOLAN KAUPUNGIN OMISTUS
MUISSA YHTEISÖISSÄ 31.12.2023**

Kuntakonsernin suhteellinen osuus (1000 €)

	Koti- paikka	Kaupungin omistus (%)	Omasta po:sta	Vieraasta po:sta	Tilikauden voitosta/ tappiosta
TYTÄRYHTEISÖT					
Heinolan Vuokra-asunnot Oy	Heinola	100,00	4 973	12 185	0
Heinolan Työvalmennuskeskus Oy	Heinola	100,00	14	62	0
Kiinteistö Oy Heinolan Tietokeskus	Heinola	65,05	1 450	27	-13
Kiinteistö Oy Marjatie 13	Heinola	98,18	28	116	0
Kiinteistö Oy Mustikkatie 2	Heinola	99,07	51	121	0
OSAKKUUSYHTEISÖT					
Asunto Oy Heinolan Puumera	Heinola	25,35	486	320	0
Asunto Oy Vanhatie 4	Heinola	35,25	59	1	2
Kiinteistö Oy Heinolan Torikatu 8	Heinola	42,91	956	18	-9
KUNTAYHTYMÄT					
Koulutuskeskus Salpaus-kuntayh- tymä	Lahti	9,58	9 279	952	205
Päijät-Hämeen liitto	Lahti	9,05	127	60	-13

SAAMISET TYTÄRYHTEISÖILTÄ, KUNTAYHTYMILTÄ JA OSAKKUUSYHTEISÖILTÄ

**SAAMISTEN
ERITTELY**

2023

2022

**Pitkäaikaiset
saamiset**

Saamiset tytäryhteisöiltä

Muut saamiset

2 486,00

1 952,00

Lyhytaikaiset saamiset

Saamiset tytäryhteisöiltä

Myyntisaamiset

39 731,78

122 996,47

Lainasaamiset

0,00

0,00

Siirtosaamiset

53 101,64

0,00

Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä

Myyntisaamiset

0,00

564 201,67

Siirtosaamiset

9 493,12

329 313,74

Saamiset osakkuusyhteisöiltä

Myyntisaamiset

0,00

522,29

Siirtosaamiset

765,75

0,00

Saamiset yhteensä

105 578,29

1 018 986,17

Liitetieto 24

SIIRTOSAAMISET**Lyhytaikaiset siirtosaamiset**

	Kunta 2023	2022	Konserni 2023	2022
Siirtyvät korot	139 333,01		139 333	0
Ennakkomenot	196 742,51	170 138,42	200 939	176 897
Uudessa järjestelmässä tehdyt v.2023 myyntilaskut	1 211 518,53		1 157 508	0
Kelan korvaus työterveydenhuoltoon	103 683,69	199 012,46	119 489	339 043
Avustus joukkoliikenteen tukemiseen	203 229,54	268 759,71	203 230	268 760
Koulutuskorvaus työllisyysrahastolta	11 251,90	16 244,37	13 209	35 506
ELY-keskus, palkkatuet	144 700,38	110 460,13	144 700	110 460
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	10 881,00		10 881	0
Mäyrämäki II luonnonsuojelualue, korvaus ELY-keskukselta	233 847,00		233 847	0
Parkourpuisto-hanke, avustus	25 000,00		25 000	0
Ulkoilureittien ja oheispalvelujen perusparannushanke, avustus	69 000,00		69 000	0
Turvalliset arkireitit ikäihmisille-hanke, avustus	29 436,28		29 436	0
Muut valtionosuussaamiset/EU- ym. tuet ja avustukset		1 540 466,80	19 754	1 557 083
PHHYKY, lopullinen maksuosuus		314 137,00	0	187 636
Keva/Verohallinto kuel-, vael- ym. maksut	31 484,51	202 927,94	31 485	215 949
Palkkaharmonisaatio			0	1 905 878
Muut siirtosaamiset	36 842,95	270 711,64	49 373	1 342 855
Siirtosaamiset yhteensä	2 446 951,30	3 092 858,47	2 447 183	6 140 066

Liitetieto 25

OMAN PÄÄOMAN ERITTELY	Kunta		Konserni (1000 €)	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 01.01.	89 492 847,89	89 492 847,89	89 493	89 493
Avaavan taseen muutos 1.1.				
Hyvinvointialueelle siirtynyt omaisuus	-262 401,07	0,00	-262	0
Kuntayhtymäosuudet	-6 080 282,14	0,00	-6 080	0
Osakkeet	-3 900,00	0,00	-4	0
Lomapalkkavelka	3 502 104,18	0,00	3 502	0
Peruspääoma 01.01.	86 648 368,86	89 492 847,89	86 648	89 493
Peruspääoman lisäykset tilikaudella			0	0
Peruspääoman vähennykset tilikaudella			0	0
Peruspääoma 31.12.	86 648 368,86	89 492 847,89	86 648	89 493
Arvonkorotusrahasto 01.01.			61	99
Arvonkorotusten lisäykset tilikaudella			0	0
Arvonkorotusten vähennykset tilikaudella			-38	-38
Arvonkorotusrahasto 31.12.			23	61
Muut omat rahastot				
Heinolan energiarahaston pääoma 01.01.	15 137 317,25	15 137 317,25	15 137	15 137
Siirrot rahastoon tilikaudella	0,00	0,00	0	0
Siirrot rahastosta tilikaudella	0,00	0,00	0	0
Heinolan energiarahaston pääoma 31.12.	15 137 317,25	15 137 317,25	15 137	15 137
Muut omat rahastot 01.01.			2	2
Avaavan taseen muutos 1.1.				
Eteva siirto hyvinvointialueelle			-2	0
Muut omat rahastot 01.01.			0	2
Siirrot rahastoihin tilikaudella			0	0
Siirrot rahastoista tilikaudella			0	0
Muut omat rahastot 31.12.			0	2
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 01.01.	34 208 085,35	33 483 010,94	60 637	58 944
Avaavan taseen muutos 1.1.				
Eteva siirto hyvinvointialueelle			173	0
PHHyky siirto hyvinvointialueelle			-283	0
P-H Liitto siirto hyvinvointialueelle (pelastustoimi)			-107	0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 01.01.			60 421	58 944
Maankäyttösopimuksen v.2015 oikaisu	144 608,00	0,00	145	0
PHHyky ensihoidon jäsenkuntalaskutuksen v.2017-2019 oikaisu	0,00	854 110,00	0	0
PHHyky potilasvahinkovakuutusvaraus	0,00	-776 365,00	0	0
Hlöstön kulttuuri- ja liikuntasetelit v.2021 oikaisu	0,00	316 500,00	0	317
Alv-korjaukset v.2019-2021	0,00	49 488,01	0	49
Lomapalkkavarauksen v.2021 oikaisu	0,00	139 865,67	0	140
Sv-päivärahatilin v.2021 oikaisu	0,00	39 996,35	0	40
Murskevaraston oikaisu	0,00	51 635,53	0	52
OP jäsenosuuspääoma	0,00	100,00	0	0
Kuntayhtymät, oikaisut ed.tilikausien yli-/alijäämään			0	38
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	34 352 693,35	34 158 341,50	60 565	59 580
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	281 389,92	49 743,85	5 108	1 057
Oma pääoma yhteensä	136 419 769,38	138 838 250,49	167 481	165 330

Liitetieto 27

PITKÄAIKAISET VELAT**Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden****tai pidemmän ajan kuluttua:**

	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	37 980 500,00	34 400 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	37 980 500,00	34 400 000,00

Liitetieto 29

PAKOLLISET VARAUKSET

	Kunta 2023	2022	Konserni 2023	2022
Varaus ent. Helsingin kaupungin saha-alueen kunnostamiseksi	150 000,00	150 000,00	150 000	150 000
Potilasvahinkovakuutusmaksuvas- tuu			0	1 213 900
Palkkaharmonisaatio			0	1 905 878
Muut pakolliset varaukset			146 888	148 141
Pakolliset varaukset yhteensä	150 000,00	150 000,00	296 888	3 417 919

Liitetieto 30

VIERAS PÄÄOMA**Lyhytaikainen vieras pääoma**

	2023	2022
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	398,41	0,00
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	7 871,00	532 728,79
Velat osakkuusyhteisöille		
Ostovelat	196,65	0,00
Vieras pääoma yhteensä	8 466,06	532 728,79

Liitetieto 33

SIIRTOVELAT

	Kunta 2023	2022	Konserni 2023	2022
Pitkäaikaiset siirtovelat				
Maankäyttösopimusten korvaukset	0,00	144 608,00	0	144 608
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 698 130,46	7 346 751,68	4 190 493	13 091 012
Korkojaksotus	302 801,41	201 226,84	373 578	247 718
Kailas-talon rakennusurakka	26 600,00	99 645,20	26 600	99 645
Tuloennakot	0,00	0,00	173 294	113 266
Muut siirtovelat	121 510,12	390 262,28	181 950	871 097
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	4 149 041,99	8 037 886,00	4 945 916	14 422 738
Siirtovelat yhteensä	4 149 041,99	8 182 494,00	4 945 916	14 567 346

VAKUUKSET JA VASTUUSITOUMUKSET**Velkojen vakuudet**

	Kunta 2023	2022	Konserni 2023	2022
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta			0	263 822
Vakuudeksi annetut kiinnitykset			0	405 475
Lainat julkisyhteisöiltä			1 547 658	1 754 248
Vakuudeksi annetut kiinnitykset			26 799 798	26 698 886
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä tontin vuokraoikeuteen				

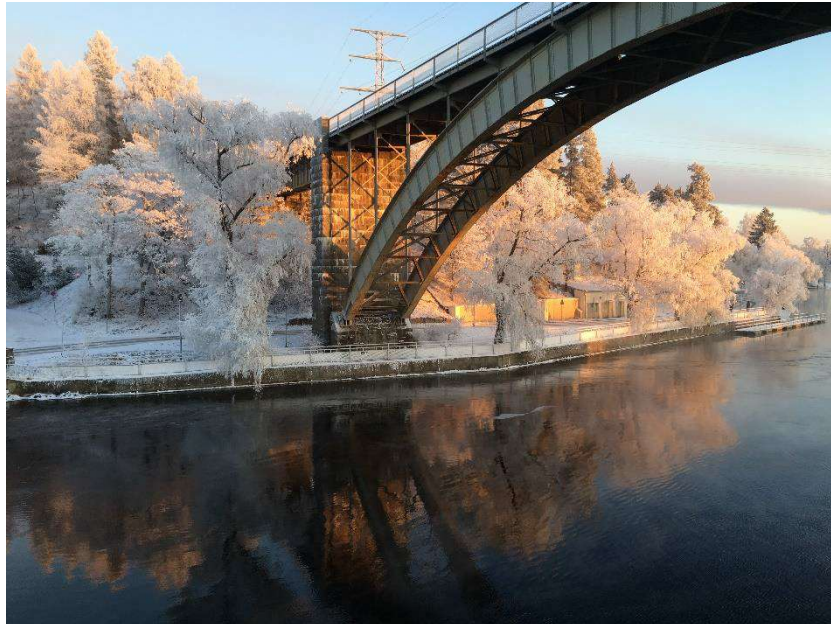
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta			0	39 777
Vakuudeksi annetut kiinnitykset			0	115 762
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	0,00	0,00	26 799 798	27 205 047

Muut vakuudet

	Kunta		Konserni	
	2023	2023	2023	2022
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset			0	0
Vuokravakuudet			0	0
Rakennus- ja takuuajan vakuudet			0	0
Muut omasta puolesta annetut vakuudet			0	0
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Vuokravakuudet	0,00	70 000,96	0	70 001
Muut vakuudet yhteensä	0,00	70 000,96	0	70 001

Liitetieto 38**Vuokravastuut**

	Kunta		Konserni	
	2023	2022	2023	2022
Toimitilojen vuokravastuut yhteensä	372 603,19	3 855 762,53	372 603	36 488
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	227 230,35	1 860 220,52	227 230	5 378 880
Koneiden ja laitteiden ym. vuokravastuut yhteensä	2 503 303,42	2 497 459,18	2 755 392	3 781 017
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 092 642,19	1 023 617,61	1 206 413	2 152 780
				40 269
Vuokravastuut yhteensä	2 875 906,61	6 353 221,71	3 127 996	544

Liitetieto 39

Vastuusitoumukset	Alkuperäinen pääoma	Kunta		Konserni	
		2023	2022	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta					
Heinolan Vuokra-asunnot Oy POP	757 890,00	101 052,00	151 578,00		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy POP	1 400 000,00	610 256,32	682 051,20		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy Kuntarahoitus*	1 300 000,00	808 110,00	878 380,00		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Läpiänkatu 7 Kuntarahoitus	150 000,00	139 320,00	140 910,00		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Marjatie 1 Danske Bank*	2 500 000,00	2 033 898,21	2 118 643,99		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Marjatie 3 Kuntarahoitus*	2 200 000,00	1 767 865,00	1 846 435,00		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Marjatie 9 OP Yrityspankki	584 000,00	466 032,00	484 720,00		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy Kuntarahoitus*	1 000 000,00	766 669,00	833 335,00		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Kuntarahoitus*	1 000 000,00	950 000,00	1 000 000,00		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/osakehuoneistot (Valtiovastuu- konttori täytetakuukset)	42 755,00	2 784,61	5 521,06		
KOY Marjatie 13	408 000,00	98 482,66	126 620,60		
KOY Mustikkatie 2	385 000,00	92 930,86	119 482,60		
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yht.puolesta yhteensä	11 727 645,00	7 837 400,66	8 387 677,45		
Takaukset muiden puolesta					
Eteva Kuntayhtymän antamat takaukset	25 608,00			0	15 472
Koulutuskeskus Salpauksen antamat takaukset				82 916	73 741
Takaukset yhteensä	11 753 253,00	7 837 400,66	8 387 677,45	82 916	89 213

*Lainavastuista 6,7M€ on myönnetty kuntalain 129§:n voimaantulon jälkeen (v.2015). Takaukset on annettu Heinolan Vuokra-asunnot Oy:lle, joka on kaupungin 100%:sti omistama yhtiö. Yhtiön tehtävänä on tarjota kohtuuhintaisia asuntoja kaupungin asukkaille, tämä on yksi kunnan tehtävistä. Takauksien määrän ei katsota oleellisesti vaarantavan kunnan kykyä vastata sille laissa määrätystä tehtävistä.

Liitetieto 40**Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista**

	2023	2022
Osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	150 411 680	138 875 421
Osuus Kuntien takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista	0	0
Mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	119 731	80 309

**Liite-
tieto
41****Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt**

	Kunta	Konserni		
	2023	2022	2023	2022
Sopimusvastuut				
Maankäyttö- ja rakennuslainojen aiheuttavat velvoitteet	1 379 412,11	1 371 912,11	1 379 412	1 371 912
Ympäristöluvat	10 000,00	10 000,00	10 000	10 000
Sopimuksiin sisältyvät palautusvastuut			0	173 650
Muut sopimusvastuut	15 480,00	0,00	52 858	34 766 386
Sopimusvastuut yhteensä	1 404 892,11	1 381 912,11	1 442 270	36 321 947
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset				
Koronvaihtosopimus/Kuntarahoitus Oyj Sopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Sopimuksella vaihtuva korko on vaihdettu kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyi 07.09.2023.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	920 000,00	0	920 000
Käypä arvo (rahoituslaitoksen ilmoituksen mukaan)	0,00	8 334,93	0	8 335
Koronvaihtosopimukset (Kuntayhtymät)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo			766 484	19 857 662
Käypä arvo (rahoituslaitoksen ilmoituksen mukaan)			1 693	1 405 302
Valuuttatermiinit			239 526	239 526
Arvonlisäveron palautusvastuu	12 690 742,11	14 667 599,37	13 483 389	15 723 762
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu			117 943	117 943
Muut vastuut			0	0

**PYSYVIEN VASTAAVIEN
LAINASAAMISET**

LAINAN SAAJA	ALKUPERÄINEN LAINAMÄÄRÄ	LAINAA 01.01.2023	VUODEN AIKANA			LAINAA 31.12.2023
			KORKO	UUSIA LAINOJA	LYHENNYKSET	
Lainasaamiset kuntayhtymiltä Koulutuskeskus Salpaus-kuntayhtymä	128 831,95	128 831,95	0,00			128 831,95
Lainasaamiset tytäryhteisöiltä						
Hlan Vuokra-asunnot Oy	2 124 292,26	1 763 354,22	043,91	0,00	44 642,86	1 718 711,36
Tytäryhteisöt yhteensä	2 124 292,26	1 763 354,22	043,91	0,00	44 642,86	1 718 711,36
Lainasaamiset muilta						
Lahden Ammattikorkeakoulu Oy (pää-omalaina)	1 411 860,17	1 411 860,17	0,00			1 411 860,17
Muut yhteensä	1 411 860,17	1 411 860,17	0,00	0,00	0,00	1 411 860,17
LAINASAAMISET YHTEENSÄ	3 664 984,38	3 304 046,34	35 043,91	0,00	44 642,86	3 259 403,48

HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

HENKILÖSTÖKULUT

	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	33 750 712	59 921 401
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	44 547	0
Henkilöstökulut yhteensä	33 795 259	59 921 401

HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ TOIMIALOITTAIN

Kaupungin palveluksessa oli 31.12.2022 tilanteessa 1267 työntekijää ja työllistettyjä näistä oli 52

31.12.	2023	2022	Muutos
Vakinaiset	527	1 021	-494
Työllistetyt	48	52	-4
Muut määräaikaiset	120	194	-74
Yhteensä	695	1 267	-572

Toimiala	Henkilöstömäärä		
	31.12.2023	31.12.2022	Muutos
Yhteiset palvelut	36	38	-2
Elinvoima	90	91	-1
Hyvinvointi	412	416	-4
Lupa ja valvonta	14	15	-1
Sosiaali- ja terveys	0	522	-522
Tekniikka	143	185	-42
Yhteensä	695	1 267	-572

LUOTTAMUSHENKILÖIDEN PALKKIOISTA PERITYT JA TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT

	2023	2022
KOK	8 909	9 095
KESK	2 047	1 908
VAS	1 052	1 012
KD	2 282	2 437
SDP	9 073	9 511
VIHR	45	
PAHE	1 687	1 758
PS	4 145	3 705
Yhteensä	29 240	29 426

TILINTARKASTUSPALKKIOT

	2023	2022
Tilintarkastuspalkkiot	38.344	29 508
Lautakunnan tehtävät ja muut palkkiot	17 171	25 722
Yhteensä	55 515	55 230

TIEDOT KUNNAN JA SEN INTRESSITAHOIHIIN KUULUVIEN VÄLISISTÄ LIIKETOIMISTA

Kaupunki on antanut 100 %:sti omistamalleen tytäryhtiö Heinolan vuokra-asunnot Oy:lle rahalainoja, joiden yhteissumma on yhteensä n. 2,1 milj. euroa. Lainoista 31.12.2023 avoimena on noin 1,7 milj. euroa. Lainoista peritään 2 %:n kiinteää korkoa. Kaupungin 100 %:sti omistamalta tytäryhtiö Heinolan vuokra-asunnot Oy:ltä on ostettu palveluita v. 2023 yhteensä 26 t eurolla.

Muita intressitahoja (ja kuntakonserniin kuuluvia) ovat kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenkuntana. Näitä ovat Koulutuskeskus Salpaus (ostot n. 57 t eur) ja Päijät-Hämeen liitto (ostot n. 247 t eur). Lisäksi kaupunki on ostanut palveluita Työterveys Wellamolta 248 t eurolla.

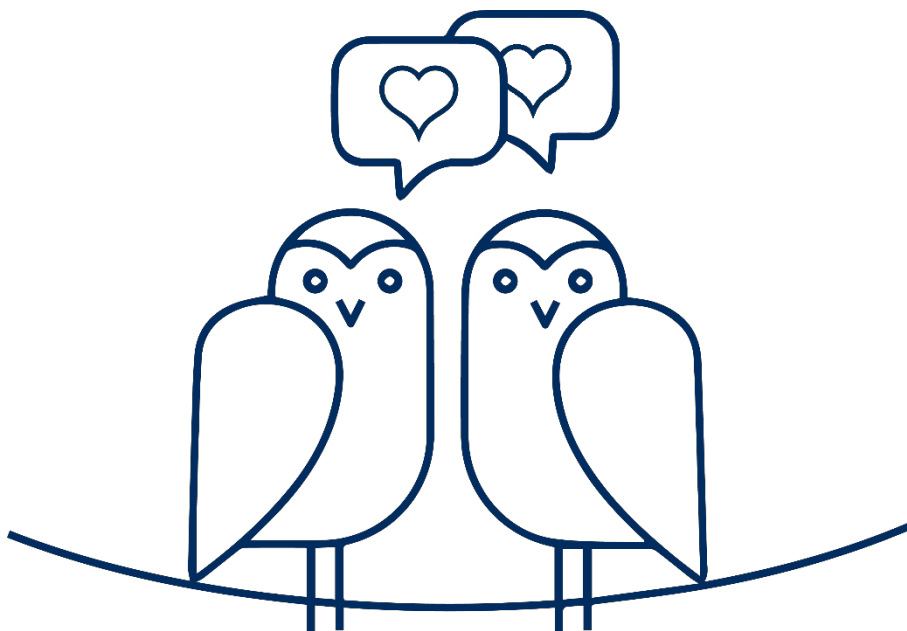
Kaupunginjohtajan kanssa on tehty vuonna 2018 kuntalain mukainen johtajasopimus (valtuusto 23.4.2018 §12). Sopimuksessa todetaan seuraavaa; mikäli kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja yhdessä toteavat, että kaupunginjohtaja ei nauti poliittisen johdon luottamusta, kaupunginjohtaja sitoutuu irtisanoutumaan 12 kuukauden palkkaa vastaavaa erakorvausta vastaan, kun virkasuhde on kestänyt alle 8 vuotta. Mikäli virkasuhde on kestänyt 8 v tai enemmän, erakorvaus on 18 kk palkkaa vastaava.

Erokorvaus sisältää irtisanomisajan palkan ilman työveloitetta.

Kaupungilla on käytössä konsernitili, johon on liitetty Heinolan vuokra-asunnot Oy. Tili sisältää Heinolan vuokra-asuntojen osalta 2 milj. euron limiitin. Limiitistä ei peritä yhtiöltä palkkiota.

Kaupungilla on voimassa olevia takauksia Heinolan vuokra-asunnot Oy lainoihin, joiden yhteissumma tilinpäätöshetkellä on noin 7,6 milj. eur. Alkuperäinen takauksien kokonaissumma on ollut n. 10,9 milj. eur. Lainavastuista 8,0 M€ on myönnetty kuntalain 129§:n voimaantumisen jälkeen (v. 2015). Lisäksi takauksia on annettu Koy Marjatie 13 yht. 408 t eur (jäljellä noin 98 t eur.) ja Koy Mustikkatie 2 yht. 385 t (jäljellä noin 93 t eur.).

Kaupunki on myöntänyt väliaikaista korotonta rahoitusta yhdistyksille rahoittajan myönteistä rahoituspäätöstä vastaan. Väliaikaisen rahoituksen myöntämisestä on päätetty hallintosäännössä myönnetyn toimivallan ja määrärahojen puitteissa. Rahoitukset eivät ole olleet merkittäviä ja suuremmissa summissa on väliaikaisen rahoituksen ehtona ollut lisätakaus.

6 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

Laadintaperiaatteet / Kesäteatteritoiminta

Kilpailulaki 30 d § on tullut voimaan 1.1.2020. Jos kunta tai kuntayhtymä taikka niiden määräysvaltaan kuuluva yksikkö harjoittaa kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa, on siitä pidettävä erillistä kirjanpitoa. Tilinpäätöksen yhteydessä tulee kuvata kustannuslaskennan perusteet ja esittää eriytetty tuloslaskelma. Jos liikevaihto on alle 40.000 €/vuosi, ei eriyttämismvelvollisuutta ole.

Kesäteatteritoiminnan tuloihin sisältyy lipunmyyntitulot, sekä väliaikatarjoilu. Toimintaa seurataan omalla kustannuspaikalla ja lisäksi väliaikatarjoilun menoja ja tuloja seurataan omalla toiminnolla. Väliaikatarjoilun osuus tuloista oli n. 75 t €.

KESÄTEATTERIESITYS TULOSLASKELMA

	2022	2022
LIIKEVAIHTO		
Liikevaihto (ulk.)	663 357,72	695 089,31
Liikevaihto (sis.)	10 558,00	11 703,00
LIIKEVAIHTO	673 915,72	706 792,31
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	24 574,89	8 224,95
MATERIAALIT JA PALVELUT		
Aineet,tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-94 940,93	-58 565,87
Palvelujen ostot	-71 385,15	-82 995,63
	-166 326,08	-141 561,50
HENKILÖSTÖKULUT		
Palkat ja palkkiot	-331 080,44	-301 971,25
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-55 238,24	-50 009,81
Muut henkilösivukulut	-12 995,77	-10 267,45
	-399 314,45	-362 248,51
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
	0,00	0,00
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-107 886,72	-108 692,46
LIIKEYLIJÄÄMÄ(+)/-ALIJÄÄMÄ(-)	24 963,36	102 514,79
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
	0,00	0,00
TILIKAUDEN YLI-(+)/ALIJÄÄMÄ(-)	24 963,36	102 514,79

Laadintaperiaatteet / vesilaitos

Vesilaitoksella tarkoitetaan puhtaan veden jakelusta ja jätevesien viemäröinnistä vastaavaa osaa vesihuoltolaitoksesta. Vesihuoltolaitos vastaa vesilaitostoiminnan lisäksi määrättyllä alueella hulevesien eli sade- ja suotovesien pois johtamisesta.

Vesilaitos on eriytetty 1.1.2015 alkaen muusta kaupungin toiminnasta kirjanpidollisesti. Valtuusto on 25.1.2016 § 8 päättänyt Vesilaitoksen kirjanpidollisesta eriyttämisestä ja avaavan taseen muodostamisesta. Vuonna 2016 tehty päätös huleveden osalta ei ole kuitenkaan noudattanut annettua Kirjanpitolautakunnan ohjeistusta. Vesilaitoksen avaava tase on oikaistu valtuustossa 15.05.2023 § 22 vastaamaan Kirjanpitolautakunnan ohjeistusta.

Vesilaitoksen liittymismaksut ovat palautus- ja siirtokelpoisia ja ne on käsitelty pitkäaikaisessa vieraassa pääomassa.

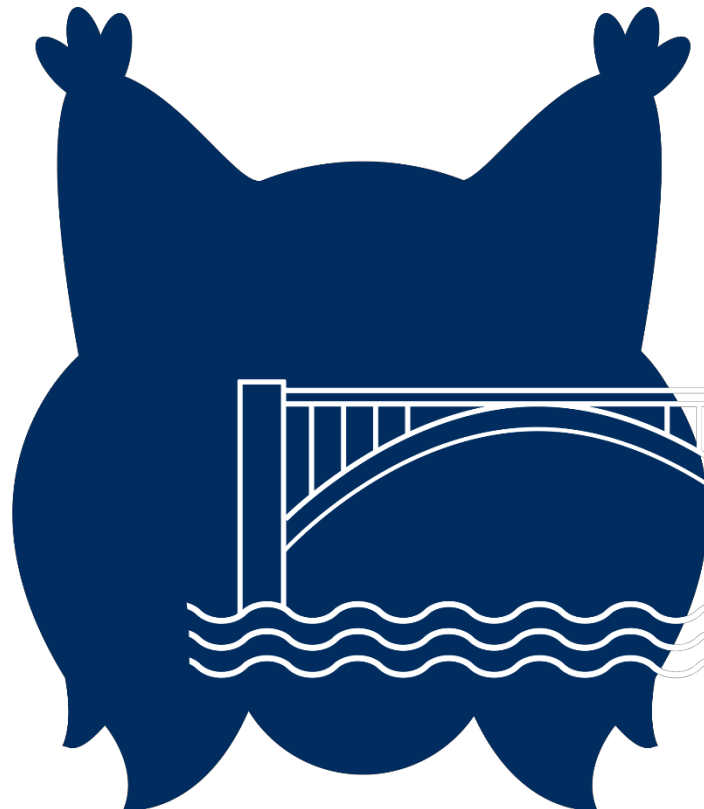
Heinolan vesilaitoksen tuloslaskelma

	2023	2022
LIIKEVAIHTO	3 807 739,91	3 696 919,83
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	77 919,39	554 648,42
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	207 041,29	205 584,76
 MATERIAALIT JA PALVELUT		
Aineet,tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-879 871,70	-887 109,62
Palvelujen ostot	-788 831,03	-977 168,85
	-1 668 702,73	-1 864 278,47
 HENKILÖSTÖKULUT		
Palkat ja palkkiot	-550 536,58	-569 215,00
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-207 970,66	-145 423,45
Muut henkilösivukulut	-21 149,99	-21 579,24
	-779 657,23	-736 217,69
 POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 981 624,76	-1 898 158,56
 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-277 850,19	-149 367,74
 LIIKEYLIJÄÄMÄ(+)/LIIKEALIJÄÄMÄ(-)	-615 134,32	-190 869,45
 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Muut rahoitustuotot	10 696,81	1 983,44
Korvaus peruspääomasta	-608 756,00	-646 766,00
Muut rahoituskulut	0,00	-637,70
	-598 059,19	-645 420,26
 TILIKAUDEN YLI-(+)/ALIJÄÄMÄ(-)	-1 213 193,51	-836 289,71

Heinolan vesilaitoksen rahoituslaskelma

	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
LIIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-615 134,32	-190 869,45
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	1 981 624,76	1 898 158,56
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-598 059,19	-645 420,26
	768 431,25	1 061 868,85
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-3 100 167,77	-4 112 513,70
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00
	-3 100 167,77	-4 112 513,70
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 331 736,52	-3 050 644,85
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
OMAN PÄÄOMAN MUUTOS	0,00	0,00
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
Vaihto-omaisuuden muutos	4 789,08	-27 013,60
Saamisten muutos muilta	-82 416,92	278 181,00
Korottomien velkojen muutos	2 409 364,36	2 799 477,45
	2 331 736,52	3 050 644,85
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	2 331 736,52	3 050 644,85
RAHAVAROJEN MUUTOS	0,00	0,00

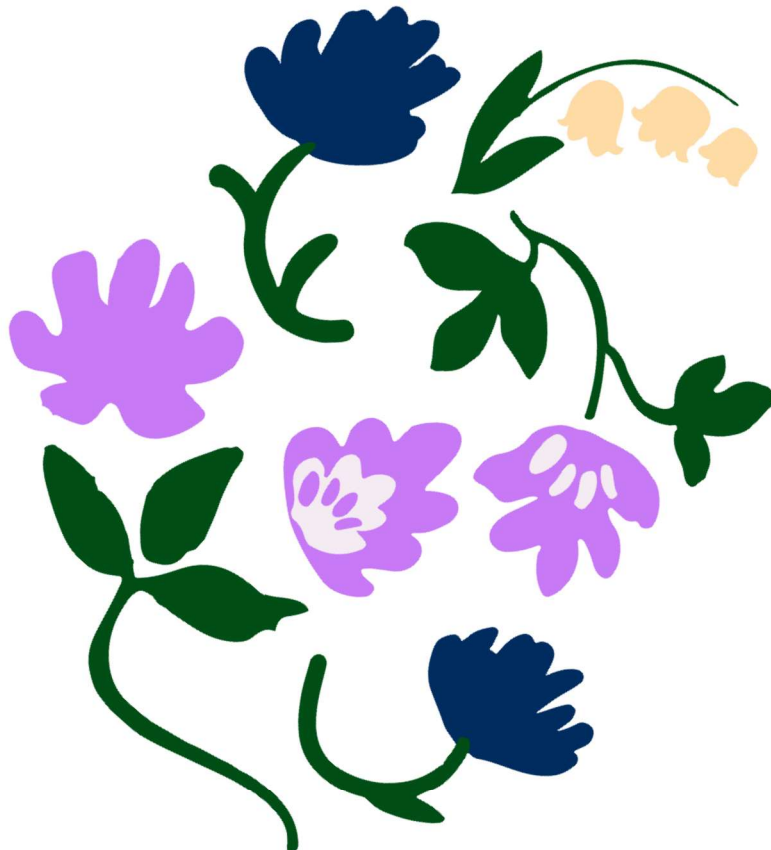

Heinolan vesilaitoksen tase

VASTAAVA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
RAKENNUKSET	10 043 985,28	9 399 267,79
KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	19 960 572,00	19 484 643,20
KONEET JA KALUSTO	0,00	2 103,28
AINEELLISET HYÖDYKKEET	30 004 557,28	28 886 014,27
PYSYVÄT VASTAAVAT	30 004 557,28	28 886 014,27
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS		
VALMIIT TUOTTEET/TAVARAT	111 576,14	116 365,22
VAIHTO-OMAISUUS	111 576,14	116 365,22
SAAMISET		
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
MYYNTISAAMISET	204 567,16	1 132 543,30
MUUT SAAMISET	0,00	12 366,03
SIIRTOSAAMISET	1 022 759,09	0,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET	1 227 326,25	1 144 909,33
SAAMISET	1 227 326,25	1 144 909,33
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 338 902,39	1 261 274,55
VASTAAVA	31 343 459,67	30 147 288,82
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	10 145 927,76	10 145 927,76
ED.TILIKAUSIEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 019 170,03	2 855 459,74
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 213 193,51	-836 289,71
OMA PÄÄOMA	10 951 904,28	12 165 097,79
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
MUUT PITKÄAIKAISET VELAT	2 554 180,06	2 449 633,98
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	2 554 180,06	2 449 633,98
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
OSTOVELAT	452 991,94	692 967,89
MUUT LYHYTAIKAISET VELAT	17 261 753,20	14 726 280,46
SIIRTOVELAT	122 630,19	113 308,70
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	17 837 375,33	15 532 557,05
VIERAS PÄÄOMA	20 391 555,39	17 982 191,03
VASTATTAVAA	31 343 459,67	30 147 288,82

Heinolan vesilaitoksen talousarviovertailu

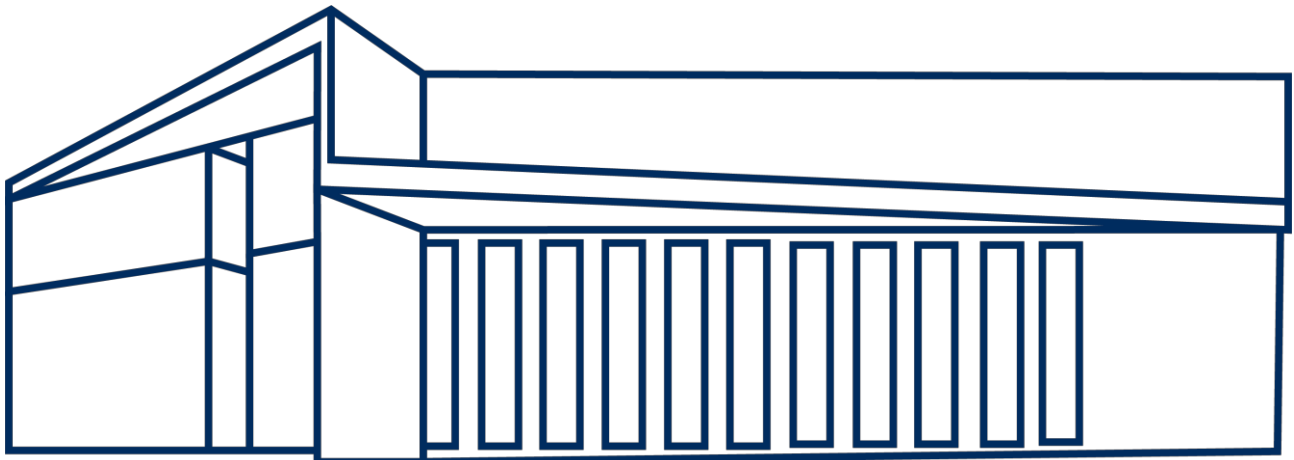
	TP 2022 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama	Tot%
MYYNTITUOTOT	3 697	4 306 400	0	4 306 400	3 807 739,91	498 660,09	88,4
TUET JA AVUSTUKSET	2	0	0	0	0,00	0,00	0,0
VUOKRATUOTOT	202	204 600	0	204 600	205 076,91	-476,91	100,2
MUUT TOIMINTATUOTOT	2	0	0	0	1 964,38	-1 964,38	0,0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	555	301 500	0	301 500	77 919,39	223 580,61	25,8
MUUT RAHOITUSTUOTOT	2	0	0	0	10 696,81	-10 696,81	0,0
TULOT	4 459	4 812 500	0	4 812 500	4 103 397,40	709 102,60	85,3
PALKAT JA PALKKIOT	-570	-568 500	-10 000	-578 500	-550 536,58	-27 963,42	95,2
ELÄKEKULUT	-145	-224 700	-1 700	-226 400	-207 970,66	-18 429,34	91,9
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-22	-20 500	-400	-20 900	-21 149,99	249,99	101,2
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	1	0	0	0	0,00	0,00	0,0
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-977	-1 007 900	0	-1 007 900	-788 831,03	-219 068,97	78,3
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-887	-643 700	0	-643 700	-879 871,70	236 171,70	136,7
VUOKRAKULUT	-65	-68 500	0	-68 500	-70 627,27	2 127,27	103,1
MUUT TOIMINTAKULUT	-84	-29 000	0	-29 000	-207 222,92	178 222,92	714,6
MUUT RAHOITUSKULUT	-647	-636 200	0	-636 200	-608 756,00	-27 444,00	95,7
MENOT	-3 397	-3 199 000	-12 100	-3 211 100	-3 334 966,15	123 866,15	103,9
NETTO	1 062	1 613 500	-12 100	1 601 400	768 431,25	832 968,75	48,0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 898	-1 986 000	0	-1 986 000	-1 981 624,76	-4 375,24	99,8

Hulevesien käsittelyn tuloslaskelma

	2023	2022
LIIKEVAIHTO	43 684,87	60 624,66
MATERIAALIT JA PALVELUT		
Aineet,tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-8 436,35	-6 291,41
Palvelujen ostot	-110 645,81	-73 406,88
	<u>-119 082,16</u>	<u>-79 698,29</u>
HENKILÖSTÖKULUT		
Palkat ja palkkiot	-2 009,37	-1 154,75
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-346,56	-209,64
Muut henkilösivukulut	-73,68	-42,12
	<u>-2 429,61</u>	<u>-1 406,51</u>
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
Suunnitelman mukaiset poistot	-50 833,07	-46 449,92
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-400,00	-13 920,04
LIIKEYLIJÄÄMÄ(+)/LIIKEALIJÄÄMÄ(-)	-129 059,97	-80 850,10
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Korvaus jäännöspääomasta	-112 897,00	-100 632,00
Muut rahoituskulut	0,00	-391,89
	<u>-112 897,00</u>	<u>-101 023,89</u>
TILIKAUDEN YLI-(+)/ALIJÄÄMÄ(-)	-241 956,97	-181 873,99

Hulevesien käsittelyn tase

	2023	2022
V A S T A A V A A		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	846 226,30	667 062,67
AINEELLISET HYÖDYKKEET	846 226,30	667 062,67
PYSYVÄT VASTAAVAT	846 226,30	667 062,67
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS		
VALMIIT TUOTTEET/TAVARAT	0,00	0,00
VAIHTO-OMAISUUS	0,00	0,00
SAAMISET		
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
MYYNTISAAMISET	6 106,70	9 066,70
MUUT SAAMISET	13 922,32	12 366,03
LYHYTAIKAISET SAAMISET	20 029,02	21 432,73
SAAMISET	20 029,02	21 432,73
VAIHTUVAT VASTAAVAT	20 029,02	21 432,73
V A S T A A V A A	866 255,32	688 495,40
V A S T A T T A V A A		
OMA PÄÄOMA		
JÄÄNNÖSPÄÄOMA	2 277 093,69	1 881 614,16
ED.TILIKAUSIEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 354 270,36	-1 172 396,37
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-241 956,97	-181 873,99
OMA PÄÄOMA	680 866,36	527 343,80
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
MUUT PITKÄAIKAISET VELAT	178 977,40	160 484,90
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	178 977,40	160 484,90
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
OSTOVELAT	5 844,72	491,35
MUUT LYHYTAIKAISET VELAT	71,22	0,00
SIIRTOVELAT	495,62	175,35
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	6 411,56	666,70
VIERAS PÄÄOMA	185 388,96	161 151,60
V A S T A T T A V A A	866 255,32	688 495,40

Hulevesien käsittelyn rahoituslaskelma

	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
LIIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-129 059,97	-80 850,10
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	50 833,07	46 449,92
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-112 897,00	-101 023,89
	-191 123,90	-135 424,07
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-229 996,70	-109 066,48
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-421 120,60	-244 490,55
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos muilta	1 403,71	-11 884,75
Korottomien velkojen muutos	24 237,36	51 964,16
	25 641,07	40 079,41
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	25 641,07	40 079,41
RAHAVAROJEN MUUTOS	-395 479,53	-204 411,14

Hulevesien käsittelyn talousarvion toteutumisvertailu

	TP 2022 1000€	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama	Tot%
MYYNITUOTOT	61	53 900	0	53 900	43 684,87	10 215,13	81,0
TULOT	61	53 900	0	53 900	43 684,87	10 215,13	81,0
PALKAT JA PALKKIOT	-1	-1 200	0	-1 200	-2 009,37	809,37	167,4
ELÄKEKULUT	0	-200	0	-200	-346,56	146,56	173,3
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	0	0	0	0	-73,68	73,68	0,0
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-73	-75 800	0	-75 800	-110 645,81	34 845,81	146,0
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-6	-6 000	0	-6 000	-8 436,35	2 436,35	140,6
VUOKRAKULUT	0	0	0	0	-400,00	400,00	0,0
MUUT TOIMINTAKULUT	-14	-10 000	0	-10 000	0,00	-10 000,00	0,0
MUUT RAHOITUSKULUT	-101	-90 000	0	-90 000	0,00	-90 000,00	0,0
MENOT	-196	-183 200	0	-183 200	-121 911,77	-61 288,23	66,5
NETTO	-135	-129 300	0	-129 300	-78 226,90	-51 073,10	60,5
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-46	-43 000	0	-43 000	-50 833,07	7 833,07	118,2

Tilakeskus / eriyttämisen periaatteet

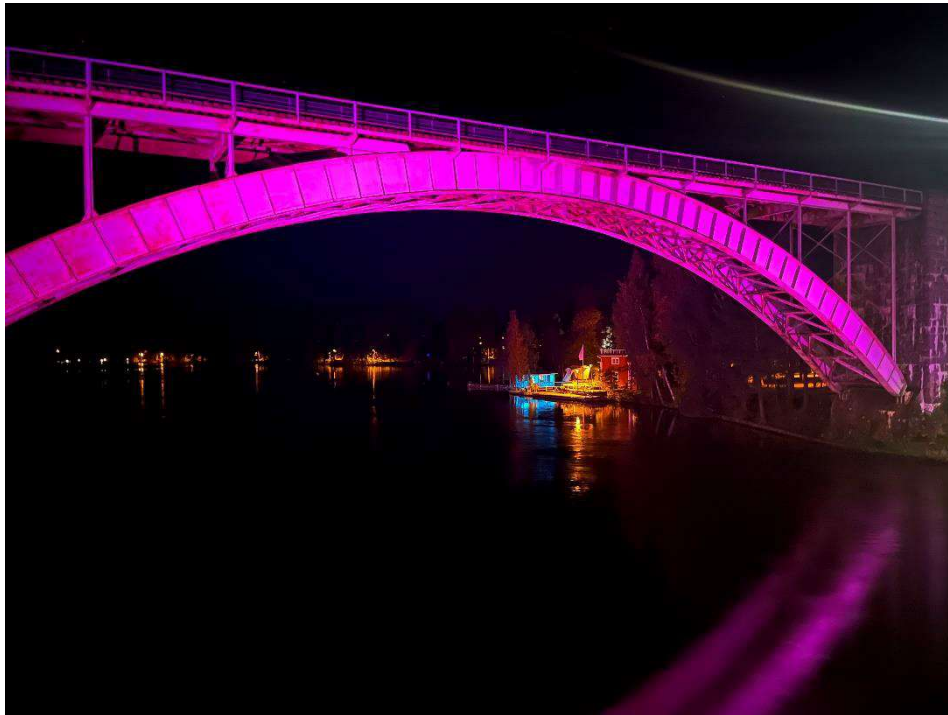
Tilapalvelun tilinpäätöslaskelmat on johdettu kunnan kirjanpidosta laskennallisesta eriyttämisestä annetun suosituksen mukaisesti. Kaupungin lainoista ei ole erotettu laitoksille omia lainoja vaan laskennallinen pitkäaikainen velka sisältyy jäännöspääomaan. Tilapalvelun jäännöspääomalle ei ole määritelty korkoa.

TILAKESKUKSEN TULOSLASKELMA

	2023	2022
LIIKEVAIHTO		
Myyntituotot (ulk.)	275 411,64	58 119,20
Myyntituotot (sis.)	59 878,73	71 006,24
Vuokratuotot (ulk.)	1 282 063,70	1 135 147,40
Vuokratuotot (sis.)	7 010 084,00	9 934 937,62
LIIKEVAIHTO	8 627 438,07	11 199 210,46
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	68 245,11	195 052,10
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	52 255,23	1 697,44
MATERIAALIT JA PALVELUT		
Aineet,tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-2 061 816,42	-2 131 229,33
Palvelujen ostot	-1 758 402,37	-1 538 813,91
	-3 820 218,79	-3 670 043,24
HENKILÖSTÖKULUT		
Palkat ja palkkiot	-988 756,83	-989 370,60
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-166 753,56	-334 074,71
Muut henkilösivukulut	-37 963,37	-37 941,00
	-1 193 473,76	-1 361 386,31
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 800 524,68	-2 895 524,94
Arvonalentumiset	-1 173 152,25	0,00
	-3 973 676,93	-2 895 524,94
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-974 481,84	-2 059 885,83
LIIEKEYLIJÄÄMÄ(+)/-ALIJÄÄMÄ(-)	-1 213 912,91	1 409 119,68
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Muut rahoitustuotot	19,27	245,76
Muut rahoituskulut	-117,93	-444,70
	-98,66	-198,94
YLI(+)/ALIJÄÄMÄ(-) ENNEN VARAUKSIA	-1 214 011,57	1 408 920,74
POISTOERON LISÄYS(-) TAI VÄHENNYS(+)	480 696,32	-18 690 000,00
VARAUSTEN LISÄYS(-) TAI VÄHENNYS (+)	-2 000 000,00	18 690 000,00
TILIKAUDEN YLI(+)/ALIJÄÄMÄ(-)	-2 733 315,25	1 408 920,74

TILAKESKUKSEN RAHOITUSLASKELMA

	2022	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
LIIEKEYLIJÄÄMÄ(+)/-ALIJÄÄMÄ(-)	-1 213 912,91	1 409 119,68
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	3 973 676,93	2 895 524,94
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-98,66	-198,94
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-51 432,26	0,00
	<u>2 708 233,10</u>	<u>4 304 445,68</u>
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-1 750 543,58	-14 429 454,85
Rahoitusosuudet investointimenoihin	220 000,00	1 338 091,50
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 875 683,15	7 680 567,95
	<u>3 345 139,57</u>	<u>-5 410 795,40</u>
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	6 053 372,67	-1 106 349,72
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYKSET	21 258,95	0,00
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos	1 183 726,22	-3 240 770,21
Korottomien velkojen muutos	-1 888 301,86	1 420 704,79
	<u>-704 575,64</u>	<u>-1 820 065,42</u>
RAHAVAROJEN MUUTOS	5 370 055,98	-2 926 415,14

Tilakeskuksen tase

	2023	2022
V A S T A A V A A		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
RAKENNUKSET	77 207 333,39	85 767 373,62
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	184 150,05	257 092,50
KONEET JA KALUSTO	6 066,76	20 017,45
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	1 305 176,38	206 925,00
AINEELLISET HYÖDYKKEET	78 702 726,58	86 251 408,57
SIJOITUKSET		
MUUT SAAMISET	260 038,80	0,00
PYSYVÄT VASTAAVAT	78 962 765,38	86 251 408,57
SAAMISET		
PITKÄAIKAISET SAAMISET		
MYYNTISAAMISET	2 200 000,00	2 200 000,00
MUUT SAAMISET	3 826,00	3 292,00
PITKÄAIKAISET SAAMISET	2 203 826,00	2 203 292,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
MYYNTISAAMISET	37 632,62	114 686,43
MUUT SAAMISET	85 308,56	271 667,13
SIIRTOSAAMISET	0,00	920 847,84
LYHYTAIKAISET SAAMISET	122 941,18	1 307 201,40
SAAMISET	2 326 767,18	3 510 493,40
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 326 767,18	3 510 493,40
V A S T A A V A A	81 289 532,56	89 761 901,97
V A S T A T T A V A A		
OMA PÄÄOMA		
JÄÄNNÖSPÄÄOMA	86 052 578,64	91 422 634,62
ED.TILIKAUSIEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-23 300 242,84	-24 709 163,58
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 733 315,25	1 408 920,74
OMA PÄÄOMA	60 019 020,55	68 122 391,78
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
POISTOERO	18 209 303,68	18 690 000,00
VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 000 000,00	0,00
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	20 209 303,68	18 690 000,00
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
MUUT PITKÄAIKAISET VELAT	20 001,00	24 050,50
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
SAADUT ENNAKOT	1 154,00	961,12
OSTOVELAT	761 681,94	2 784 704,06
SIIRTOVELAT	19 930,63	0,00
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	258 440,76	139 794,51
VIERAS PÄÄOMA	1 041 207,33	2 925 459,69
V A S T A T T A V A A	81 289 532,56	89 761 901,97

7 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Heinolassa 25.3.2024

HEINOLAN KAUPUNGINHALLITUS

Kirsi Lehtimäki

Fuat Wafin

Sanna Karppinen

Hanna-Liisa Endén

Jarmo Ruuth

Kimmo Huvinen

Mika Mäentalo

Jouko Rajajärvi

Venla Väli-Torala

Kaupunginjohtaja Jari Parkkonen

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Suoritetusta tarkastuksesta on annettu tänään kertomus,

Heinolassa   päivänä   kuuta 2024

BDO Audiator Oy tilintarkastusyhteisö

Helge Vuoti
JHT, HT

8. LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITTEIDEN LAJEISTA

Kirjanpitokirjat

Kirjauspäiväkirjat sähköisessä arkistossa
 Pääkirja sähköisessä arkistossa
 Ostoreskontran päiväkirjat sähköisessä arkistossa
 Myyntireskontran päiväkirjat sähköisessä arkistossa
 Käyttöomaisuuskirjanpito sähköisessä arkistossa
 Talousarvion toteutuma sähköisessä arkistossa
 Tasekirja

Käytetyt tositelajit

1	Pankkitositteet	
2	Kassatositteet	
3	Palkkositteet	
6	Myyntireskontrasuoritukset	
7	Mr-suoritukset Intrum Justitia	
8	Mr-suoritukset korttisaatavat	
9	Mr-suoritukset verkkokauppa	
10	Muistiotositteet Sarastia	
11	Muistiotositteet Heinola	
15	Matkalaskut	
20	Ostoreskontramaksut	
21	Ostoreskontralaskut	
22	CPU kassasaatavat	
23	Verkkokauppa	
31	Myyntilaskut talouspalvelut	
32	Myyntilaskut Intime päivähoito	
33	Myyntilaskut opetus ja koulutus	
34	Myyntilaskut tekniikka	
36	Myyntilaskut musiikkiopisto	
37	Myyntilaskut kulttuuripalvelut	
38	Myyntilaskut kirjasto	
39	Myyntilaskut liikuntapalvelut	
40	Myyntilaskut sosiaalipalvelut	v.2022 myyntilaskut tehty väärälle vuodelle
41	Myyntilaskut maa-alueet	
42	Myyntilaskut vesihuoltolaitos	
43	Myyntilaskut vesilaskut	
45	Myyntilaskut ympäristötoimi	
46	Myyntilaskut rakennusvalvonta	
54	Myyntilaskut Effica päivähoito	
55	Myyntilaskut hammashuolto	v.2022 myyntilaskut tehty väärälle vuodelle
56	Myyntilaskut Lifecare terv.pal	v.2022 myyntilaskut tehty väärälle vuodelle
60	Sisäiset laskut vesi	
71	Luottotappiot	
79	Poistot	
81	Varastot tekniikka	
87	Avaustaseen muutos	
88	Vyörytykset SL	
89	Kirjanpidon tulos	
90	Sisäisen laskennan tulos	
91	Alv:n jako	
92	Laskennalliset SL	
93	Automaattikirjaukset SL	
94	SEB	
98	Evli	
99	Elite Alfred Berg	

PIENI KAUPUNKI,
ISO ELÄMÄ

Heinola